

JUAΛ

BEDEA BIA JESUCRITODEBEMA

JUAΛBA BΛΦA

Jesu ume nĩbada Juaλba naλ cartada bΛsia. Poa 80are Epeso purude baside bΛsia. BaribΛrΛ cartade jaraē bΛa idjia bΛdada. ΛcΛrΛmaara naλ cartade Juaλba ara idjida “Jesuba bio quĩrĩã bΛ” trλ jarabadjia (21:20-24).

Juaλba naλ cartara djabarã itea bΛsia cawadamãrẽã ãdjia Jesudebema ãjãpedadara wãrãda. Idjaba jũmarã itea bΛsia Jesura wãrãda ãcõrẽ Warrada ãjãnamãrẽã. Maλ crĩcha dromara Juaλba bΛsia 20:31ne: “Jũma naλgΛra bΛsia bãrãba Jesura ãcõrẽba ãdrΛ edabari diai jaradada, ãcõrẽ Warrada ãjãnamãrẽã. Mãwã ãjãnibΛrΛ idjideba zocai bai arada ero beadia.”

Naλ cartade Juaλba ebuda cawabisia Jesura wãrãda ãcõrẽneba zesida. MaλgΛra naãrã cawabisia ãberãrãba jara panΛneba (1:1-51). Maλare cawabisia Jesuba ne ununaca siete o bΛdeba (2:1neba aba 11:44daa). Maλare Juaλba bΛsia Jesu beui carea bΛdebemada (11:45deba aba 17:26daa), idji igara beaba jidadapeda crude beapedadadebemada (18:1neba aba 19:42daa) idjaba idji ãjã beaba idji ãrẽbada unupedadadebemada (20:1neba aba 21:25daa).

Naλ cartade Jesuba ebudaara jaradisia ãcõrẽ Jauredebemada (3:1-8; 6:63; 7:37-39; 14:15-29; 15:26deba aba 16:15daa, 20:19-23). Maλ awara ebuda bedea bΛa ãcõrẽba idji Warra quĩrĩã

βΛdebemada (5:19-21; 10:17-18; 17:1-26) idjaba sãwã idji ïjã beara quĩrĩã βΛda (3:16-17; 11:33-37; 13:1neba aba 17:26daa).

Jesucritora Bedea abadaa

¹ Naãrãeda “Bedeã” abadada βasia.* Mañ Bedea abadara Ācõrẽ ume ãbaa βasia. Wãrãda Ācõrẽda mãwã βasia.

² Idjira naãrãeda Ācõrẽ ume βasia.

³ Idjideba Ācõrẽba ne jũmada osia. Idji neẽ Ācõrẽba ni cãrẽ sida oẽ basía.†

⁴ Bedea abadaba zocai bai arada dia βΛã. Mañ zocai bai arara ãnaa quĩrãca βΛa, mañneba Ācõrẽba ëberãrãa idjidebemada cawabi βΛ bẽrã.

⁵ Ācõrẽba cawabi βΛra pãĩmane urua eradra βΛ quĩrãca βΛa. Mañ uruara pãĩmaba poya quiaẽa.‡

⁶⁻⁷ Ëberãda βasia Borocuebari Juañ abadada.§ Ācõrẽba idjira diabuesia ãnaanebemada bedeamãrẽã, jũmarãba ïjãnamãrẽã.

⁸ Juañra mañ ãnaaẽ basía, ãteβΛra mañ ãnaanebemada bedeadajia.

⁹ Nañ ëjũãne zeida βadadrΛ mañ ãnaa dji ara basía. Idjira jũmarã itea urua βΛa.*

* **1:1** Mañ versículede Juañba Jesucritora Bedeada trã jarasia. Ara mañ quĩrãca Jesucritora Bedeada trã jarasia Apocalipsi 19:13de. † **1:3** Proverbio 8:22-31. ΛcaΓΛ judiorãba jarabadjidaa Bedea abadara Ācõrẽ necawaada. AcΛdua 1 Corinto 1:30. ‡ **1:5** *Mañ uruara pãĩmaba poya quiaẽa.* Griego bedeade mañba idjaba jara βΛa: “Mañ uruara pãĩmaba poya cawaẽa.” § **1:6-7** Griego bedeade ababe “Juañ” βΛ βΛa. * **1:9** Isaía 49:5-6.

10 MaḷgΛ ḷnaara naḷ ḗjũāne ḃasia. Ācōrēba idjideba naḷ ḗjũāra oḃamīna naḷ ḗjũānebemarāba idjira cawadaē basía.

11 Bajāneba idji druadebemarāmaa zesia. Māwāmīna idjira bia edadaē basía.

12 BaribΛΛ idji bia edapedadarāba idjira ḷjāsidaa. Maḷ bēra idjia ādjirāra ḃΛsia Ācōrē warrarāda beadamārēā.

13 Ādjira Ācōrē warrarā badaē basía ādji papaba todadeba wa ādji djibarirāneba. ĀtebΛΛ ĀcōrēbΛΛ idji warrarāda ḃΛsia.

14 Bedea abadara naḷ djara edapeda dadjirā tāēna nībabadjia. Idji biadeba dadjirāra bio carebasia. Idjia dadjirāa ebuḃa cawabisia Ācōrēra wārāda sāwā ḃΛda. Maḷne dairāba unusidaa idjira dji droma ḃΛda, dadjirā Zeza Warrada māwā ḃΛ bēra.

15 Borocuebari Juaḷba idjidebemada nāwā jġua jarabadjia:

–Mḷa naḷ ēberānebemada nāwā jara ḃabadjia: “Mḷ caidu zebΛΛra mḷ cāyābara dji dromaara ḃΛa, idjira mḷ naēna ḃada bēra.”–

16-17 Ācōrēba naēna idji leyda Moisedeba dadjirāa diasia, baribΛΛ Jesucritodeba dadjirāa cawabisia idjira wārāda sāwā ḃΛda idjaba idji biadeba dadjirāra bio careba ḃΛda. Wārāda idji bia waibΛa ḃΛdeba jūma dadjirāra ḃarima zocārā careba ḃΛa.

18 Ni abaḃba Ācōrēra ununacaa.† BaribΛΛ dji Warra ababe ḃΛra Ācōrē bēra idjaba dji Zeza ume

† 1:18 Exodo 33:18-20.

ãbaa bΛ bërã, dadjirãa cawabisia Æcõrëra wãrãda sãwã bΛda.‡

Borocuebari Juaãnebema

Mateo 3:11-12; Marco 1:7-8; Luca 3:15-17

¹⁹⁻²⁰ Judiorã dji dromarãba Jerusaleãneba sacerdoterãda, levitarã sida Juaãmaa diabuesidaa. MaãgΛrãba Juaãa iwidiisidaa:

-¿BΛra cai? ¿BΛra Æcõrëba ëdrΛ edabari diai jaradaca?-

Maãne idjia ebuda jarasia:

-Mãra Æcõrëba ëdrΛ edabari diai jaradaëa.-§

²¹ Ædjirãba wayacusa iwidiisidaa:

-¿Mãëteara bΛra cai? ¿BΛra Elíaca?-*

Idjia panusia:

-Mãra Eliaëa.-

Ædjirãba waya iwidiisidaa:

-BΛra ¿Æcõrëneba bedebabari dji droma bΛ zeida badaca?-†

Idjia panusia:

-Mãra maãgΛëa.-

²² Maã carea Ædjirãba iwidiisidaa:

-¿Mãëteara bΛra cai? Dai diabuepedadarãa bΛdebemada jarade wãnida panΛa. Ara bΛdjidebemada daia ¿cãrëda jarai?-

²³ Maãne Juaãba panusia:

‡ **1:18** *Dji Warra ababe bΛra.* Griego bedede ÆCΛΓΛ cartade bÁ bΛa: “Æcõrë ababe bΛra.” Æcõrë bërã *idjaba.* Griego bedede ÆCΛΓΛ cartade mãra neëa. § **1:19-20** Æcõrëba ëdrΛ edabari diai jaradada. Mãra griego bedede “Crito” bÁ bΛa. Critora trãëa. Jara bΛa “Æcõrëba ëdrΛ edabari diai jaradada” wa “Æcõrëba dadjirã Boroda bΛdada.” Arameo bedede jarabadaa “Mesías.” * **1:21** Malaquia 4:5-6. † **1:21** Deuteronomio 18:15-19.

–Ăcōrēneba bedebari Isaíaba nāwā jarasia: “Ējūā pōāsa ewaraga bΛde abaΛba nałda jara bΛa: Dadji Boro ora jipa jaridada.” ‡ Młra maļ ēberāa.–

²⁴ Juaļmaa diabuepedadarāra łcΛrΛ pariseorā basía. §

²⁵ MaļgΛrāba idjía iwidišidaa:

–BΛda Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaradaēbΛrΛ, idjaba EliaēbΛrΛ, idjaba Ācōrēneba bedebari dji dromaēbΛrΛ, łcai trłneba bΛa ēberārāra jāwā borocuecua bΛ?–

²⁶⁻²⁷ Juaļba nāwā panusia:

–Młara baidoba borocuebaria. BaribΛrΛ mļ caiđu zeida bađara bārā tāēna bΛmłna bārāba idjira adua panΛa. Idjira mļ cāyābara dji dromaara bΛ bērā, idjia jīrūne jļ bΛ ērāi carea młra bia bΛēa.–

²⁸ Jūma maļgΛra māwāšia ējūā Betania abadama, Jordaļ do waa quīrārē łmāđau odjabariare Juaļba borocue bađama.*

Jesura Ācōrē Oveja Zaquea

²⁹ Maļ nurēma Juaļba Jesuda idjima zebΛrΛda unusia. Maļne idjia jarasia:

–jAcłđada! JāłdrΛ Ācōrē oveja zaquea. Idjideba Ācōrēba naļ ējūānebemarāba cadjirua obadara quīrādoaya. †

³⁰ Idjidebemada mła naēna jarasia: “Mļ caiđu zebΛrΛra mļ cāyābara dji dromaara bΛa, idjira mļ naēna bađa bērā.”

‡ **1:23** Isaía 40:3. § **1:24** Griego bedeađe maļba idjaba nāwā bł bΛa: “Juaļmaa diabuepedadarāra pariseorāba diabuesidaa.”

* **1:28** Maļ Betaniara dji Jerusaleļ caita bΛ puruēa. AcΛrΛmaarā Juaļba Betaniada bΛsia Batanea drua trłda āi bΛbΛrΛdeba. Idjaba łcΛrΛ cartade “Betābara” bł bΛa. † **1:29** Levitico 16:20-22.

³¹ Naēna m̄a adua b̄asia Jesuda m̄aw̄a b̄ada. BaribΛrΛ m̄a baidoβa borocue b̄a israeler̄ba cawaɗam̄r̄ēã caida Ācōr̄eba diabuedada.-

³² Idjaba jarasia:

-M̄a unusia Ācōr̄ē Jaurera baj̄aneba puchir̄ã quĩr̄aca zepeda Jesu ume bebΛrΛda.

³³ M̄a adua b̄asia idjira dji dromaara b̄ada. BaribΛrΛ m̄a borocuem̄r̄ēã Ācōr̄eba diabueside n̄aw̄ã jarasia: “B̄a unuya m̄ã Jaurera ab̄aΛ ēber̄ã ĩr̄ã zepeda idji ume bebΛrΛda. UnubΛrΛde b̄a cawaya maĴ ēber̄ab̄arΛ m̄ã Jaurera dia beida.”‡

³⁴ M̄a maĴgΛra unusia. MaĴ carea m̄a jara b̄a idjira w̄ar̄ada Ācōr̄ē Warrada.-

Jesu ume n̄ibabadar̄ã dji naĩr̄abemar̄ã

Mateo 4:18-22; Marco 1:16-20; Luca 5:2-11

³⁵ MaĴ nur̄ema Borocuebari JuaĴra wayacusa arima b̄asia. Idjaba idji ume n̄ibabadar̄ã umé panasidaa.

³⁶ MaĴne JuaĴba Jesura caita w̄abΛrΛda unupeda jarasia:

-¡AcΛɗadua! Jari b̄adrΛ Ācōr̄ē Oveja zaquea.-

³⁷ MaĴ ũĩnapeda JuaĴ ume n̄ibabadar̄ã umébemara Jesu caidu w̄asidaa.

³⁸ Jesuba j̄eda acΛbΛrΛde idji caidu zebɗada unusia. MaĴne iwid̄is̄ia:

-B̄ar̄aba ¿c̄ar̄eda quĩr̄ã panΛ?-

Ādjia jarasidaa:

-Rabi, b̄ara ¿s̄ama b̄abari?- (MaĴ bedea Rabiba jara b̄a “Jaradiabari.”)

³⁹ Jesuba panusia:

‡ **1:33** *M̄ã Jaurera dia beida.* Griego bedede “m̄ã Jaured̄eba borocue beida” b̄ã b̄a. Ezequiel 36:25-27; Isaía 11:1-2; Joel 2:28-29.

-AcΛde zedadua.-

Ara mañda wānapeda unusidaa sāma bābarida. Mañ ewaride idji ume panesidaa quewara babΛΛ bēřā.

⁴⁰ Juałba jarada ūřīnapeda Jesu caidu wāpedadara umé panasidaa. Aba Simoļ Pedro djaba Andre basía.

⁴¹ Andrera Jesuma bapeda naārā idji djaba Simoļda jΛΛde wāsia. Unupeda jarasia:

-Daiba unusidaa Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaradada.-§

⁴² Małbe Andreba Simoļra Jesumaa edesia. Jūēpedadacarea Jesuba Simoļmaa acΛpeda jarasia:

-BΛra Joná warra Simoļa, baribΛΛ idiba łtaa bΛra Ceba adia.-* (Mañ trļ Ceparā idjaba Pedro abadaa.)

Jesuba Pelipe, Natanael sida trāna

⁴³ Nurēma Jesuba Galilea druadaa wāida crīchasia. Mañ bēřā Pelipeda jΛΛasia. Unupeda jarasia:

-Mļa quĩrĩ bΛa bΛra mļ ume nĩbaida.-

⁴⁴ Mañ Pelipera Betsaidá puruđebema basía. Andrera idjaba Pedro sida mamabema basía.

⁴⁵ Mañne Pelipeba Natanaelda jΛΛde wāsia. Unupeda jarasia:

§ **1:41** Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaradada. Maļra griego bededeade "Crito" bļ bΛa. Critora trļēa. Jara bΛa "Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaradada" wa "Ācōrēba dadjirā Boroda bΛđada." Arameo bededeade jarabadaa "Mesías." * **1:42** Joná. Griego bededeade maļ trļa Juaļ abadaa. Ceba, Pedro. MaļgΛrā trļba jarabadaa "mōgara."

-Moiseba bΛda leyde jara bΛ ēberāda daiba unusidaa. Ācōrēneba bedeabadarāba idjidebemada bΛsidaa. Idjira Jose warra Jesu Nazaredebemaa.-

⁴⁶ Natanaelba Pelipea jarasia:

-¿Māwāra dadjirā bia duananira Nazaredeba zeica?-

Pelipeba jarasia:

-Wāna acΛde.-

⁴⁷ Jesuba Natanael idjimaa zebΛrΛ unuside jarasia:

-¡AcΛdadua! NaλdrΛ wārāda israelerā dji araa. Djārāra cūrūgacaa.-

⁴⁸ Natanaelba Jesura unuca bada bērā iwidiisia:

-BΛa mλnebemada ¿sāwā cawa bΛ?-

Jesuba panusia:

-Pelipeba bΛ jΛrΛde wāi naēna mλa cawa basia bΛra higojō bacuru edrecare bΛda.-

⁴⁹ Maλ carea Natanaelba jarasia:

-Jaradiabari, bΛra wārāda Ācōrē Warraa. BΛra dadji israelerā Boroa.-

⁵⁰ Maλne Jesuba jarasia:

-Mλa bΛra higojō bacuru edrecare bΛda cawasiada a bΛ carea ¿bΛa māwā crīcha bΛca? Maλ cāyābara ne ununaca waibΛara beada zocārā unuya.-

⁵¹ Maλbe Jesuba jarasia:

-Wārā arada mλa jaraya: bārāba bajāra ewa nūmΛda ununia. Idjaba ununia bajānebema nezocarāra mλ, Naλ Djara Edada bΛmaa uđaa zedapeda ātaa wā duanΛda.-†

† **1:51** Genesi 28:12.

2

Jesuba baidoda uva ba babisia

¹ Ewari ũbea badacarea ĕberāda dji edasidaa Caná purude Galilea druade. Mañ carea bΛsrida ewarida o panasidaa. Jesu papada mama basia.

² Jesura, idji ume nĭbabadarā sida mañ quima edabΛrΛ bΛsrida o panΛmaa jarasidaa wānamārēã.

³ Māwā panΛne uva ĥara jōna bērā dji papaba Jesua jarasia:

-Uva ĥara jōsia.-

⁴ Mañne Jesuba jarasia:

-Papa, ¿cārē cārēã bΛa mĭa mañgΛra jara ĥΛ? Mĭ ewarira wadi jūēé bΛa.-*

⁵ BaribΛrΛ Jesu papaba dji jede panĭa jarasia:

-Idjia jarabΛrΛra jūma odadua.-

⁶ Mañne sei zoco waibΛa mōgara odada arima panasidaa. Judiorāba mañ zocodeba baidoda juebadjidaa ne sΛgΛdapeda Ācōrē quĭrāpita bia beadi carea. Zocozu veinte wa treinta galoñ poya beasia.†

⁷ Mañne Jesuba uva ĥa jede panĭa jarasia:

-Za ĥea zocoda baidoba biradadua.-

Ara mañda bira tΛ nūmΛsidaa.

⁸ Mañbe Jesuba jarasia:

-Jāñbe mañrĭ jueɗapeda uva ĥa jede panΛ boro-maa ededadua.-

* **2:4** *Mĭ ewari.* ΛcΛrΛmaarā Jesuba jara basia idji beadiɗebemada. Dewararāmaarā Jesuba jara basia idjira Ācōrēba diai jarada ebuɗa cawabi ewariɗebemada. Idjaba ĀcΛrΛmaarā jara ĥΛa Jesuba uva ĥa diaiɗebemada wa idjia ne ununaca oi ewariɗebemada. † **2:6** *Veinte wa treinta galoñ.* ΛcΛrΛ traduccioñne basidaa ochenta wa cien litro. Griego beɗeade ĥĭ ĥΛa “metreta umé wa ũbea.”

Ara maãda mãwã osidaa.

⁹ Maãbe uva ða jede panΛ boroba maã baido badada do zasia. Wãrãda uva ðada dosia, baribΛrΛ idjia adua basia sãma juesidada. Ababe dji jede panΛbΛrΛ cawa panasidaa. Uva ða jede panΛ boroba dji umaquĩrã quima edaya ðada trãpeda jarasia:

¹⁰ -Jũmarãba naãrã uva ða biara ðada jedebadaa. Jĩrũare quĩrã pΛrrΛ duanenacarea uva ða mãcuaẽ ðada jedebadaa. BaribΛrΛ bΛa uva ða dji biara ða mẽrã erobadada ãrãbΛrΛ jedebibΛrΛ.-

¹¹ Maã ne ununaca naãrã odara Jesuba Caná purude Galilea druade osia. MaãgΛdeba idjira dji Dromada unubisia. Mãwã idji ume nĩbabadarãba idjira wãrãda ãjãsidaa.

¹² Mãwãnacarea Jesura Capernauã purudaa wãsia. Idji papada, idji djabarãda, idji ume nĩbabadarã sida idji ume ãbaa wãsidaa. Mama dãrã pananaẽ basia.

Jesuba ne nẽdobuebadarã ãyã jΛrecuada

Mateo 21:12-13; Marco 11:15-18; Luca 19:45-46

¹³ Judiorã Egiptodeba ãdrΛpedada quĩrãnebabada ewarida caita basia.‡ Maã bãrã Jesura Jerusaleãnaa wãsia.

¹⁴ Mama ãcõrẽ de droma dajada unusia ãcõrẽa babue diadi careabemada nẽdobue panΛda. Pacada, ovejada, puchirã sida nẽdobue panasidaa. Idjaba ãcΛrΛba ãcõrẽ de dromane diaida ða paratara dji drua ãiba zebΛdarãa nẽbΛa nẽdobuebadjidãa ãibema paratara diacara panana bãrã.

‡ 2:13 Exodo 12:1-27.

15 Mañ carea Jesuba jãcarada soa quĩrãca osia. Mañba Æcõrẽ de dajada duanara, ãdji ovejada, ãdji paca sida jũma ãyã jaretacuasia. Dji parata nẽdobuebada mesa coretacuabara de ãdji paratara egode cua dogosia.

16 Mãwã obara de idjia puchirã nẽdobuebadarãa jarasia:

–Jũma naãgara ãyã ededadua. Mã Zeza dera ne nẽdobuebada deda orãnadua.–

17 Mañne idji ume nĩbabadarãba quĩrãnebasidaa Æcõrẽ Bedeade nãwã bã bãda: “Bã de dromara mãa bio quĩrã bã bẽrã mãra beuya.”§

18 Mãwã bã de judiorã dji dromarãda arima panasidaa. Maãgaraãba Jesua jarasidaa:

–Dairãa unubidua Æcõrẽba bãa jãwã obi bãda.–

19 Jesuba panusia:

–Naã de dromada ãrĩnibara, mãa ewari ùbeade wayacusa oya.–

20 Mañne judiorã dji dromarãba jarasidaa:

–Naã Æcõrẽ de dromara 46 poa edesia jũma pãrãni carea.* Maãda bãa çsãwã ewari ùbeade jũma oyada a bã?–

21 Jesuba naã de dromaana aside ara idjidebemada bedeã basia.

22 Idji ãrẽbadacarea idji ume nĩbabadarãba quĩrãnebasidaa idjia mãwã jaraãada. Mañbe ãdjirãba Æcõrẽ Bedeade bã bãra, Jesuba jaraãa sida wãrãda ãjãsidaa.

§ 2:17 Salmo 69:9. Griego bedeade bã bãa: “Bã de dromara mãa bio quĩrã bã bẽrã mãra babueya.” * 2:20 Æcõrẽ de droma pãrãnada cuarenta y sei poa edesia baribara waibara o panana bẽrã pãrãnaca basía.

Jesuba ēberārā sāwā bea cawada

²³ Judiorā Egiptodeba ēdrΛpedada quīrānebabada ewariē Jesura Jerusaleλne b̄asia. Maλne zocārā ne ununacada osia. Maλ carea zocārāba idjira ījāsidaa.

²⁴ BaribΛrΛ Jesuba jūmarā crīchada cawa bΛ bērā ījāé basía ādjia wārāda ījā panΛda.

²⁵ Jūmarā soda cawa bΛ bērā ni abΛΛba idjía ēberārā sāwā beada jaradiē panasidaa.

3

Jesu Nicodemo ume bedeada

¹ Pariseoda b̄asia Nicodemo abadada. Idjira judio dji droma basía.

² Maλ Nicodemora diamasi Jesumaa wāsia. Maλbe Jesua jarasia:

–Jaradiabari, dairāba cawa panΛa bΛra Ācōrēba diabuedada. BΛa o bΛ ne ununacara ni abΛΛ ēberāba poya oēa Ācōrēda idji ume bΛēbΛrΛ.–

³ Jesuba idjía jarasia:

–Wārā arada m̄la b̄la jaraya: ēberāda wayacusa todaēbΛrΛ Ācōrē purudebema baēa.–*

⁴ Maλ carea Nicodemoba idjía iwīdisia:

–¿Sāwā dadji drōā bΛda wayacusa todi? Māēteara ¿dadji papa b̄iteda wāida bΛca wayacusa todamārēā?–

⁵ Jesuba panusia:

* **3:3** *Wayacusa toēbΛrΛ.* Griego bedeade maλba idjaba jara bΛa: “Bajāneba toēbΛrΛ.”

–Wārāda m̄la b̄la jaraya: baidodeba, Ācōrē Jau-
redeba bida todaēb_{ΛΓΛ}, Ācōrē purudebema baēa.†

⁶ Dadjī papaba tođara naļ djaradeba zeda, a,
barib_{ΛΓΛ} wayacusa tođara Ācōrē Jauredeba tođaa.

⁷ M̄la wayacusa tođida pan_Λana ada carea
jūmawāyā crīcharādua.

⁸ Nāūrāra bariduaareba puábaria. Dji jīguara
ūrībarimīna cawacaa sāmaareba zeida idjaba sāmaa
wāida. Ara maļ quīrāca b̄la Ācōrē Jauredeba
tođara. Ācōrē Jaurera ununacamīna cawa pan_Λ
ēberā sođe sāwā o b̄lda.–

⁹ Nicodemoba jarasia:

–Ācōrē Jaureba ¿sāwā maļra māwā oi?–

¹⁰ Jesuba panusia:

–B_Λra Israeldebemarāa Ācōrē beđea jaradiabari
dji dromamīna ¿maļda adua b̄lca?

¹¹ Wārā arada m̄la b̄la jaraya: daiba cawa
pan_Λnebemada, unu pan_Λnebema siđa beđea
pan_Λa barib_{ΛΓΛ} daiba beđea pan_Λra bārāba
ļjānaca.

¹² M̄la naļ ējūāne unubadadebema jara b̄lda
bārāba ļjānacab_{ΛΓΛ}, bajānebemada jaraib_{ΛΓΛ} ¿sāwā
ļjāni?

¹³ Ni ab_Λlda bajānaa wānaca maļ cawai carea.
Ababe m̄l, Naļ Djara Edadaba maļra cawa b̄la,
bajāneba zeda bērā.‡

¹⁴⁻¹⁵ Moiseba ējūā pōāsa ewaraga b̄lde dama
ā_Λ jira b̄lde quīrāca,§ m̄l, Naļ Djara Edadara ā_Λ

† **3:5** _{ΛCΛΓΛ}maarā maļ beđeaba nāwā jara b̄la: “Ācōrē Jau-
reba ēberā sag_Λpeđa wayacusa tobiēb_{ΛΓΛ}, maļ ēberāra Ācōrē pu-
rudebema baēa.” ‡ **3:13** Griego beđeade _{ΛCΛΓΛ} cartade idjaba

b̄l b̄la: “Idjira bajāne b̄l bērā.” § **3:14-15** Numero 21:4-9.

jira bΛdia mΛ ðjābΛdara Ācōrē ume ewariza zocai beadamārēã.-*

16 Wārāda Ācōrēba ēberārā bio quĩrĩã bΛ bērā idji Warra aba bΛda nañ ējũānaa diabuesia jũma idji ðjābΛdara aduarānamārēã, ātebΛrΛ idji ume ewariza zocai beadamārēã.

17 Ācōrēba idji Warrara nañ ējũānaa diabueē basía ēberārā bedeade bΛmārēã ātebΛrΛ diabuesia ēdrΛ edamārēã.

18 Ācōrēba idji Warra ðjā bΛra bedeade bΛada aēa. BaribΛrΛ idji Warra ðjāē bΛra Ācōrēba bedeade bΛada abaria, idji Warra aba bΛda igara bΛ bērā.

19 Ācōrēba nañ ējũānebemarāra bedeade panΛana abaria nañ carea: ãnaara nañ ējũāne zesia jũmarāba sāwā nĩbađida panΛda ununamārēã. BaribΛrΛ ēberārāba obadara cadjirua bērā pāĩmadrΛ biara quĩrĩāsidaa.

20 Jũma cadjirua obadaba ãnaara quĩrĩānacaa. Λnaanaa zedacaa ādjia cadjirua o panΛra cawarānamārēã.

21 BaribΛrΛ jũma wārā ēpē beara ãnaanaa ze panΛa ādjia Ācōrēba quĩrĩã bΛ quĩrāca obadada jũmarāba cawadamārēã.

Borocuebari Juaãba Jesudebema bedeada

22 Māwānacarea Jesura idji ume nĩbabadarā sida Judea druadaa wāsidaa. Mama panasidade idji ðjābΛdara borocuebadjia.

23 Maãmisa Juaãba borocue bΛbadjia Enoãne Salim puru caita. Mama baidoda egorodeba ãtaa

* **3:14-15** Griego bedeade ἄκαρτα cartade idjaba bΛ bΛa: “Beudapeda aduarānamārēã.”

bogadrΛ nūmabadjia. Ēberārāra idjimaā wābadjidaa, maļne idjia borocuebadjia. (

²⁴ Maļgara māwāsia Juaļ preso jidadi naēna.)

²⁵ Maļ ewaride ḷCARḷ Juaļ ume nībabadarāda dewara judio ume caicayasiāda Ācōrē quīrāpita bia beadi carea ne sḷgḷbadadebema carea.†

²⁶ Māwānacarea Juaļmaa wānapeda jarasiāda:

–Jaradiabari, bḷ ume Jordaļ quīrārē badaba ēberārāra borocue bḷa. Idjiēbemada bḷa bedeasia. Jūmarāda idjimaā wā duanḷa.–

²⁷ Maļ carea Juaļba jarasia:

–Ācōrēba iduaribiēbḷrḷ, ni abaḷba ēberārāra zocārā jḷrḷ peēa.

²⁸ Bārāba māa jaradara ūrīsiāda. Māa jarasia māra Ācōrēba ēdrḷ edabari diai jaradaēda. Idjaba jarasia māra Ācōrēba idji na diabuesida ēberārāba cawadamārēā mā caidu zeidebemada.

²⁹ Quima edabḷdade dji wērā edabḷrḷ umaquīrāda dji dromaa. Idji ume dji biada arima bebaria idjia jarabḷrḷra ījā oi carea. Baribḷrḷ bḷsrida bḷa idji bedeada ūrī bḷ bērā. Ara maļ quīrāca māa ūrī bḷa mā dji biaba ēberārāra jḷre bḷda. Maļ carea māra bio bḷsrida bḷa.

³⁰ Idjida dji dromaara baida bḷa. Māra edaara baida bḷa.–

Ataarebema ēberā

³¹ Ataareba ze bḷra jūmarā cāyābara dji dromaara bḷa. Naļ ējūāne beara naļ ējūānebema bērā aba namabemadrḷ bedeabadaa. Maļ bērā bajāneba ze bḷra jūmarā cāyābara dji dromaara bḷa.

† 3:25 *Dewara judio.* Griego bedeade ḷCARḷ cartade bḷ bḷa “judiorā.”

³² IdjiabΛΓΛ bedea bΛa bajãne ununanebemada, ũrĩnanebema sida. Mãwãmĩna idjia bedea bΛra naļ ějũãnebemarã ni ababba ĩjãnaca.

³³ BaribΛΓΛ idji bedea ĩjã bΛba cawa bΛa Ācõrẽba jara bΛra wãrãda.

³⁴ Ācõrẽba diabuedaba Ācõrẽ bedeadada jarabaria, Ācõrẽba idji Jaureda idji ume bemãrẽã diada bẽrã.

³⁵ Dadji Zeza Ācõrẽba idji Warrara quĩrĩã bΛa; maļ bẽrã ne jũmada diasia idji jΛwãeda erobamãrẽã.

³⁶ Idji Warra ĩjã bΛra Ācõrẽ ume ewariza zocai baya, baribΛΓΛ dji Warra igara bΛra Ācõrẽ ume ewariza zocai baẽa. Ara nawena Ācõrẽba idjira cawa o bΛcãrĩã.

4

Jesu Samariadebema wẽrã ume bedeadada

¹ Maļ ewaride pariseorãba ũrĩsidaa Jesuba Juaļ cãyãbara ěberãrã zocãrãara erobãda idjaba borocue bΛda. (

² Wãrãda Jesuba ěberãrãra borocueẽ basía. Idji ume nĩbabadarãbΛΓΛ borocuebadjidaa.)

³ Pariseorãba maļ ũrĩpedadada Jesuba cawada bẽrã Judea druade badada Galilea druadaa way-acusa wãsia.

⁴ BaribΛΓΛ Galileadaa wãi carea Samaria druade wãida basía.

⁵ WãbΛΓΛde Samariade bΛ puru Sicar abadama jũẽne wãsia. Maļ purura Jacoboba idji warra Josea diada ějũã caita bΛa.*

* **4:5** Genesi 33:18-20; 48:21-22; Josue 24:32.

6 Mama baido juebada uriada basia Jacobo queraside badada. Umatipa baboode Jesura ode n̄ba s̄e basia. Mañ b̄rã mañ baido juebada uria caita ch̄mesia.

7-8 Jesu ume n̄babadarãra puruɗaa wãnoasidaa codi carea ne n̄doode. Mãwã ɓaɗe w̄rã Samariaɗebemada baido jueɗe zesia. Jesuba mañ w̄rãa jarasia:

-M̄a baidoda diadua.-

9 Mañne w̄rãba Jesua jarasia:

-M̄ra Samariaɗebema w̄rãa. ¿Cãrẽ cãrẽa judioba m̄a baidoda iwidi ɓa?-

Idjia mãwã jarasia judiorãba Samariaɗebemarã quĩrĩanaca b̄rã.†

10 Jesuba panusia:

-Ãcõrẽba dia ɓada ɓa cawabɗaɓara idjaba za baido iwidi ɓada caida cawabɗaɓara, ɓa m̄a baidoda iwidiɗcasia. Mañbe m̄a baido zocai bai djiwidi diabarida diacasia.-

11 W̄rãba jarasia:

-B̄a ¿cãrẽba baido juei? Nañ baidora eɗu ɓa. Mañ zocai bai djiwidi diabari baidora ¿ɓa sãma juei?

12 Dairã drõã naẽnabema Jacoboba nañ baidora dairã itea amesia. Nañgɗebemada idjia do ɓabadjia. Idji warrarãba, idji animarã biɗa dobadjidaa. ¿Mãwãra ɓara Jacobo cãyãbara dji dromaara ɓaca?-

13 Jesuba panusia:

† 4:9 *Judiorãba Samariaɗebemarã quĩrĩanaca b̄rã.* Griego bedeaɗe mañba idjaba nãwã jara ɓa: “Judiorãra Samariaɗebema epeɗeɗe ne coɗaca b̄rã.”

-Bariduaba za ɓa baidoda doibara, wayacusa opichiaya.

¹⁴ Baribara māa dia ɓa baido dobara waa opichiaēa. Idjira Ācōrē ume ewariza zocai baya, māa dia ɓa baidora idjide ewariza bogara ɓa quĩrāca bai bēra.-

¹⁵ Mañne wērāba jarasia:

-Māēteara mañ baidora māa diadua waa opichiarāmārēā, idjaba waa nama baido juede ze amaaba.-

¹⁶ Mañ carea Jesuba jarasia:

-Ba quimada trāne wāpeda namaa zeddua.-

¹⁷ Wērāba jarasia:

-Māra quima neē ɓa.-

Jesuba jarasia:

-Ba jara ɓara wārāa. Ba quima neē ɓa.

¹⁸ Wārāa ɓa quima juesuma edabara. Idjaba ɓa nañ ewaride eroɓara ɓa quimaēa. Ba jara ɓara wārāa.-

¹⁹ Mañ carea wērāba jarasia:

-Māmaarā ɓara Ācōrēneba bedebarida jāwā ɓa.

²⁰ Dai drōā naēnabemarāba nañ eyade Ācōrēa bia bedeadjidāa,‡ baribara bārā judiorāba jarabadaa Jerusaleñebara idjia bia bedeadida panāda. ¿Sāmarā wānida panā Ācōrēa bia bedeadid carea?-

²¹ Jesuba panusia:

‡ **4:20** Samariadebemarāba Guerizim eyade Ācōrēa bia bedeadjidāa. Josuera, idji ume panā sida mama Ācōrēa bia bedeadidāa (Josue 8:30-35). Ebal eyara Guerizim quĩrāpe ɓa.

-M̄la jara b̄ara ñjãdua. Ewari aba nañ eyade idjaba Jerusaleñne bida dadji Zeza ãcõrẽa bia bedeade wãnaẽa.

²² Bãrã Samariadebemarãba ãcõrẽa bia bedeabadamĩna idjira adua pan̄la. Barib̄ara dai judiorãba idjira cawa pan̄la, judiorãneba ãcõrẽba sãwã ãberãrã ãdra edabarida cawabi b̄a bẽrã. §

²³ Barib̄ara ewari jũeida b̄ara jũesia. Idira dadji Zezaba quĩrĩã b̄a ãberãrãba ãdji beamal̄ba bia bedeadida idji Jauredeba idjaba wãrãda cawa pan̄neba. Aba mãwãb̄ara idjia aride bia bedeadia.

²⁴ ãcõrẽra jaurea. Mañ bẽrã ãberãrãba idjia bia bedea quĩrĩã pan̄b̄ara mãwã odida pan̄la idji Jauredeba idjaba wãrãda cawa pan̄neba.-

²⁵ Wẽrãba jarasia:

-M̄la cawa b̄a ãcõrẽba ãdra edabari diai jaradara wãrãda zeida.* Idji zeb̄ara dedajirãa ne jũmada cawabiya.-

²⁶ Mañ bẽrã Jesuba jarasia:

-M̄, b̄a ume bedea b̄ada idjia.-

²⁷ Mãwã b̄ade Jesu ume nĩbabadarãra purudeba jẽda zesidaa. ãdjirãba cawa crĩchadaẽ panesidaa Jesura wẽrã ume bedea b̄ada unune zepedada bẽrã. Barib̄ara ni abal̄ba Jesua iwididaẽ basia cãrẽda quĩrĩã basida wa cãrẽã wẽrã ume bedea basida.

²⁸ Mañbe wẽrãba idji zocora amepeda purudaa wãsia. Jũpeda ãberãrãa jarasia:

§ 4:22 Isaia 2:2-3. * 4:25 ãcõrẽba ãdra edabari diai jarada. Griego bedeade "Crito" b̄a b̄a. Arameo bedeade jarabadaa "Mesias." Critora idjaba Mesia ra trãã, ãteb̄ara jara pan̄la "ãcõrẽba ãdra edabari diai jarada" wa "ãcõrẽba dadjirã Boroda b̄ada."

29 –Māa ununa ēberāda acΛde wānadrΛ. Idjia mĀa jarasia jūma mĀa naēna ođada. Māa crĭcha ɁΛa idjira Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaradada.–

30 Ara maĀda ēberārāra purudeba wābΛrΛsidaa Jesu ɁΛmaa.

31 MaĀmisa Jesu ume nĭbabadarāba idjĭa beđea djuburia panasidaa ne comārēā.

32 BaribΛrΛ Jesuba jarasia:

–Ne coēa, māa coi carea eroɁΛra bārāba adua panΛa.–

33 Idji ume nĭbabadarāba ādjiduba jara duanesia:

–AbaΛba idjira ne cobisisicada.–

34 MaĀ bērā Jesuba ādjirāa jarasia:

–MĀ Diabuedaba obi ɁΛra jūma o ɁΛde ne co ɁΛ quĭrāca ɁΛa.

35 Bārāba jarabadaa: “Wadi jedeco quĭmārē ɁΛa néu ewadi carea.” BaribΛrΛ māa jaraya: acΛđadua, ēberārā mĀmaa zebΛdara néu purea taɁΛ quĭrāca panΛa. Ācōrē beđeara ara nawena ĭjāni carea ɁΛaa.

36 Néu ewadi ewarira jūēsia. Néu ewabΛda quĭrāca bārāra trajadia ēberārāba mĀda ĭjānamārēā. Māwā ādjirāra Ācōrē ume ewariza zocai panania. Néu ewabariba edabΛrΛ carea ɁΛsrĭdabaria. Ara maĀ quĭrāca bārāra ɁΛsrĭdadia ēberārāba mĀ ĭjābΛda carea. MaĀ bērā dji néu ewabarira dji ubari ume ɁΛsrĭda panania.

37 Dadjia jarabadara wārāa: “AbaΛda ne uida ɁΛa idjaba abaΛba ewaida ɁΛa.”

38 Ara maĀ quĭrāca māa bārāra diabuesia dewararāba upedadada ewadamārēā. Ādjia upedadada bārāba bia ewa panΛa.–

39 Zocārã Samariadebemarã maļ purude panabadaba Jesura iļāsidaa, wērãba nãwã jarada bērã: “Idjia mĀa jarasia jūma mĀa naēna ođara.”

40 Samariadebemarãra Jesumaa zedapeda bedea djuburiasidaa ādji ume bẽmãrẽã. Maļbe Jesura ādji purude ewari umé besia.

41 Idjia jaradia bĀde ādjirã awara zocārãba iļāsidaa.

42 Ādjirãba wērãa jarasidaa:

–Dairãba ababe bĀa jarada carea iļã panĀã, ātebĀrĀ iļã panĀa idjia jaradia bĀda ũrĩpedada bērã. Dairãba cawasidaa idjira wãrãda jūmarã ědrĀ edabarida.–†

Jesuba Galileade warra biabida

43 Samariade ewari umé bapeda Jesura Galilea druadaa wãsia.

44 Maļ naēna idjia jaradoasia Ācõrẽneba bedeabarira ara idji druadebemarãba wayadacada.‡

45 Jesu JerusaleĀne baside Galileadebemarã sida duanasidaa Egiptodeba ědrĀpedada quĩrãnebabada ewari badi carea. Mama Jesuba ne ununaca o bĀda unusidaa. Maļ carea idji Galileade jūẽside ādjirãba bia edasidaa.

46 Galilea druade bĀde Jesura wayacusa Caná puruđaa wãsia idjia naēna baido uva ba babidamaa.Š Maļmisa Capernauļ purude basia dji boroare trajabari dji dromada. Maļ ěberã warrada bio cacua biẽ basia.

† 4:42 Jūmarã ědrĀ edabarida. Griego bedede ĀcĀrĀ cartade idjaba bĀ bĀa “Crito.” ‡ 4:44 Mateo 13:57; Marco 6:4; Luca 4:24. Š 4:46 Juaļ 2:1-11.

47 Mañne idjia ũrĩsia Jesura Judeadeba Galilea druadaa zesida. Ara mañda Caná purudaa wãsia Jesu bamaa. Jũepeda beɗea djuburiasia idji warra jũacãyã nũmɔda biabide wãmãrẽã.

48 Jesuba idjía jarasia:

–Bãrãba ne ununacada ununaẽbɔɔ mña jara bɔra ïjãnaẽa.–

49 Baribɔɔ dji ãberãba jarasia:

–Mñ Boro, mñ warra jaidai naẽna isabe wãna.–

50 Jesuba jarasia:

–Diguidaa wãdua. Bɔ warrara biasia.–

Dji ãberãba ïjãna bẽrã ara mañda wãsia.

51 Diguidaa jũebɔɔde idji nezocarãba audiabariɗapeda jarasiɗaa:

–Bɔ warrara biasia.–

52 Mañne idjia iwiɗisia:

–¿Sããbe mãwã biasi?

Ãdjia panusiɗaa:

–Nuena ãmãɗau buyaɗacarea dji cɔwamiara dugusia.–

53 Mañne dji zezaba cawasia ara mañ hora quĩrãca Jesuba bɔ warrara biasiɗa asida. Mañba idjia, jũma idji ãberãrã biɗa Jesura ïjãsiɗaa.

54 Jesura Judeadeba Galileadaa jẽda zebɔɔza ne ununacada o bɔbadjia. Mañgɔ ne ununaca oɗara dji umẽbema ne ununaca oɗa basia.

5

Jesuba ãnãũbada ewariɗe cacua biẽ bɔ biabida

¹ Mãwãnacarea judiorãba Jerusaleñ purude ewari dromada osiɗaa. Mañ bẽrã Jesura mamaa wãsia.

2 Jerusaleñ purude cuibadada ʙΛA judiorãba coropedadada. Mañ cuibadara dji purude eda wãbada Oveja abada caita ʙΛA. Hebreo bedede Betzatá abadaa.* Dji baido caita de zaqueda jue-suma panΛA.

3 Mama egode cacua biẽ beada, dauberrea beada, jĩrũ biẽ beada, ʙΛRADRΛ bea sida zocãrã baraasia. [Ãdjirãba domimiada jã panabadjidaa.

4 Edaude bajãnebema nezocada mañ baido domimia ode zebadjia. Mãwã obΛRADe dji naãrã mañ baidode eda wãbΛRADa idji cacua biẽ ʙADARA biabadjia.]†

5 Mañne ẽberãda ʙasia 38 poa cacua biẽ ʙΛda.

6 Jesuba mañ ẽberã egode tabΛ unuside cawasia idjira mama dãrãbΛRADa. Mañ bẽrã idjia iwidisia:

-¿BΛra bia quĩrã ʙΛca?-

7 Mañne dji cacua biẽ ʙΛba panusia:

-Mãe mΛ Boro, baribΛRΛ mãa neẽ ʙΛA caiba mΛra doeda ʙΛida domimiabΛRADe. MΛ eda wãya ʙΛmisa dewarada mΛ na eda wãbaria.-

8 Jesuba jarasia:

-PiradrΛdua. BΛ cΛdara edapeda nĩbae wãdua.-

9 Ara mañda dji ẽberãra biasia. Idji cΛdara edapeda nĩbae wãsia. BaribΛRΛ mañ ewaridera ãnãũbada ewari basía.

10 Mañ bẽrã judiorã dji dromarãba ẽberã cacua biadaa jarasidaa:

-Idira ãnãũbada ewari bẽrã bΛ cΛdara edecara ʙΛA.-

11 Mañne idjia panusia:

* 5:2 *Betzatá*. Griego bedede zocãrã cartade “Betsda” wa “Betsaidá” ʙΛ ʙΛA. † 5:4 Griego bedede ãCΛRΛ cartade bedea corchete de ʙΛra neẽa.

–Barib_{ΛΓΛ} m_Λ biabidaba jarasia: “B_Λ c_Λdara edapeda w_Λdua.”

¹² Ādjirāba iwidi_Λsidaa:

–¿Caiba b_Λá m_Λw_Λ b_Λ c_Λdara edapeda w_Λduada asi?–

¹³ Barib_{ΛΓΛ} idji cacua biabida tr_Λra adua b_Λsia. Jesura ēberārā zocārā nūm_Λ tāēna b_Λdada āyā wāna b_Λrā idjia poya jaraē b_Λsía.

¹⁴ M_Λwānacarea Jesuba idjira Ācōrē de droma dajada unusia. Ma_Λbe jarasia:

–Bio ūrīdua: b_Λra biada b_Λrā waa cadjiruara orādua b_Λ biē b_Λda cāyābara biēara b_Λrāmārēā.–

¹⁵ M_Λwānacarea dji ēberāra judiorā dji dromarāmaa wāpeda jarasia idji biabidara Jesuda.

¹⁶ Mama_Λba ātaa judiorā dji dromarāba Jesura bio biē jara panesidaa ma_Λ ēberāra ānāūbada ewaride biabida b_Λrā.‡

¹⁷ Barib_{ΛΓΛ} Jesuba ādjirāa jarasia:

–M_Λ Zeza Ācōrēba wadibida ānāūē ēberārāra careba b_Λa idjaba m_Λa bida ānāūē careba b_Λa.–

¹⁸ Jesuba m_Λw_Λ Ācōrēra idji Zezaada aside judiorā dji dromarāba wārāda idjira bea quīrīā panesidaa. Idjia ānāūbada ewaride ocara pan_Λda oda awara jarasia ara idjida Ācōrēda.

*Ācōrēba _Λb_Λa idji Warraa dia b_Λd**ebema***

¹⁹ Ma_Λbe Jesuba ādjía jarasia:

–M_Λa wārā bedēada bārāa jaraya: m_Λ, Ācōrē Warraba ara m_Λduba cārē sida poya oēa. Barib_{ΛΓΛ} m_Λa unu b_Λa m_Λ Zezaba o b_Λda. Jūma m_Λ Zezaba o b_Λra m_Λa bida o b_Λa.

‡ **5:16** Griego bedēade āc_ΛΓ_Λ cartade idjaba b_Λ b_Λa: “Bea quīrīā panasidaa.”

20 Mā Zezaba māra quĩrĩã ðla. Mañ bẽrã jũma idjia o ðara m̃a unubibaria. Mañ awara idjia nañ ne ununaca oða cãyãbara ne waiðlara ðda unubiya. Mañ carea bãrãba cawa crĩchadaẽ duanenia.

21 Mā Zezaba beuðarã ãrẽbabipeða zocai ðbari quĩrãca m̃a zocai ðaira m̃a dia quĩrĩãðrã dia-baria.

22 Mañ awara mā Zezaba ni aþaða cawa oẽa. ãteðarã m̃ra ðsia jũmarãda cawa omãrẽã.

23 Mãwã jũmarãba mā Zeza waya panã quĩrãca mā sida wayaãia. Mā wayaẽ ðba mā Zeza sida wayaẽ ða, mā Zezaba m̃ra nañ ãjũãnaa diabueda bẽrã.

24 Wãrã arada m̃a jaraya: bariduaba mā bedeada ãrĩpeða mā Diabuedada ãjãibãrã, mañ ãberãra idji ume ewariza zocai ðaya. ãcõrẽba idjira biẽ ðãã. Wãrãda mañ ãberãra beu ðaðada zocai ðaya.

25 Wãrã arada m̃a jaraya: ewari zeida ðaðara jũẽsia. Namaþa ãtaa beuða quĩrãca ðeba mā, ãcõrẽ Warra bedeada ãrĩnia. Mā ãjãðdaba zocai ðai arada edaãia.

26 Mā Zezara zocai ðai djibaria. M̃a mañ zocai ðaira diabaria idjia m̃a diada bẽrã.

27 Mañ awara m̃ra ðsia jũmarãda cawa omãrẽã, m̃ra Nañ Djara Edaða bẽrã.Š

28 M̃a jara ð carea cawa crĩchadaẽ þearãnada. Wãrãda ewari aþa jũmarã beuðarãba mā, Nañ Djara Edaða beðeara ãrĩnia.

29 Mañne jũmarãda ãrẽbaãia. Ne bia o ðaðara ãrẽbaãia ãcõrẽ ume ewariza zocai beaði carea, baribãrã cadjirua o ðaðara ãrẽbaãia m̃a biẽ ðmãrẽã.

30 Ara mǎduba cārē sida poya oēa. Mǎa ēberāra cawa obaria mǎ Zezaba jarabΛrΛ quĩrāca. Mǎa jipa cawa obaria. Mǎa quĩrĩā bΛ quĩrāca ocaa ātebΛrΛ mǎ Zeza, mǎ Diabuedaba quĩrĩā bΛ quĩrāca obaria.

¿Cairāda Jesuare bedeabada?

31 Mǎa jara bΛra wārāmĩna ara mǎdjidebemada bedeā bΛ bērā bārāmaārā wārāéca bΛa.*

32 BaribΛrΛ mǎ Zezara mǎare bedeā bΛa. Mǎa cawa bΛa idjia jara bΛra wārāda.

33 Mañ awara bārāba ēberārāda Borocuebari Juañmaa diabuesidaa mǎnebemada iwidiđamārēā. Mañne idjia jarađara wārā basia.†

34 Mǎa jaralē bΛa ēberāda mǎare bedeāmārēā. BaribΛrΛ Juañba mǎnebema jarađara mǎa biđa bārāa jara bΛa ēdrΛđamārēā.

35 Juañra ĩbirā urua quĩrāca basia. Bārāra idji ānaane bΛsriđa panasiđaa idjira bārā ume dārā badaēmĩna.

36 BaribΛrΛ Juañba jarađa cāyābara nałgΛda mǎare biara bedeā bΛa. Mǎ Zezaba obi bΛda mǎa jũma o bΛ bērā cawabi bΛa mǎ Zezaba mǎra wārāda diabuesida.

37 Wārāda mǎ Zeza, mǎ Diabuedara mǎare bedeā bΛa. BaribΛrΛ bārāba idji bedeāra ũrĩnaca‡ idjaba idjira ununaca.§

38 Idjaba idji bedeāra bārā sođe neē beaa,* mǎ, idjia Diabuedara ĩjānaca bērā.

39 Bārāba Ācōrē Bedeāra quĩrācuīta acΛbadaa crĩcha panΛ bērā małgΛdeba Ācōrē ume ewariza

* 5:31 Deuteronomio 19:15. † 5:33 Juañ 1:19-34. ‡ 5:37 Exodo 33:11. § 5:37 Exodo 19:9. * 5:38 Josue 1:8-9.

zocai beadida. Mañ cartaba mñnebemadrΛ bedea bΛa.

⁴⁰ Māwāmīna bārāra mñmaa ze quĩrĩānaca zocai bai edadi carea.

⁴¹ Mñ jΛrΛē bΛa bārāba mñra bia ununamārēā.

⁴² Mañ awara mñ bārāra cawa bΛa. Cawa bΛa bārāba Ācōrēra quĩrĩānacada.

⁴³ Mñra mñ Zeza trñneba ze bΛa, baribΛrΛ bārāba mñra bia edadaē panΛa. Mañne dewarada ara idji trñneba zeibΛrΛ, mañgΛra bārāba bia edabadaa.

⁴⁴ Bārāba ababe quĩrĩā panΛa dewararāba bārāra bia ununida. Ācōrē aba bΛba bārāda bia unuida jΛrΛdaēbΛrΛ ¿sāwā idjida ïjāni?

⁴⁵ Crīcharānadia mñ Zeza quĩrāpita mñ bārāra biē jaraida. Bārāba Moiseḁeba bia pananida jñā panΛa. BaribΛrΛ ara mañ Moiseba bārāra mñ Zeza quĩrāpita biē jaraya.

⁴⁶ Bārāba Moiseba jaradada wārāda ïjā pananabara mñra ïjācasidaa, Moiseba mñnebemada Ācōrē Bedeade bΛda bērā.†

⁴⁷ BaribΛrΛ Moiseba bΛda sida ïjānaēbΛrΛ ¿sāwā mñ beḁeada ïjāni?–

6

Jesuba mil juesuma auḁu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Marco 6:30-44; Luca 9:10-17

¹ Māwānacarea Jesura Galilea amene droma wa quĩrārā wāsia. Mañ amene dromara idjaba Tiberia abadaa.*

† **5:46** Deuteronomio 18:15-19. Wārāda jūma Ācōrē drōāenabema cartade bΛ bΛra Jesudebema.

* **6:1** *Galilea*. Mañ amene dromara Antiguo Testamentoḁe “Quinéret” wa “Cineret” trñ jarabadjidaa. Luca 5:1ḁe jara bΛa “Genesare.”

² Jesuba ne ununaca o ɬɔdeba cacua biẽ beara biabicusasia. Zocãrã ẽberãrãba maãra unu panana bẽrã idji caidũ wãsidaa.

³ Maãbe Jesura idji ume nĩbabadarã ume eya zaquedaa wãnapeda egode chũpanesidaa.

⁴ Maã ewaride judiorã Egiptodeba ẽdrɔpedada quĩrãnebabada ewarida caita ɬasia.

⁵⁻⁶ Maãne Jesuba unusia ẽberãrã zocãrã idjimaa zebɔdada. Jesuba bio cawa ɬasia cãrẽda oida baribɔrɔ Pelipea iwidisia:

–Paãra ɔsãma nẽdodi jũma naãgɔrã ẽberãrã ne cobidĩ carea?–

Jesuba mãwã iwidisia Pelipeba casa panui cawaya.

⁷ Pelipeba panusia:

–Ëberã dosciento ewari trajada parataba paã nẽdobɔda sida araẽa ãdjirãza maãrĩ cobidĩ carea.–

⁸ Maãne Simoã Pedro djaba Andreda ɬasia. Idjira Jesu ume nĩbabari basia. Maã Andreba jarasia:

⁹ –Warra nama ɬɔba cebada oɔda paãda juesuma erobɔla idjaba bedada umé erobɔla. Baribɔrɔ jãcua ẽberãrã zocãrã duanɔ itea maãda ɔsãwãi?–

¹⁰ Mama põãjãrã ida ɬasia. Maã bẽrã Jesuba jarasia:

–Jũmarãa jaradadua põãjãrãne chũpanenamãrẽã.–

Ara maãda egode chũpanesidaa. ãdjirãra dji umaquĩrã awa mil juesuma panasidaca ɬɔla.

¹¹ Jesuba paãra jɔwade edapeda ãcõrẽa bia ɬɔada asia. Maãbe idji ume nĩbabadarã jarasia ẽberãrãa jedecadamãrẽã. ɔeda sida ara maã quĩrãca osia jũmarãba aduba codamãrẽã.

¹² Jūmarāda jāwũã ne copedađacarea Jesuba idji ume nĩbabadarāa jarasia:

–Dji adubadara jūma j_{ΛΓΛ} pedadua ni maãrĩ bida ãrĩrãmãrẽã.–

¹³ Ara maãda j_{ΛΓΛ} pesidaa. Doce jamara birasidaa maã paã cebada ođa juesumanebema adubadaba.

¹⁴ Jesuba mãwã ođadeba cawabisia idjira Ācõrẽneba ze b_Λda. Ēberãrãba maã ununapeda jarasidaa:

–Wãrãda naãg_{ΛΓΛ} Ācõrẽneba bedeabari dji droma, dji naã ějũãne zeida bađaa.–†

¹⁵ Barib_{ΛΓΛ} Jesuba cawasia ěberãrãba idjira õgo edeđida ãdjirã boroda b_Λđi carea. Maã carea wayacusa iduba eyađe ãtaa wãsia.

Jesu do ãrã nĩbada

Mateo 14:22-27; Marco 6:45-52

¹⁶ Queuđacarea Jesu ume nĩbabadarãra doeda amene dromanaa wãsidaa.

¹⁷ Jãbade badosidađe Jesura ãdjimaa wadibida jũẽẽ basia. Barib_{ΛΓΛ} waa quĩrãrã chã wãsidaa Capernauãne jũeni carea. Mãwã b_Λđe bio pãĩsosa nũmesia.

¹⁸ Maãne nãũrãda dji cãbãyã puá nũm_Λ bẽrã amene dromara bogozoa nũmesia.

¹⁹ Do quẽsidra wãb_Λdađe unusidaa Jesura do ãrã nĩda.‡ Ādjimaa zeb_{ΛΓΛ} bẽrã ne wayasidaa.

²⁰ Barib_{ΛΓΛ} Jesuba jarasia:

–Mãda jāwã b_Λa. Ne wayarãnada.–

† **6:14** Deuteronomio 18:15-18. ‡ **6:19** Maã amene dji jeđeara ðie kilómetro b_Λa. Maãg_Λba jara b_Λa cinco wa sei kilómetro wi wãbada basida.

21 Mañne idjira jãbade ðasrida edasidaa. Ara mañda ãdji wãbdama jũesidaa.Š

Jesura zocai bai diabari pañ

22 Mañ nurẽma ëberãrã waa quĩrãrẽ duanenaba quĩrãnebasidaa jãbada ababe basida. Cawa panasidaa mañ jãbade Jesu ume nĩbabadarãra wãsidada. Idjaba cawa panasidaa Jesura ãdjirã ume wãé basida.

23 Mañne dewara jãbada Tiberia purudeba jũëcuasia Jesuba ãcõrẽa bia ðlada apeda ëberãrãa pañ cobigadama.

24 Mãwã ðlde ëberãrãba cawasidaa Jesura, idji ume nĩbabadarã sida mama panãeda. Mañ carea ãdjirãra mañ jãbade badocuadapeda Capernauñnaa Jesu jãrãde wãsidaa.

25 Jesu amene droma quĩrãrẽ unusidade iwidiisidaa:

-Jaradiabari, ðara ¿sãñbe nama jũesi?-

26 Jesuba panusia:

-Wãrã arada mña jaraya: bãrãba cawadaẽ panãa mña ne ununaca odaba cawabi ðlda. Mñra ababe jãrã panãa jãñ pañ copeadadaba jãwũãpedada bãrã.

27 Trajarãnadua pañ ðerawabarida edadi carea. ãtebãrã trajadadua pañ ãcõrẽ ume ewariza zocai bai diabarida edadi carea. Mañgãra mñ, Nañ Djara Edadaba diaya. Dadji Zeza ãcõrẽba mñra mañ carea ðasia.-

28 Mañ bãrã ãdjirãba iwidiisidaa:

-Dairãba ¿cãrẽda odida panã ãcõrẽ traju odi carea?-

Š 6:21 Mañ versícolora griego bedede idjaba jara ðla: “Mañne idjira jãbade eda quĩrã panãne ãdji wãbdama jũesidaa.”

29 Jesuba panusia:

–Ăcōrēba obi ɓΛ trajura naŋgΛa: mŋ, idjia Diabuedada ijānida panΛa.–

30-31 Maŋ carea ādjirāba Jesua iwidiŋidaa:

–ǰBΛa dairāa cārēda unubi ɓΛ bedea ijānamārēā? Dadjirā drōā naēnabemaba ējūā pōāsa ewaraga ɓΛde manāda cosidaa. Ācōrē Bedeade jara ɓΛa: “Idjia bajānebema paŋda diasia ādjirāba codamārēā.”* ǰBΛa cārēda oi?–

32 Maŋne Jesuba panusia:

–Wārā arada mŋa jaraya, maŋ bajānebema paŋra Moiseba diaē basía. Mŋ ZezabΛrΛ diasia. Maŋ awara bajānebema paŋ dji arada ēberārāa dia ɓΛa.

33 Maŋ paŋ bajāneba zedaba zocai ɓai arada dia ɓΛa.–

34 Ādjirāba jarasidaa:

–Dai Boro, maŋ paŋra dairāa ewariza dia ɓada.–

35 Jesuba jarasia:

–MādrΛ maŋ paŋa. MāabΛrΛ zocai ɓai arada diabaria. Maŋ bērā mŋmaa zebΛrΛra waa jarra ɓaēa. Mŋ ijā ɓΛra waa opichia ɓaēa.

36 BaribΛrΛ mŋa jarađa quĩrāca, mŋa ne ununaca odada bārāba unusidamīna ijānaē panΛa.

37 Mŋ Zezaba mŋa dia ɓΛ ēberārāra mŋ ijāne zedia. Mŋmaa zebΛdara mŋa āyā jΛretaēa.

38 Mŋra bajāneba zeē ɓΛa mŋa quĩrā ɓΛda oi carea. ĀtebΛrΛ zesia mŋ Diabuedaba quĩrā ɓΛda oi carea.

* **6:30-31** Exodo 16:4,15; Salmo 78:24; Nehemia 9:15.

39 M̃ Diabuedaba quĩrĩã ɓɓa idjia m̃la diadarãra ni aba biɗa aduaẽda. Quĩrĩã ɓɓa nañ ewari jõnacarea m̃la jũma ãdjirãra ãrẽbabida.

40 M̃ Zezaba wãrãda quĩrĩã ɓɓa ëberãrãba m̃ra idji Warrada cawadapeɗa ãjãnida idji ume ewariza zocai ɓeadamãrẽã. Mãwãɓɓa m̃la ãdjirãra nañ ewari jõnacarea ãrẽbabiya.-

41 Jesuba jaraɗoasia “bajãneba zeda paãra m̃la.” Mañ carea judiorã arima ɓeaba idjidebemada biẽ bedeasidaa.

42 Nãwã jarasidaa:

-¿Naãgɓa Jesu, Jose warraẽca? Dji zeza, dji papa siɗa dadjirãba unubadaa. ¿Cãrẽ cãrẽã idjira bajãneba zesiada a ɓɓa?-

43 Mãwã panane Jesuba jarasia:

-Waa biẽ bedearãnadaa.

44 Ni abaɓba poya m̃ra ãjãã m̃ Zeza, m̃ Diabuedaba idjida m̃maa eneẽɓɓa. Baribɓa m̃ Zezaba eneibɓa nañ ewari jõnacarea mañ ëberãra m̃la ãrẽbabiya ewariza zocai ɓamãrẽã.

45 ãcõrẽneba bedeadarã cartade nãwã jara ɓɓa: “ãcõrẽɓɓa jũmarãa jaradiaya.”† Mãwã bariduaba m̃ Zeza bedea ãrẽpeɗa idjideba cawapeɗa m̃ ãjãne zeya.

46 Maãgɓa jaraẽ ɓɓa abaɓba dadji Zezara unusida. Ababe m̃abɓa ãcõrẽra unubarã idjimaɓba zeda ɓãrã.

47 Wãrã arada m̃la jaraya: ëberãba m̃da ãjãibɓa ãcõrẽ ume ewariza zocai ɓaida erobaya.

48 M̃ra pañ zocai ɓai araa.

† 6:45 Isaia 54:13.

49 Bārã drõã naēnabemarãba ējũã põãsa ewaraga ðΛde maná co pananara ababe djico basía. Co pananamĩna beusidaa.

50 BaribΛrΛ bariduaba naļ paļ bajãneba zedada coibΛrΛ beuēa.

51 Paļ zocai ðai arara mļa. Bariduaba maļ paļda coibΛrΛ ewariza zocai ðaya. Mļa dia ðΛ paļra mļ djaraa. MaļgΛra mļa diaya ēberãrãba zocai ðai arada erobeadamãrẽã.-

52 Mãwã ðΛde judiorã ãdjiduba quĩrũquĩrũ duanΛba jara duanesidaa:

-¿Sãwã idji djarada dadjirãa cobì?-

53 Maļne Jesuba jarasia:

-Wãrã arada mļa jaraya: bãrãba mļ djarada doðaēbΛrΛ, mļ oa sida doðaēbΛrΛ, zocai ðai arada edaðaēa.

54-55 Mļ djarara cobada dji wãrã araa. Mļ oara dobada dji wãrã araa. Maļ bẽrã mļ djara co ðΛ, mļ oa do ðΛba Ãcõrẽ ume ewariza zocai ðaira erobΛa. Naļ ewari jõnacarea mļa maļ ēberãra ãrẽbabiya.

56 Mļ djara co ðΛ, mļ oa do ðΛra mļ ume ðΛa idjaba mļra idji ume ðΛa.

57 Mļ Zeza, mļ Diabuedaba zocai ðaida diai carea erobΛa. Mļra idjideba zocai ðΛa. Ara maļ quĩrãca mļ djara co ðΛba mļneba zocai ðai arada erobΛa.

58 Mļra paļ bajãneba zeda dji araa. Bārã drõã naēnabemarãba manára cobadjidamĩna jũma beusidaa. BaribΛrΛ mļra maná quĩrãca ðΛēa. Naļ paļ co ðΛra ewariza zocai ðaya.-

59 Jesuba jũma maļgΛra Capernauļne jaradiasia judiorã dji jΛrebada dede.

Jesu bedeadeba Ācōrē ume ewariza zocai pananinebema

⁶⁰ Mañ jaradia bΛ ũrĩsidade zocārã Jesu ěpē beaba jarasidaa:

-Idjia jaradara zarea bΛa. ¿Caiba poya ĩjãĩ?-

⁶¹ Jesuba cawasia idjia jaradiada carea ādjirãra mǎwǎ biē bedeã panΛda. Mañ bĕrã jarasia:

-Mǎa jaradiadara ¿bārãmaa zarea bΛca?

⁶² Mǎwǎ baibΛrΛ bārãba ¿sǎwǎ crĩchađi mǎ, Nañ Djara Edadara λtaa naĕna badamaa wǎbΛrΛda un-usidara?

⁶³ Ācōrē JaurebΛrΛ zocai bai arara diabaria. Nañ djaraba diacaa. Mǎa bārãa jaradia bΛra Ācōrē Jaureba zocai bai ara dia bΛdebemaa.

⁶⁴ BaribΛrΛ λcΛrΛ bārãba wadibida mǎ bedeara ĩjãnaĕ panΛa.-

Jesuba mǎwǎ jarasia idjia naĕnaeda cawa bada bĕrã cairãba idji bedeara ĩjãnaĕda idjaba caibΛrΛ idjira jidabida.

⁶⁵ Mañne Jesuba jarasia:

-Mañ carea mǎa jarasia: mǎ Zezaba ĕberãda mǎmaa eneĕbΛrΛ, mañ ĕberãba poya mǎra ĩjãĕa.-

⁶⁶ Mañ carea zocārã Jesu ěpē pananarãba idjira igarasidaa. Waa idji ume nĩbadaĕ basía.

⁶⁷ Mañ bĕrã Jesuba idjia doce edadarãa jarasia:

-¿Bārã sida wǎbΛrΛđica?-

⁶⁸ Simoñ Pedroba panusia:

-Dai Boro, daida ¿caimaa wǎni? Aba bΛabΛrΛ dairãa jaradiabaria Ācōrē ume ewariza zocai beadamārĕã.

⁶⁹ Dairãba bΛ bedeara wǎrãda ĩjã panΛa, idjaba dairãba wǎrãda cawa panΛa bΛra Ācōrĕba dia-bueda jipa bΛda.-

⁷⁰ Jesuba jarasia:

–Bārã doce panΛra mĭa edasia mĭ ume nĭbadamārẽã. BaribΛrΛ bārãnebemada aba diaurudea.–

⁷¹ Jesuba Juda, Simoĭ Iscariote warraðebemada bedea basia. Idjia jĭrũare Jesura jidabisia idji ume nĭbabadarã doce panΛnebamamĭna.

7

Jesu djabarãba idji ĩĵãnaẽ panana

¹ Măwãnacarea Jesura Galilea druade pΛrrΛa nĭbasia. Judea druadaa wã quĩrĩãé basía judiorã bororãba idjira bea quĩrĩã panana bẽrã.

² Maĭne judiorã de zaquede warrewarrea panabada ewarira caita ðasia.*

³ Maĭ bẽrã Jesu djabarãba idjía jarasidaa:

–Biara ðΛa ðΛra Judeadaa wãida ðΛ ěpẽ ðea jãmabemarã ðida ðΛa obarira ununamārẽã.

⁴ Trĭ ðΛga ða quĩrĩã ðΛba ne o ðΛra mẽrã ocaa. BΛa ne ununacada o ðΛ bẽrã ebuda odua jũmarãba cawaðamārẽã.–

⁵ Jesu djabarãba măwã jarasidaa ãdjia ðida idjira Ācõrẽba diabuedada ĩĵãnaẽ panΛ bẽrã.

⁶ Maĭne Jesuba ãdjía jarasia:

–Mĭ wãi ewarira wadibida jũéé ðΛa baribΛrΛ bārãra baridua ewaride wãnida panΛa.

⁷ Naĭ ějũãnebemarãba bārãra quĩrãma panĭea. MĭdrΛ quĩrãma panΛa, ãdjirãba cadjirua obadada mĭa ebuda jara ðΛ bẽrã.

⁸ Wãnadua maĭ ewari droma o panΛmaa. Mĭra wadi wãéa mĭ wãi ewarira jũéé ðΛ bẽrã.–

* **7:2** Levitico 23:33-43.

9 Māwā jarapeda Galilea druade besia.

De zaquede warrewarrea panabada ewari o panamaa Jesu wāna

10 Jesu djabarāra mañ ewari droma o panamaa wāsidaa. Māwānacarea Jesura wāsia. Baribara ebuda wāé basía ēberārāba cawarānamārēā.

11 Judiorā bororāba idjira jara panasidaa. Ādjirāba iwidibadjidaa:

-¿Jāñ Jesura sāma ba?-

12 Mañne zocārā arima duanaba Jesudebemada iwidraa bedea duanasidaa. Abara jarabadjidaa: “Idjira ēberā bīaa,” baribara dewararāba jarabadjidaa: “Māwāéa; idjira sewaida ba.”

13 Baribara judiorā bororāda waya panā bēra ni ababa Jesudebemada jigua bedeadaca basía.

14 Mañ ewari droma ēsidra obdade Jesura Ācōrē de dromanaa wāpeda dajadaare jaradia besia.†

15 Māwā bađe judiorā bororāba cawa crīchadeā basía. Nāwā jigua jarasidaa:

-Ni ababa nañ ēberā jaradiade badamīna ¿sāwā jācua cawa ba?-

16 Mañne Jesuba ādjía jarasia:

-Māa jaradia bara māreēa, āteba mā Diabudeadea.

17 Ācōrēba quīrīā bađa bariduaba oi carea bābara, mañ ēberāba ebuda cawaya ara māđji crīchadeba bedeaē bađa. Āteba idjia cawaya māa jaradia bara Ācōrēneda.

18 Bariduada ara idji crīchadeba bedea bābara māwā o ba ēberārāba idjidebemada

† 7:14 Mañ ewari dromara ocho ewari obadjidaa.

bia bedeadamārēã. BaribΛΓΛ abΛba quĩrĩã
 bΛbΛΓΛ dewararãba idji diabuedadebemada bia
 bedeadida, wãrã bedeada jarabaria; sewa ocaa.

19 Moiseba Ācõrē leyra bãrãa diasia. BaribΛΓΛ
 bãrãba mañ leyra ãjãnacaa. Mañ careabΛΓΛ bãrãba
 mΛra bea quĩrĩã panΛa.-

20 Mañne ēberãrãba iwĩdisidaa:

-¿Caiba bΛra bea quĩrĩã bΛ? ¿Jai bΛ cacuade bΛba
 mãwã crĩchabi bΛca?-

21 Jesuba panusia:

-MΛa ãnãũbada ewaride ne ununaca aba oda
 carea bãrãba cawa crĩchadaē basía.‡

22 BaribΛΓΛ bãrã sida ãnãũbada ewaride ne
 obadaa. Umaquĩrã cacuara wēãgobadaa Moiseba
 bΛda quĩrãca. (Wãrãda mãwã odira Moisedeba zeē
 basía, ãtebΛΓΛ bãrã drõã naēnabemaneba zesia.)§

23 Ācõrēba Moisea diada ley ãjã odi carea bãrãba
 ãnãũbada ewaride bida warra zaque cacuara
 wēãgobadaa. Mañda bãrãra ¿cãrē cãrēã mΛ ume
 quĩrũ panΛ ãnãũbada ewaride ēberã biabiãda carea?

24 Bãrãba unu panΛ carea biē bedearãnada,
 ãtebΛΓΛ wãrã arada cawadapeda jipa
 bedeadada.-

¿Jesura Ācõrēba ēdra edabari diai jaradaca?

25 Jesuba Jerusaleãne jaradia baside mañ pu-
 rudebemarãba jara panasidaa:

-¿Idjiēca beadi carea jΛΓΛ panΛra?

26 AcΛdadua, idjira nama ebuda bedeã bΛa.
 BaribΛΓΛ ni abΛba idjía ni cãrē sida jaradaē
 panΛa. Mãēteara dadjirã bororãba crĩcha

‡ 7:21 Juaλ 5:1-9. § 7:22 Genesi 17:10-27.

panasicada idjira Ācōrēba ēdra edabari diai jaradada.*

²⁷ Baribara dadjirāba cawa pana idjira sāmabemada. Ācōrēba ēdra edabari diai jarada zebara de ni ababa cawadaēa idjira sāmaba zebara da.-†

²⁸ Mañe Jesuba Ācōrē de droma dajada jaradia ba de jigua jarasia:

-Wārāda bārāba mra unubadaa idjaba cawa pana sama barbarida. Baribara mra ara mdjideba ze ba, ātebala mra ze ba wārā jarabarideba. Bārāba idjira cawadaē pana.

²⁹ Mra idjira cawa ba idjideba zeda bēra. Idjia mra diabuesia.-

³⁰ Mañ carea ādjirāba Jesura jida quirā panasidaa, baribara ni ababa jidadaē basia idji ewarira jūē ba da bēra.

³¹ Mañe zocārāba idjira ijāsidaa. Ādjirāba jarasidaa:

-Ācōrēba ēdra edabari diai jarada zebara de ĩnañ ēberāba o ba cāyābara ne ununaca waibara ba da oica?-

Pariseorāba Jesu jidadi carea panana

³² Pariseorāba cawasidaa ēberārāba Jesudebemada iwidra be dea duanda. Mañ carea ādjirāba, sacerdote bororā bida Ācōrē de dromanebema zarrarāda diabuesidaa Jesu jidade wānamārēa.

³³ Māwā panane Jesuba ēberārā jarasia:

* **7:26** *Ācōrēba ēdra edabari diai jarada.* Griego be deade ba ba "Crito." † **7:27** *Λαλα judiorāba jarabadjidaa Ācōrēba ēdra edabari diai jaradara ni ababa cawadaēda aba idjia Israel ēdra edabara daa.*

–M̄ra b̄rã ume d̄rã bāa. Jãwã b̄peda m̄
Diabuedamaa wãya.

³⁴ B̄rãba m̄ra j̄r̄dia m̄wãm̄na ununāa. M̄
wãb̄r̄amaa b̄rãra poya wãnāa.–

³⁵ Mā carea judiorã arima beaba ara ãdūba jara
duanasidaa:

–¿Sãmaa wãi b̄rã dadjirãba idjira waa ununāe?
¿Griegorã druadaa wãica judiorã jãma beaa jaradiai
carea?

³⁶ ¿Cãrẽ cãrẽã idjia m̄wã jara b̄: “B̄rãba m̄ra
j̄r̄dia m̄wãm̄na ununāa”? Idjaba ¿cãrẽã jara
b̄ “m̄ wãb̄r̄amaa b̄rãra poya wãnāa”?–

Baido zocai bai ara diabaridebema

³⁷ Mā ewari droma o pan̄ne dji j̄r̄ũarebema
ewarira dji dromaara basia. Jesura j̄r̄ũarebema
ewaride ãta nũmepeda j̄gua jarasia:

–Bariduada opichia b̄b̄r̄ m̄maa zedua,
mābe baido zocai bai araдебemada dodua.

³⁸ Ācõrẽ Bedeade jara b̄a bariduaba m̄da
ĩjãib̄r̄ zocai bai arara idjideba do quĩrãca de-
wararãmaa wea jira beya ãdjia bida edadamãrẽã.–‡

³⁹ Jesuba māḡdeba cawabisia idji ĩjãbdaba
Ācõrẽ Jaurera edadida. Mā ewaride Ācõrẽ Jaur-
era wadi zē basia Jesura wadibida bajãnaa wãẽ
bada b̄rã.

Ēberãrãba Jesudebema wariwaria bedea dua- nana

⁴⁰ Mā bedea ũr̄isidade arima duan̄rãba
jarasidaa:

‡ **7:38** Isaía 44:3; 55:1-4; 58:1; Joel 3:18; Zacaria 13:1.

-Wārāda naļ ēberāra Ācōrēneba bedeabari dji droma zeida baḏaa.-Š

⁴¹ Idjaba ḷcaḷḷba jarasidaa:

-Idjira Ācōrēba ēdrḷ edabari diai jaradaa.-

Baribḷḷḷ dewararāba jarasidaa:

-Māwāéa. Ācōrēba ēdrḷ edabari diai jaradara Galileadeba zeēa.

⁴² ¿Ācōrē Bedeade jara bḷēca idjira Davideba zeida? ¿Davi puru Beleḷneba zeēca?-*

⁴³⁻⁴⁴ Māwā Jesudebemada wariwaria bedea duanḷne ḷcaḷḷba idjira jida quīrīā panasidaa, baribḷḷḷ ni abaḷba jidadaē basía.

Judiorā bororāba Jesu ṽjānaē panana

⁴⁵ Ācōrē de dromanebema zarrarāra jēda wāsidaa pariseorā, sacerdote bororā ume ābaa duanḷmaa. Baribḷḷḷ Jesura jidadaē basía. Maļ bērā ādjirāba zarrarāa iwidišidaa:

-¿Cārē cārēā idjira enenaē basi?-

⁴⁶ Maļne zarrarāba panusidaa:

-Ni abaḷ ēberāda jāļ ēberā bedeabari quīrāca bedeacaa.-

⁴⁷ Maļ carea pariseorāba jarasidaa:

-¿Māēteara idjia bārā sida cūrūgasica?

⁴⁸ Dai pariseorāba, dewara dji droma bea biḏa ni abaḷba idjira ṽjānaē panḷa.

⁴⁹ Idji ṽjā beaba Ācōrē leyra adua tabeaa. Ācōrēba ādjira cawa oya.-

Š **7:40** Juaļ 1:21; 6:14; Deuteronomio 18:15-19. * **7:42** Davi. 2 Samuel 7:12; Salmo 89:3-4; 132:11-12. *Beleḷ*. Miquea 5:2.

50 Mañne Nicodemoda ãdjirã ume basia. Idjira Jesumaa naëna diamasi bedeade wã bada basía.†
Maḷḡḷba ãdjirãa jarasia:

51 –BaribḶḶ ḡdadjirã leyba jara ḶḶca baridua
ëberãda cawa odida panḶḶda idji bedeade ùrĩni naëna?
ḡIdjia odada naãrã cawadida panḶḶca?–

52 Ædjirãba panusidaa:

–ḡMãwãra ḶḶra Galileadebemaca? Æcõrẽ
Bedeara bio acḶḶbãri badua. Mañne ḶḶa cawaya ni
abaḶ Æcõrẽneba bedeabarida Galileadeba zeëda.–‡

Ḷ
53 Mãwã duananapeda jũmarãda ãdji deza
wãḶḶḶḶsidaa.§

8

Wẽrã daunemana Jesumaa edepedada

1 Mañbe Jesura Olivo eyadaa wãsia.

2 Nurẽma diapeda wayacusa Æcõrẽ de droma
dajadaa wãsia. Mama ḶḶde ëberãrã zocãrã idjimaa
zesesidaa. Egode chũmepeda ãdjirãa jaradia besia.

3-4 Mãwã duanḶḶne judiorã ley jaradiabadaba,
pariseorã bida wẽrã daunema ḶḶ jidapedadada
enesidaa. Mañ wẽrãra arima duanḶḶ ãsi ḶḶdapeda
Jesua jarasidaa:

–Jaradiabari, nañ wẽrãra daiba jidasidaa abaḶ
ume daunema ḶḶda.

† 7:50 JuaḶ 3:1-12. ‡ 7:52 Pariseorãba ãĩ jarasidaa. 2 Reye
14:25de jara ḶḶa Jonãra Gat-heferdebemada. Mañ purura Nazare
caita basia Galilea druade. § 7:53 Griego bedeade zocãrã
cartade versículo 7:53deba aba 8:11daa neëa. ḶḶḶḶ cartade Luca
21:38are odja ḶḶa.

5 Dadjirã leyde Moiseba nãwã bea wērãrãda mōgaraba tabari beabisia.* ¿Bamaarã bia b̄aca mãwã odida?–

6 Adjirãba mãwã jarasidaa Jesuba sãwã panui cawaya. Idjida biẽ jaradida crĩchasiidaa. Maãne Jesura edaa barru chũmepeda idji j̄awa j̄wĩnĩba egorode b̄á besia.

7 Barib̄ar̄a adjirãba mĩã sẽ iwidi pan̄a b̄erã pi-radr̄apeda jarasia:

–Dji cadjirua ocaba naã wērãra mōgaraba tabarida b̄aa.–†

8 Mãwã jarapeda Jesura wayacusa edaa barru chũmepeda egorode b̄á besia.

9 Jesuba jarada ũrĩsidade ara maãda aba aba wãb̄ar̄a nũmesia.‡ Naãrã drõãrãda ãyã wãsiidaa. Maãbe cũdrarã sida wãb̄ar̄asidaa. Jesura maã wērã ume iduba besia.

10 Jesu ãta nũmeb̄ar̄ade wērãra iduba nũm̄ada unusia.§ Maãbe iwidiisia:

–B̄a biẽ jara duananara ¿sãma pan̄a?‡ ¿Caiba b̄ara biẽ b̄ai?–

11 Wērãba panusia:

–Ni ab̄āba, m̄ã Boro.–

Jesuba jarasia:

–Mãa bida b̄ara biẽ b̄ãẽa. Wãdua, barib̄ar̄a waa cadjiruara orãdua.–]

Jesu naã ãjũãnebemarã itea ãnaa

* **8:5** Idjaba jara b̄aa dji umaquĩrã sida beuida b̄ada. Levitico 20:10; Deuteronomio 22:22. † **8:7** Deuteronomio 17:6-7. ‡ **8:9** Griego bedeađe ãc̄ar̄a cartade naã sida b̄á b̄aa: “Adj̄i sođe cawa panasidaa jipaẽ beada.” § **8:10** *Wērã iduba nũm̄ada unusia.* Griego bedeađe ãc̄ar̄a cartade maãra neẽa. * **8:10** *B̄a biẽ jara duananara.* Griego bedeađe ãc̄ar̄a cartade maãra neẽa.

12 Māwānacarea Jesuba ēberārāa wayacusa jara-sia:

–Māra naļ ējūānebemarā itea ānaa quīrāca ʙΛa. Bariduaba māda ēpēibΛrΛ pāīmane nībaēa, ātebΛrΛ ānaane ʙΛ bērā zocai ʙai arada erobāya.–

13 Maļne pariseorāba Jesua jarasidaa:

–BΛa ara bΛdjidebemada bedea ʙΛ bērā maļba jaraē ʙΛa bΛa jara ʙΛra wārāda.–

14 Jesuba jarasia:

–Ara mādjidebemada bedea ʙΛmīna māa jara ʙΛra wārā araa. Māa cawa ʙΛa māra sāmaΛba zesida idjaba sāmaa waya wāida. BaribΛrΛ bārāba maļra adua panΛa.†

15 Bārāba naļ ējūānebema crīchadeba māra acΛ panΛa. Māa ni abaΛda māwā acΛcaa.

16 Māa djārā sāwā beada acΛpeda jaraibΛrΛ, māa jara ʙΛra wārā araa, mādubaΛba māwā jaraē ʙΛ bērā. ĀtebΛrΛ mā Zeza, mā Diabuedaba mā ume māwā jara ʙΛa.

17 Bārā leyde jara ʙΛa ēberā uméba abari bedeada jaradibΛrΛ ādjia jara panΛra wārāda.‡

18 Ara maļ quīrāca ara mādjidebemada bedea ʙΛa, idjaba mā Zeza, mā Diabuedara māare bedea ʙΛa.–

19 Maļne ādjirāba Jesua iwīdisidaa:

–Māēteara bΛ Zezara ¿sāma ʙΛ?–

Jesuba panusia:

–Bārāba māra adua panΛa idjaba mā Zeza sida adua panΛa. Bārāba māda wārāda cawabΛdabara, mā Zeza sida cawacasidaa.–

† 8:14 Juaļ 7:27-29. ‡ 8:17 Deuteronomio 17:6; 19:15.

²⁰ Jesuba Ācōrē de droma dajada, parata Ācōrēa diabadama jaradia baside jūma maḷgara jarasia. Baribara ni ababa idjira jidadaē basia idji ewarira wadi jūēē bada bēra.

Mā wābaramaa bārāra poya wānaēa

²¹ Maḷbe Jesuba jarasia:

–Māra wāya. Wānacarea bārāba māra jaradia baribara ununaēa. Bārāba māda ijanaē bēra cadjiruade beudia. Wārāda mā wābaramaa bārāra poya wānaēa.–

²² Maḷ bēra judiorā bororāda ādjiduba bedea duanasidaa:

–Māteara ziduba beuica? ĶIdjia maḷ carea jara bāca: “Mā wābaramaa bārāra poya wānaēa?”–

²³ Maḷne Jesuba jarasia:

–Bārāra naḷ ējūānebemaa baribara māra bajānebemaa. Māra naḷ ējūānebemaēa.

²⁴ Maḷ carea mā jarasia bārāra cadjiruade beuida. Bārāba Māra Māda ijanaē bēra cadjiruade beudia.–§

²⁵ Maḷ carea ādjirāba iwidisidaa:

–ĶBāra cai?–

Jesuba panusia:

–Dārābāra mā bārāa jara bāda.*

²⁶ Mā ne zocārāneba bārāra bedede beada aida bāa. Baribara mā Diabuedabara cawa bāa. Idji bedeara wārā araa. Mā idjideba ūrī bāda naḷ ējūānebemarāa jarabaria.–

§ **8:24** *Māra Māda.* Maḷgādeba Jesuba jara basia idjira Ācōrēda.

Exodo 3:13-14. * **8:25** *Dārābāra mā bārāa jara bāda.* Griego bedede māra ebuda bāēa. Aclamaarā jara bāa: “Mā bārāa Ķcārēda cawa jaraida bā?” wa “Māra Ķcārē cārēā bārā ume bedeaida bā?”

27 Barib_{ΛΓΛ} ādjirāba cawadaē basía Jesuba idji Zezadebemada beċea _Λda.

28 Mañ carea idjia jarasia:

-Bārāba mñ, Nañ Djara Edadara crude cachib_Λdaċe cawadía Mñra Mñda. Cawadía mña ni maārī bida ara mñdjia quĩrĩā _Λ quĩrāca oca basida. Idjaba cawadía mñra beċea basida mñ Zezaba jaradiada quĩrāca.

29 Mñ Diabuedara mñ ume _Λā. Mñ Zezaba mñduba amecaa mña ewariza idjia quĩrĩā _Λda o babari bēā.-

30 Jesuba mañg_Λdebema beċea baside zocārāba idjira ĩjāsidaa.

Abrahañ warrarā dji ara

31 Mañbe Jesuba judiorā idji ĩjā_Λdarāa jarasia:

-Bārāba mñ beċeada ĩjā pananib_{ΛΓΛ}, wārāda mñ ume nĩbabadarāda beċia.

32 Mñneba bārāba Ācōrēra wārāda cawadía. Mañba bārāra djārā nezoca beċada ēdr_Λ _Λya.-

33 Ādjirāba jarasidaa:

-Barib_{ΛΓΛ} dairāra Abrahañneba yōpedada bēā djārā nezocarāēa. ¿Sāwā _Λā dairāra ēdr_Λ _Λyada a _Λ?-

34 Jesuba panusia:

-Wārā arada mña jaraya: cadjirua o beara cadjirua nezocarāa.

35 Nezocara idji boro ēberārāēa, barib_{ΛΓΛ} dji boro warrara idji zeza ume ewariza babaria.†

36 Mañ bēā Ācōrē Warraba bārāra nezoca beċada ēdr_Λ _Λib_{ΛΓΛ}, wārāda ewariza Ācōrē ēberārāda beċia.

† 8:35 Genesi 21:9-13.

37 M̃a cawa ɓa bārāra Abrahãneba yōpedadada, baribara bārāba m̃ra bea quĩrĩa panla m̃ bedeara ãjānaē panla bēra.

38 M̃a jara ɓa jūma m̃ Zezaba m̃a jara-diadada. Mãne bārāba ãjā o panla bārā zezadeba ũrĩpedadada.-

39 Ādjirāba panusidaa:

-Dai drōāenabema zezara Abrahãa.-

Baribara Jesuba jarasia:

-Bārāra Abrahã warrarā dji ara badabara idjia oda quĩrĩca ocasidaa.

40 M̃a bārāa wārā bedeada jara ɓa Ācōrēba m̃a cawabida quĩrĩca. Māwāmĩna bārāba m̃ra bea quĩrĩa panla. ¿Abrahãba māwā osica?

41 Bārāba bādjĩ zezaba obari quĩrĩca obadaa.-

Mãne ādjirāba jarasidaa:

-ĵBaribara dairāra wērā deu ɓa todaēa!

Dairāba Zezada ababe eropana. Idjira Ācōrēa.-

42 Jesuba jarasia:

-Ācōrēda bārā Zezabara, bārāba m̃ra wārāda quĩrĩacasidaa, Ācōrēneba zepeđa nama ɓa bēra. M̃ra ara m̃djideba zeē basia. Idjiabara diabuesia.

43 M̃a jara ɓara ¿sāwāērā bārāba cawadaē panla? Bārāba cawadaē panla, m̃ bedeada ũrĩ quĩrĩānaca bēra.

44 Bārā zezara diaurua. Mã bēra idjia quĩrĩa ɓadrā bārāba o quĩrĩa panla. Idjira naārēdaɓa mĩa beabaria. Wārāneba ɓaca idjaba wārā bedeara jaraca. Sewa obaria sewaida ɓa bēra idjaba sewa zeza bēra.

45 M̃a wārā bedeada jara ɓa. Mã bēra bārāba m̃ bedeara ãjānaca.

46 M̄ã cadjiruada o ʘΛbΛΓΛ ¿cārē cadjiruada o ʘΛ? ¿Cai bārānebemaba poya jarai? M̄ã wārā bedeada jara ʘΛbΛΓΛ, ¿cārē cārēã m̄ã bedeara ïjānaē panΛ?

47 Ācōrē ïjā ʘΛba idji bedeara ïjā obaria baribΛΓΛ bārāra Ācōrē warrarāé bērã idji bedeara ïjā odacaa.-

Abrahaã bai naēna M̄ra M̄ã

48 Maãbe judiorāba Jesua jarasidaa:

-BΛra Samariadebemada jāwã tabΛa idjaba jai bara ʘΛa. ¿Dairāba aride jara panΛēca?-

49 Maãne Jesuba jarasia:

-M̄ra jai neē ʘΛa. M̄ã Zezadebemada bia bedeabaria. BaribΛΓΛ bārāba m̄ãnebemada bia bedeadacaa.

50 M̄ã jarΛē ʘΛa ēberārāba m̄ãnebemada bia bedeadamārēã. BaribΛΓΛ abaΛba quĩrĩã ʘΛa ēberārāba m̄ãnebemada bia bedeadaida. IdjiabΛΓΛ cawa obaria.

51 Wārã arada m̄ã jaraya, m̄ã bedeã ïjã o ʘΛra beuca baya.-

52 Maãne judiorāba Jesua jarasidaa:

-IdibΛΓΛ dairāba cawabΛdaa bΛra jai bara ʘΛda. Abrahaãra beusia. Jūma Ācōrēneba bedeabadarã sida beusidaa, baribΛΓΛ bΛa jara ʘΛa: “M̄ã bedeã ïjã o ʘΛra beuca baya.”

53 M̄ãwāra ¿bΛra dai drõã naēnabema Abrahaã cāyābara dji dromaara ʘΛca? Idjira beusia, idjaba jūma Ācōrēneba bedeabadarã sida beusidaa. BΛra ¿caida crĩcha ʘΛ?-

54 Jesuba panusia:

-Ara m̄ãdjidebemada bia bedeaiBΛΓΛ maãba jaraē ʘΛa m̄ãra dji biada. BaribΛΓΛ m̄ã Zezaba

mãnebemada bia bedeã ðΛa. Bãrãba idjira bãrã
 Æcõrẽana a panΛa.

⁵⁵ BaribΛrΛ idjira adua panΛa. Maãne mãa id-
 jira cawa ðΛa. Idjida adua ðΛaða adabara mãra
 bãrã quĩrãca sewaida ðacasia. BaribΛrΛ mãa idjira
 cawa ðΛ bãrã idji bedeada ïjã o ðΛa.

⁵⁶ Bãrã drõã naẽnabema Abrahaãra ðΛsridasia
 mã naã êjũãnaa zebΛrΛ ewarira unuida cawa ðaða
 bãrã. Wãrãda unupeða bio ðΛsrida ðesia.–

⁵⁷ Maãne judiorãba Jesua jarasidaa:
 –BΛra wadibida cincuenta poa ðΛãa. ¿Sãwã ðΛa
 Abrahaãra unusiða a ðΛ?–

⁵⁸ Jesuba panusia:
 –Mãa wãrã arada jaraya: Abrahaã ðai naẽnnaΛba
 Mãra Mãa.–‡

⁵⁹ Jesuba mãwã jarada carea judiorãba mõgarada
 edasidaa idji tabari ðeadi carea. § BaribΛrΛ Jesura
 mĩrũpeða Æcõrẽ de dajadabemada ãyã wãsia.*

9

Jesuba ëberã dauberrea topeðada biabida

¹ WãbΛrΛðe Jesuba unusia ëberã dauberrea
 topeðaðada.

² Maãne Jesu ume nĩbabadarãba iwidisidaa:
 –Jaradiabari, ¿caiba cadjirua oðaðeba naã
 ëberãra jãwã dauberrea tosiða? ¿Idji djibarirãba
 cadjirua opedaðaðeba, wa idjia cadjirua
 oðaðeba?–

³ Jesuba panusia:

‡ **8:58** Exodo 3:13-14. § **8:59** Levitico 24:14. * **8:59** Griego
 bedeade ÆcΛrΛ cartade ðΛ ðΛa: “Jesura ara ãdji daide necai êdra
 wãsia.”

–Cadjirua opedadadeba jãwã todaẽ basía. Idjira dauberrea tosidaa idjideba Æcõrẽba ne obΛrΛda jũmarãba ununamãrẽã.

⁴ Mañ bẽrã wadi ãsa bΛde eda mñ Diabuedaba obi bΛra mña oida bΛa. Queudacarea ni abΛda poya trajadacaa.

⁵ BaribΛrΛ nañ ãjũãne bΛde mñra ãberãrã itea ãnaa quĩrãca bΛa ãdjirãba sãwã nĩbadida cawadamãrẽã.–

⁶ Mãwã jarapeda Jesura egorode idotasia. Mañba egorora susua osia. Mañ egoro susuaba dji dauberrea bΛ dauza pΛrΛsia.

⁷ Mañbe Jesuba idjía jarasia:

–Cuibada Siloe abadamaa sΛgΛde wãdua.– (Mañ trãba jara bΛa “diabueda.”)*

Ara mañda dauberrea bΛra wãpeda idji daura sΛgΛpeda unu besia. Mañbe diguidaa wãsia.

⁸ Idji de caita beabariba idjaba idji dauberrea bΛ unupedadaba jara duanasidaa:

–¿NaãgΛẽca ode chũmepeda ne iwidi babadara?–

⁹ ΛcΛrΛba idjíaada asidaa. Dewararãba idji quĩrãca bΛmĩna idjiẽana asidaa. BaribΛrΛ dji dauberrea badaba jarasia:

–Wãrãda mña.–

¹⁰ Mañne idjía iwidisidaa:

–¿Sãwã bΛa unu besi?–

¹¹ Idjia panusia:

–Ëberã Jesu abadaba egoroda susua opeda mñ dauza pΛrΛsia. Mañbe idjia jarasia: “Cuibada Siloe abadamaa sΛgΛde wãdua.” Wãpeda mñ dau sΛgΛbΛrΛde unu besia.–

* **9:7** Genesi 49:10; Isaía 8:5-8.

12 Mañne ädjiräba iwidisidaa:

-MañgΛ ēberāra ¿sāma bΛ?-

Idjia panusia:

-Māa adua bΛa.-

Pariseorāba dauberrea badaa bio iwidipedada

13-14 Jesuba egoro susua opeða dauberrea bΛ biabida ewarira ãnãübada ewari basía. Mañ carea dauberrea bæðara ÅCΛΓΛba pariseorāmaa edesidaa.

15 Mañbe pariseorā bida mañ ēberāa iwidisidaa sãwãbΛΓΛ unu besida. Mañne idjia jarasia:

-Idjia egoroda susua opeða mΛ dauza pΛΓΛsia.

Mañbe mΛa baidode sΛgΛbΛΓΛde unu besia.-

16 ΛCΛΓΛ pariseorāba jarasidaa:

-Mañ ēberāra Åcõrēneba zeē bΛa, ãnãübada ewarida wayaca bēřā.-

BaribΛΓΛ dewararāba jarasidaa:

-¿Sãwã cadjirua obari ēberāba mañ ne ununacada poya osi?-

Mãwã wariwaria bedeã duanasidaa.

17 Mãwã duananapeda wayacusa dji dauberrea badaa iwidisidaa:

-Mañ ēberā, bΛ dau biabidara bΛmaarã ¿caida mãwã bΛ?

Dauberrea bæðaba panusia:

-Māmaarã idjira Åcõrēneba bedeabaria.-

18 Judiorā dji bororāba řjãnaē panasidaa mañ ēberāra naēna dauberrea basida. Mañ carea idji djibarirāda trãbisidaa.

19 Mañbe ädjia iwidisidaa:

-¿NañgΛara bārã warra dauberrea topedadaca? ¿Sãwã idira idjia unu bΛ?-

20 Ädjia panusidaa:

-Daiba cawa pan Δ a na \tilde{g} Δ ra dai warra dauberrea topedadada.

²¹ Barib Δ Δ adua pan Δ a s \tilde{a} w \tilde{a} idira unu besida, idjaba adua pan Δ a caiba idjira biabisida. Idjira dr \tilde{o} \tilde{a} b \tilde{e} r \tilde{a} idj \tilde{i} a iwidi \tilde{i} d \tilde{a} dua.-

²² Idji djibarir \tilde{a} ba m \tilde{a} w \tilde{a} jarasidaa judior \tilde{a} boror \tilde{a} ra waya pan Δ b \tilde{e} r \tilde{a} . W \tilde{a} r \tilde{a} da ma \tilde{l} judior \tilde{a} ba jaradoasidaa \tilde{e} ber \tilde{a} r \tilde{a} ba Jesura \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba \tilde{e} dr Δ edabari diai jaradaada acara pan Δ da. Ab \tilde{a} Δ ba m \tilde{a} w \tilde{a} jarasira dji boror \tilde{a} ba idjira judior \tilde{a} dji j Δ rebada dedebemada \tilde{a} y \tilde{a} j Δ retadiada asidaa.

²³ Ma \tilde{l} carea djibarir \tilde{a} ba jarasidaa: "Idjira dr \tilde{o} \tilde{a} b \tilde{e} r \tilde{a} idj \tilde{i} a iwidi \tilde{i} d \tilde{a} dua."

²⁴ Ma \tilde{l} b \tilde{e} r \tilde{a} judior \tilde{a} boror \tilde{a} ba dauberrea badara wayacusa tr \tilde{a} nape \tilde{d} a jarasidaa:

- \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} qu \tilde{i} r \tilde{a} pita daia w \tilde{a} r \tilde{a} bedeadeba j \tilde{a} \tilde{l} \tilde{e} ber \tilde{a} nebemada jaradua.[†] Dair \tilde{a} ba cawa pan Δ a idjira cadjirua obarida.-

²⁵ Dauberrea badaba jarasia:

-M \tilde{a} adua b Δ a idjia cadjirua obarida wa ocada. Ababe cawa b Δ a m \tilde{a} r \tilde{a} dauberrea basida barib Δ Δ idira unu b Δ da.-

²⁶ Ma \tilde{l} ne \tilde{a} djir \tilde{a} ba wayacusa idj \tilde{i} a iwidi \tilde{i} sidaa:

-Idjia \tilde{c} s \tilde{a} w \tilde{a} osi? \tilde{c} C \tilde{a} r \tilde{e} da osi b Δ dau biabi carea?-

²⁷ Idjia panusia:

-M \tilde{a} b \tilde{a} r \tilde{a} jarasia barib Δ Δ \tilde{i} j \tilde{a} qu \tilde{i} r \tilde{i} \tilde{a} ne basia. Ma \tilde{l} da \tilde{c} c \tilde{a} r \tilde{e} c \tilde{a} r \tilde{e} \tilde{a} wayacusa \tilde{u} r \tilde{i} qu \tilde{i} r \tilde{i} \tilde{a} pan Δ ? \tilde{c} B \tilde{a} r \tilde{a} sida idji ume n \tilde{i} ba qu \tilde{i} r \tilde{i} \tilde{a} pan Δ ca?-

²⁸ Ma \tilde{l} carea \tilde{a} djir \tilde{a} ba idjira n \tilde{a} w \tilde{a} qu \tilde{e} \tilde{a} sidaa:

-B Δ dr Δ j \tilde{a} \tilde{l} \tilde{e} ber \tilde{a} ume n \tilde{i} a, barib Δ Δ dair \tilde{a} ra Moise leydeba n \tilde{i} babadaa.

[†] 9:24 Griego bedeade b Δ b Δ a: " \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} a bia bedeadua."

29 Dairãba cawa panΛa Ācōrēba Moisea bedeasida,‡ baribarΛ jãĀ ēberãra sãmabemada adua panΛa.-

30 Mañne dauberrea bađaba jarasia:

-¿Sãwãērã bãrãba jara panΛ adua panΛda idjira sãmabemada? ¿Idjia mĀ daura biabiē basicã?

31 Dadjirãba cawa panΛa cadjirua obadaba iwidibΛdara Ācōrēba bia ũrĩcada. Mañ awara cawa panΛa bariduaba Ācōrēda waya bΛbΛrΛ idjaba idjia quĩrĩã bΛda o bΛbΛrΛ, maġgΛba iwidibΛrΛra Ācōrēba bia ũrĩbarida.§

32 Naãrã edaΛba aba idibema ewaridãa ¿bãrãba ũrĩbadjidaca ēberã dauberrea todada biabibΛdada?

33 Nañ ēberãda Ācōrēneba zedaēbara ni cãrē sida poya oē bacasia.-

34 Mañne pariseorãba idjira quēãsidãa:

-BΛ topedadãdeba Ātaa cadjirua obaria. ¿Sãwã dairãa ne jaradial?-

Mañ carea idjira judiorã dji jΛrebada dedebemada ãyã jΛretasidãa.

Dji wãrãda dauberrea bea

35 Jesuba ũrĩsia dauberrea bađara ãyã jΛretasidãda. Mañ carea idjira jΛrΛde wãsia. Unupeda iwidisia:

-¿BΛa Nañ Djara Edadãra wãrãda ĩjã bΛca?-*

36 Idjia jarasia:

-MĀ boro, jaradua idjira caida mĀa wãrãda ĩjã carea.-

37 Jesuba panusia:

‡ 9:29 Exodo 33:11. § 9:31 Salmo 66:18; Proverbio 15:29.

* 9:35 Nañ Djara Edada. Griego bedeadẽ ĀcΛrΛ cartadẽ bΛ bΛa “Ācōrē Warra.”

-BΛa idjira unu bΛa. MΛ, bΛ ume bedea bΛda idjía.-

³⁸ Ara małda Jesu quĩrãpita chĩrãborode cobepeda jarasia:

-MΛ Boro, młã ĩjã bΛa.-

³⁹ Małne Jesuba jarasia:

-Młra nał ějũãnaa zesia ěberãrã cawa oi carea. Mãwã dji dauberrea bea quĩrãca beaba ununia idjaba dji unu panΛana a panΛra dauberrea bea quĩrãca panenia.-

⁴⁰ ΛcΛrΛ pariseorã Jesu caita duanΛba mał bedea ũĩrsidade iwidisidaa:

-BΛa ¿cãrẽ cãrẽã mãwã jara bΛ? ¿Dairãra dauberrea beaca?-

⁴¹ Jesuba panusia:

-Bãrãda wãrãda dauberrea beadabara, cadjirua obada carea bedede pananaẽ bacasia. BaribΛrΛ bãrãba unu panΛana a panΛ bãrã bedede panΛa.-

10

Oveja wagabari dji bia

¹ Mał ewaride Jesuba jarasia:

-Młã wãrã arada jaraya: bariduada oveja corrade eda wãbadade eda wãėbΛrΛ, ãtebΛrΛ ãyã areba eda wãibΛrΛ, małgΛba ovejara drΛabaria idjaba biẽ obaria.

² BaribΛrΛ dji corrade eda wãbadama eda wãbaridrΛ oveja wagabari araa.

³ Mał iteabΛrΛ corra wagabariba dji eda wãbadara ewabaria. Ovejaba ãdji wagabari

bedeara cawa panΛa. Ādjiza tr̄cuapeda dajadaa edebaria.*

⁴ Jūma dajadaa edepeda ādji na wābaria. Ovejara idji caiđu wābadaa idji bedeara cawa panΛ bēṛā.

⁵ BaribΛrΛ ādjia ununacara ēpēnaca, ātebΛrΛ mīrūbadaa idji bedeada adua panΛ bēṛā.–

⁶ Jesura ne jara bΛdeba māwā bedeasia baribΛrΛ judiorāba cawadaē basía cārēda jara bΛda.

⁷ Mañ bēṛā Jesuba nāwā jarasia:

–Mā wārā arada jaraya, oveja eḏa wābadara mḷā.

⁸ Mā zeī naēna zocārā ne drΛabadarā quiṛāca zebadjidaa idjaba purura biē obadjidaa. BaribΛrΛ ādjirā bedeara Ācōrē ēpē beaba ijānaē basía.†

⁹ Eḏa wābadara mḷā. Māneba eḏa wābΛrΛra minijichidebemada ēdrΛya. Bio necai baya idjia neē bΛra Ācōrēba jūma diai bēṛā.‡

¹⁰ Ne drΛabarira zebaria oveja drΛai carea, beai carea idjaba aduabi carea. BaribΛrΛ māra zesia ēberārāba zocai bai arada aḏuba erobeadamārē.

¹¹ Māra oveja wagabari dji biaa. Oveja wagabari biara idji oveja carea beuida bΛa.

¹² BaribΛrΛ abaΛba parata carea ovejada waga baibΛrΛ, usa cadrΛa zebΛrΛde ovejara amecuapeda mīrū wāya. Ovejara idjideē bēṛā wārāda wagacaa. Mañne usa cadrΛaba oveja aba ca edabΛrΛde dewararāda jārāzoabadaa.

* **10:3** Ezequiel 34:11-31. † **10:8** Ācōrē ēpē beaba. Griego bedeade bΛ bΛa “ovejaba.” ‡ **10:9** Griego bedeade nāwā bΛ bΛa: “Idjira eḏa wāya, dajadaa wāya idjaba pōājārāda unuya.”

13 Mañ ēberāra mīrū wābaria ababe parata careab_{ΛΓΛ} ovejara wagabari bērā. Idjia oveja bia pananamārēã crīchacaa.

14 Māra oveja wagabari dji bīaa. Mādjiderāra cawa b_{ΛΛ} oveja wagabariba idji oveja cawa b_Λ quīrāca. Idjaba mārēba māra cawa pan_{ΛΛ}.

15 Ara mañ quīrāca mñ Zezaba māra cawa b_{ΛΛ} idjaba māa mñ Zezara cawa b_{ΛΛ}. Māra mādjī oveja carea beuida b_{ΛΛ}.

16 Māa erob_{ΛΛ} dewara oveja nañ corrade beaēda. § Mañgarā sīda māa eđa eneya. Ādjirāba mñ beđeara ĩjānia. Māwā jūmarāda ābaa panania. Mañne ādjirā wagabarira aba baya.

17 Mñ Zezaba māra quīrā b_{ΛΛ}, ara mādjīda idu beabi bērā. Mañbe wayacusa zocai baya.

18 Māa iduaribiēb_{ΛΓΛ} ni ab_{ΛΛ}ba māra poya beadaēa, barib_{ΛΓΛ} māra beuya māwā quīrā b_Λ bērā. Māra beupeđa poya ārēbaya. Mñ Zezaba māa māwā obisia.–

19 Mañ beđea ũrīb_Λdade judiorāra wayacusa wariwaria beđea duanasīdaa.

20 Zocārāba jarasīdaa:

–Jāñ ēberāra jai bara b_{ΛΛ}. Idjira quīrāé b_{ΛΛ}. ¿Cārē cārēã idji beđeada ũrīni?–

21 Barib_{ΛΓΛ} dewararāba jarasīdaa:

–Idjia jara b_{ΛΓΛ} jai bara b_Λ beđeaēa. ¿Jaiba dauberrea beara biabibarica?–

Judiorāba Jesu igarapedada

22 Mañ ewarīde judiorāba Jerusaleñne ewari dromada o panasīdaa. Ādjirāba quīrāneba

§ 10:16 Māa erob_{ΛΛ} dewara oveja nañ corrade beaēda. Mañ beđeadeba Jesuba jara b_Λsia judiorāé bīda idjīda ĩjānia.

panasidaa Ācōrē de dromara idji quīrāpita biē badada waya bia ɓɓpedadada. Mañ ewari dromara dji cūrāsaara ɓɓ jedecode obadjidaa.*

²³ Ācōrē de droma mōgaraba auɗu jūrā ca ɓɓ edaare Jesura nībasia. Idji nībadama Salomoñ abadaa.

²⁴ Māwā ɓɓde ʎɔɔɔɔ judiorāba Jesura auɗu jūrā edadapeda iwidiŋsidaa:

-Abā ʎsāɓbe ɓɓa dairā crīchara cawaē pe erobai? ɓɓa Ācōrēba ēdrɔ edabari diai jaraɗabɔɔɔ, dairāa ebuda jaradua.-

²⁵ Jesuba panusia:

-Māa bārāa jarasia baribɔɔɔ ʎjānaē duanɔa. Jūma mñ Zeza trāneba o ɓɓa mñnebemada ebuda cawabi ɓɓa.

²⁶ Baribɔɔɔ bārāba ʎjānacao, mñ ovejarāē bērā.

²⁷ Mñ ovejarāba mñ beɗeara cawa panɔa. Māa ādjirāra cawa ɓɓa. Mañ bērā ādjirāba mñra ēpēbadaa.

²⁸ Māa ādjirāa Ācōrē ume ewariza zocai ɓaida dia ɓɓa. Mañ carea ādjirāra aduadaēa idjaba ni abaɓba ādjirāra mñ ʎɔwadebemada poya jārīnaēa.

²⁹ Mñ Zezaba ādjirāra mñā diasia. Idjira jūmarā cāyābara dji dromaara ɓɓa.† Ni abaɓba ādjirāra mñ Zeza ʎɔwadebemada poya jārīnaēa.

³⁰ Mñra mñ Zeza ume abarida māwā ɓɓa.-

* **10:22** Judiorāba mañ ewari Janucá abadada poa zebɔɔɔɔ obadaa diciembre jedecode. Quīrānebabadaa Juda Macabeo abadaba Ācōrē de dromara waya bia ɓɓadada. Mañgɔɔa māwāsia poa 164de Jesu todi naēna. Mañ naēna griego Antioco Epipane abadaba Ācōrē de dromara biē ɓɓasia. † **10:29** Mñra griego beɗeade ebuda ɓɓa. ʎɔɔɔɔmaara nāwā jara ɓɓa: “Mñ Zezaba mñā diadara ne jūma cāyābara dji dromaara ɓɓa.”

31 Mañ carea arima bea judiorāba wayacusa mōgarada edasidaa idji tabari beadi carea.

32 Mañne Jesuba jarasia:

–Mā Zezadeba ne zocārā biada bārāa unubisia. ¿SālgΛ ne bia oda carea māra mōgaraba tabari beadi?–

33 Judiorāba panusidaa:

–Dairāba bΛra mōgaraba tabaridaēa ne bia o bΛ carea, ātebΛrΛ tabaridīa bΛ nañ djarade bΛba ara bΛdjida Ācōrēana a bΛ carea. Mañba bΛa Ācōrēra biē jara bΛa.–‡

34 Jesuba jarasia:

–Bārā leyde nāwā bΛ bΛa: “Mā jarasia bārāra ācōrērāda.”§

35 Dadjirāba cawa panΛa Ācōrē Bedeara ewariza wārāda. Ācōrēba mañ ēberārāa bedeaside jarasia: “Bārāra ācōrērāa.”

36 Mañne māa ababe idji Warraada a bΛa Ācōrēba māra ara idji itea bΛda bērā idjaba nañ ējūānaa diabueda bērā. ¿Bārāba mañ carea jara panΛca māa idjidebemada biē bedeasida?

37 Mā Zezaba o bΛda māa oē bΛbΛrΛ, mΛ bedeara ĩjārānadua.

38 BaribΛrΛ idjia o bΛda māa o bΛbΛrΛ, māa jara bΛ carea bārāba ĩjānaē panΛmīna māa o bΛ carea ĩjānadua. Māwā bārāba wārāda cawadia mΛ Zezara mΛ ume bΛda idjaba māra mΛ Zeza ume bΛda.–

39 Mañne ādjirāba wayacusa Jesura jida quīrīā panasidaa, baribΛrΛ ēdrΛ wāsia.

‡ 10:33 Levitico 24:14-16. § 10:34 Salmo 82:6.

40 Māwānacarea Jesura wayacusa Jordaλ do quĩrārā wāsia Borocuebari Juaλba naārā ēberārā borocue bađamaa. * Jesura mama besia.

41 Māwā bλde zocārā ēberārāda idjima wābadjidāa. Āduba nāwā jarabadjidāa:

–Juaλba ne ununacada oē basía baribλΓλ jūma idjia naλ Jesudebema jaradara wārā araa.–

42 Mama zocārāba Jesura ĩjāsidaa.

11

Lazaro jaidada

1-2 Maλ ewaride ēberā Lazaro abadada jūācāyā nūmasia. Maλ Lazarora Betaniane bema basía. Abari purude idji djabawērārā Mariada, Marta sida panasidaa. Maλgλ Mariaba dadjirā Boro jĩrūne querada weapeda idji budaba pōāsa Jareda basía.*

3 Maλne Lazaro djabawērārāba Jesua beđeada diabuesidaa:

–Dai Boro, bλ dji biara jūācāyā nūmλa.–

4 Maλ beđea ũrĩside Jesuba jarasia:

–Lazarora beuēa, baribλΓλ jūācāyā nūmλa ēberārāba cawađamārēā Ācōrēra idji Warra sida dji dromarāda.–

5 Jesuba Lazarora, dji djabawērārā sida bio quĩrĩā basia.

6 BaribλΓλ Lazaro bio jūācāyā bλda cawađacarea wadi ewari umé besia idji bađama.

7 Māwānacarea idji ume nĩbabadarāa nāwā jarasia: –Wānadrλ wayacusa Judeađaa.–

8 Maλ bērā idji ume nĩbabadarāba jarasidaa:

* 10:40 Juaλ 1:28. * 11:1-2 Juaλ 12:3.

-Jaradiabari, dārǎé ʙΛA Judeadebemarāba ʙΛra mōgaraba tabari bea quĩrĩã pananada. ¿ʙΛra way-acusa jāmaa wāica?-

⁹ Jesuba jarasia:

-¿Ewarira doce hora ʙΛéca? Āsa nĩra tenedrΛcaa, idjia λnaa naλ ējũãne ʙΛda unu ʙΛ bẽrã.

¹⁰ BaribΛrΛ diamasi nĩra tenedrΛbaria, λnaa neē ʙΛ bẽrã.-

¹¹ Māwã jaradacarea Jesuba jarasia:

-Dadjirã dji bia Lazarora cãĩ ʙΛa baribΛrΛ mλa idjira λrλmane wāya.-

¹² Maλne Jesu ume nĩbabadarāba idjía jarasidaa:

-Dai Boro, idjira cãĩ ʙΛbΛrΛ biabΛrΛa.-

¹³ Jesuba maλ jaradadeba Lazaro beudadebemada bedeā ʙasia, baribΛrΛ idji ume nĩbabadarāba crĩchasidaa Lazaro cãĩ ʙΛdebebemada bedeā ʙΛda.

¹⁴ Maλbe Jesuba ebuda jarasia:

-Lazarora jaidasia.

¹⁵ Arima badaē bẽrã mλra ʙΛsrĩda ʙΛa maλneba bārāba mλra biara ĩjāni bẽrã. Waya idjimaa wānadrΛ.-

¹⁶ Maλne Tomás, Mĩguiso abadada ʙasia.† Maλgλba Jesu ume nĩbabadarã waabemarãa jarasia:

-Judeadaa wānadrΛ dadjirã sida beadamārẽã.-

Beudarã Jesuba λrẽbabiðebema

¹⁷ Betania purude jũẽside Jesuba cawasia Lazaro tΛbaripedadara ewari quĩmārẽ ʙΛda.

¹⁸ Betaniara Jerusaleλneba mācua tΛmΛē ʙasia.‡

† **11:16** *Mĩguiso*. Griego trλ Dídimoba jara ʙΛa mĩguisoda. ‡ **11:18** *TΛmΛē ʙasia*. Griego bedeade ʙλ ʙΛa “quince estadia.” Maλra kilómetro ũbeaca ʙΛa.

19 Mañ bēṛã zocãrã judiorãda zesidaa Marta, Maria sobiabide ãdji djaba jaidada carea.

20 Mãwã panane Martaba cawasia Jesura jũēbΛΓΛda. Ara mañda idji audiabariēde wãsia. Mañne Mariara diguida besia.

21 Martaba Jesu unuside idjía jarasia:

–Mã Boro, bΛda nama baḁabara mñ djabara jaidãē bacasia.

22 BaribΛΓΛ mãa cawa bΛa jũma bΛa ãcõrēa iwidi bΛrΛra idjia oida.–

23 Jesuba idjía jarasia:

–BΛ djabara ãrēbaya.–

24 Mañne Martaba jarasia:

–Mãē, mãa cawa bΛa idjira jĩrũarebema ewaride ãrēbaida beuḁarã ãrēbabΛdaē.–§

25 Jesuba jarasia:

–MãdrΛ beuḁarã ãrēbabibaria idjaba zocai bai diabaria. Bariduaba mãda ãjãibΛΓΛ, nañ djarãde beubΛrΛ sida ewariza ãcõrē ume zocai baya.

26 Mñ ãjã bΛra mãneba zocai bΛ bēṛã ewariza zocai baya. ¿BΛa maãgΛra ãjã bΛca?–

27 Mañne Martaba panusia:

–Mãē mñ Boro, mãa ãjã bΛa bΛra ãcõrē Warrada, ãcõrēba ēdrΛ edabari diai jarãḁada, nañ ējũãne zeida baḁada.–

Jesu Lazaro carea jĩãna

28 Mãwã jarãḁacarea Martara wãsia idji djabawērãmaa. Mañbe iwidrΛa jarasia:

–Dji Jaradiabarira nama bΛa. Idjia bΛa ne jara quĩrĩã bΛa.–

29 Mañ ũrĩpeda Mariara piradrΛpeda Jesu bΛmaa isabe wāsia.

30 Jesura purude eda wāé basia. Wadibida Martaba idji ununama basia.

31 Mañne judiorā Maria sobiabiði carea idji diguida panΛba unusidaa idjira isabe piradrΛpeda dajadaa wābΛrΛda. Mañ carea idji caiðu wābΛdaba jarasidaa:

–Idjira Lazaro tΛbaripedađamaa jĩāne wābΛrΛa.–

32 Mariara Jesu bΛma jũēside ara idji unubΛrΛda idji jĩrũ caita b̄arru cobesia. Mañne jarasia:

–Mā Boro, bΛda nama b̄adabara, m̄ djabara jaidāē bacasia.–

33 Jesuba Maria jĩgua jĩābΛrΛda idjaba judiorā idji ume zepedađa sida jĩābΛdada unuside ādjirā carea bio sopua nūmepeda jĩgua āgasia.*

34 Mañbe iwidisia:

–Idjira ¿sāma tΛbarisida?–

Ādjirāba panusidaa:

–Dai Boro, acΛde wāna.–

35 Jesura jĩāsia.

36 Māwā bΛde judiorā arima duanΛba jarasidaa:

–AcΛdadua idjia sācua Lazarora quĩrĩā basida.–

37 BaribΛrΛ ācΛrΛ ādjirānebemaba jarasidaa:

–Dauberrea bΛ biabidaba ¿sāwāērā poya carebaē basi Lazaro beurāmārēā?–

Jesuba Lazaro ārēbabida

* **11:33** Ādjirā carea. ΛcΛrΛmaarā Jesura sopuasida ādjirāba ĩjānaē basi b̄ērā idjia Lazarora ārēbabida. Dewararāmaarā Jesura sopuasida naļ ējũāne ēberārāra beubada, cacua biē beabada, idjaba cadjirua obada b̄ērā.

38 Jesura wayacusa jĩgua ãgasia. Maãbe Lazaro tɔbaripedadama jũesia. Maãgara eya uria basia. Dji eda wãbadara mōgaraba jũãtrɔ basia.

39 Maãne Jesuba jarasia:

–Jãã mōgarara ãyã ɔɔɔɔɔɔ.–

Marta, dji jaidada djabawērãba Jesua jarasia:

–Mã Boro, idji jaidadara ewari quĩmārē ɔɔ bērã cōbusia cadjirua ɔɔ.–

40 Baribɔɔɔ Jesuba jarasia:

–¿Mãa jaraē basica ɔɔa wārãda ãjãibɔɔɔ, ãcōrēra dji droma ɔɔɔɔ unuida?–

41 Mãwã ɔɔɔe ēberārãba mōgarara ãyã ɔɔsidaa. Maãbe Jesuba ãtaa acɔpeda jarasia:

–Zeza, mãa bãa bia jaraya mãa iwidiidara ũrĩna bērã.

42 Mãa cawa ɔɔa ɔɔa mã bedeara ũrĩ ɔɔabarida, baribɔɔɔ mã maãgara jarasia naãgarã ēberārãba cawadãmārēã ɔɔabɔɔɔ mãra diabuesida.–

43 Mãwã jaradacarea Jesuba jĩgua trã jarasia:

–¿Lazaro, dajadaa zedua!–

44 Ara mãda Lazaro beu badada dajadaa zesia. Idji jɔwara, idji jĩrũ sida wadi wuaba ɔɔrã ɔɔesia. Idjaba idji quĩrãra wuaba ãnēbari ɔɔasia. Maãne Jesuba jarasia:

–Ērãnadua bia tɔgamārēã.–

Judiorã bororãba Jesu beadi carea bedea aupedada

Mateo 26:1-5; Marco 14:1-2; Luca 22:1-2

45 Zocãrã judiorã Maria acɔde wãpedadaba unisidaa Jesuba odara. Mã bērã ãdjirãba ãjãsidaa.

46 ɔɔɔɔɔra pariseorãmaa wãsidaa Jesuba oda jarade.

47 Mañ carea pariseorãra, sacerdote bororã sida jũma judiorã dji dromarã ume ãbaa dji jΛresidaa. Nãwã jarasidaa:

-Dadjirãba ¿sãwã odi? Mañ ëberãba ne un-acada zocãrã o bΛa.

48 Idjida idu bΛdibΛrΛ jũmarãba crĩchadia idjira dadjirã boroda. Idjida ëpëni bΛrΛ romanorãra zedapeda dadjì ãcõrë de dromara babuedia idjaba jũma dadjì judiorã sida quenania.-

49 Mama aba basia Caipá abadada. Idjira mañ poade dji dromaara bΛ sacerdote basia. Mañ Caipába jarasia:

-jBãrãra crĩcha neẽ panΛa!

50 Romanorãba jũma dadjirã beadi cãyãbara biara bΛa ëberã aba dadjì judiorã carea beuida.-

51 Caipába ara idji crĩchadeba mãwã jaraẽ basia. ãte bΛrΛ idjira mañ poade dji dromaara bΛ sacerdote bërã ãcõrë bΛrΛ idjía jarabisia Jesura jũma judiorã carea beuida bΛda.

52 BaribΛrΛ ababe judiorã carea beuẽ basia, ãte bΛrΛ beusia jũma ãcõrë warrarã nañ ëjũãne beara puru aba bΛi carea.†

53 Judiorã dji dromarãba bedea bΛsidaa mamaΛba ãtaa crĩcha jΛrΛdida Jesu beadi carea.

54 Mañ bërã Jesura judiorã tãëna ebuda nĩbaca basia, ãte bΛrΛ Judeadebemada ãyã wãsia. Epraiñ purude idji ume nĩbabadarã ume bade wãsia. Mañ purura ëjũã põãsa ewaraga bΛ caita bΛa.‡

† 11:52 Isaía 11:12; Jeremia 23:3; Miquea 2:12. ‡ 11:54 Epraiñ purura Jerusaleñeba ewari aba basia.

⁵⁵ Judiorã Egiptodeba ēdrΛpedada quĩrãnebabada ewarira caita basia. Mañra ewari droma bẽrã puruzabemarãda Jerusaleñnaa wãsidaa ādjia obada quĩrãca o panΛneba Ācõrẽ quĩrãpita bia beadi carea.Š

⁵⁶ Mañ ewaride ēberãrãba Jesura jΛrΛ nĩbasidaa. Ācõrẽ de droma dajada ābaa duanΛne iwidibadjidaa:

–Bãrãmaarã ¿idjira nañ ewari droma obadade zebá?–

⁵⁷ BaribΛrΛ sacerdote bororãba pariseorã biða jarasidaa bariduaba Jesuda jũesida cawasidara jaraida bΛda idji jidadamãrẽã.

12

Mariaba quera Jesu jĩrũ ãrã weada

Mateo 26:6-13; Marco 14:3-9

¹ Egiptodeba ēdrΛpedada quĩrãnebabada ewari jũei carea wadi sei ewari bΛde Jesura Betania puruðaa wãsia Lazaro babarimaa. Mañ Lazarora Jesuba ãrẽbabida basía.

² Jesura zeda bẽrã quewarabema codira waibΛa osidaa. Martaba codi careabemara jedeca basia. Mañne Lazaro sida Jesu ume ne co basia.

Š **11:55** Ewari droma odi naẽna judiorãra Ācõrẽ quĩrãpita bia beadida panasidaa. AbaΛba ēberã beudada tãibΛrΛ wa waraibΛrΛ, siete ewari Ācõrẽ quĩrãpita biẽ bebadjia. Mañ carea ne oida basia: acΛdua Numero 19:16-22; 2 Cronica 30:13-21. Mãwã oẽbΛrΛ ewari dromara ocarã basia. Jesu ewaride judiorãba jaradiabadjidaa judiorã Israel drua ãi beara Ācõrẽ quĩrãpita biẽ beada. Mañ carea Jerusaleñ puruðaa zedapeða siete ewari dãrãbadjidaa Ācõrẽ quĩrãpita bia panani carea.

³ Māwã panΛne Mariaba nardo quera idji awa quiruda, nēbΛa bΛda taza umé enepeda Jesu jĩrũne weasia.* Mañbe idji budaba pōãsa jaresia. Mañ queraba dji dera jũma tũãpa nũmesia.

⁴ Mañne Jesu ume nĩbabarida aba basia Juda Iscariote abadada. Judaba Jesura jidabi basía. Mañ Judaba jarasia:

⁵ –¿Cãrẽ cãrẽã jãñ querara nēdobueẽ basi? Nēdobuedabara poa aba trajabΛrΛde edabari quĩrãca edacasia. Mañba ne neẽ quedearea carebacasia.–

⁶ BaribΛrΛ idjia mãwã jaraẽ basía ne neẽ quedeada crĩcha bΛ bẽrã, ãtebΛrΛ mãwã jarasia ne drΛabari bẽrã. Ādji parata wagabada buchacara idjia erobabadjia baribΛrΛ mañnebemada drΛabadjia.

⁷ Mañne Jesuba jarasia:

–Nañ wẽrãa mãwã jararãdua. Idjia nañ querara waga erobasia mñ tΛbaridi ewari carea.†

⁸ Ne neẽ quedearea ewariza bãrã tãẽna panania, baribΛrΛ mñra bãrã ume ewariza baẽa.–

Judiorã bororãba Lazaro beadi carea bedea aupedada

⁹ Zocãrã judiorãba cawasidaa Jesura Betaniane bΛda. Mañ bẽrã idji acΛde wãsidaa. Mañ awara Lazaro, Jesuba ãrẽbabida sida acΛde wãsidaa.

¹⁰⁻¹¹ Lazaro ãrẽbada carea judiorã zocãrãba sacerdote bororãra igaradapeda Jesuda ãjãsidaa. Mañ

* **12:3** Taza umé. Libra aba wa medio litro wa tresciento gramo.

† **12:7** Idjia nañ querara waga erobasia mñ tΛbaridi ewari carea. Griego bedeaẽde mañra ebuða bΛẽa.

carea sacerdote bororãra bedea ausidaa Lazaro sida beadi carea.

Jerusaleñebemarãba Jesu audiabaripedada

Mateo 21:1-11; Marco 11:1-11; Luca 19:28-40

¹² Nurẽma zocãrã ëberãrã ewari droma odi carea Jerusaleñnaa zepedadaba cawasidaa Jesura Jerusaleñne jũẽbΛrΛda.

¹³ Mañ carea ãdjirãba uruta quedua quĩrãca beada tΛdapeda idjira audiabaride wãsidea. Nãwã jĩgua jarasidaa:

-¡Bio biya quirua!‡ ¡Bio bia bΛa dadjirã ãcõrẽ trãneba zebΛrΛra! ¡Bia quirua Israeldebema Borora!-

¹⁴ Mañne Jesuba burro zaqueda unupeda ãrã chũmesia. Mãwãsia ãcõrẽ Bedeade jara bΛ quĩrãca:

¹⁵ Wayarãnadua, Sioñ eyade bearã. AcΛdadua, bãrã Borora burro zaque ãrã zebΛrΛa.§

¹⁶ Jesu ume nĩbabadarãba mañra unu panΛmĩna cawadaẽ panasidaa. BaribΛrΛ Jesu ãrẽbapeda bajãnaa wãnacareabΛrΛ cawasidaa ãcõrẽ Bedeade idjidebema naẽna bΛdada jũma wãrãda mãwãsidea.

¹⁷ Jesuba Lazaro beu badada trãpeda ãrẽbabiside zocãrã ëberãrãda arima duanasidaa. Mãwãnacarea ãdjia unupedadada nẽbΛrΛbadjidaa.

¹⁸ Jesuba mañ ne ununaca odara zocãrãba ùrĩsidea. Mañ bãrã idji audiabaride wãsidea.

¹⁹ Mañne pariseorãba ara ãdjiduba jara duanasia:

-¡AcΛdadua! Jũmarãda idji caidu wãbΛdaa. Mañ bãrã dadjirãba o quĩrã panΛra poya odaẽa.-

‡ **12:13** ¡Bio bia quirua! MañgΛra arameo bedeade jarabadaa "Hosana." § **12:15** Jerusaleñ purura Sioñ eyade bΛa. Zacaria 9:9; Isaía 40:9-10; Sofonías 3:14-17.

Jesuba idji beadi jarada

²⁰ Mañ ewari droma o panΛne λCARΛ griegorāda Ācōrēa bia bedeadī carea Jerusaleñne jūēsidaa.

²¹ MañGARāra Pelipe, Jesu ume nībabarimaa wāsidaa. Mañ Pelipera Galileade ɁΛ puru Betsaidadebema basía. Ādjia Pelipea jarasidaa:

–Dairāba Jesura unu quírĩã panΛa.–

²² Mañ carea Pelipeba Andrēa jarade wāsia. Mañbe ādjia Jesua jarasidaa.

²³ Mañne Jesuba jarasia:

–Ewarira jūēsia. Ācōrēba mñ, Nañ Djara Edadara dji Dromada ɁΛya.

²⁴ Mña wārā arada jaraya: beuda quírĩca trigo tada joudeābARΛ, ara māwā aɁari tada Ɂabaria. BaribARΛ joudebARΛ mañ tara tunupeɁa bio za-ubaria.

²⁵ Ara mañ quírĩca Ācōrē cāyābara nañ djarade zocai Ɂaida biara jARΛ ɁΛba mañ zocai Ɂaira adu-aya. BaribARΛ nañ djarade zocai Ɂai jARΛi cāyābara mñda ēpēibARΛ Ācōrē ume ewariza zocai Ɂaya.

²⁶ Bariduada mñ nezoca ba quírĩã ɁΛbARΛ, mñ ume nībaida ɁΛa. Mñ wābARΛmaa mñ nezoca sīda wāya. Bariduada mñ nezocabARΛ, mñ Zezaba idjira dji dromada ɁΛya.

²⁷ Wārāda mñra bio sopua ɁΛa. ¿Mña cārēda jarai? ¿Mña jaraica “Zeza, mñ bia mīgaiɁebemada ēdrΛ ɁΛdua”? Māwā jaraēa mñra mañ carea zeda bērā.

²⁸ ĀtebARΛ jaraya: Zeza, mañgΛdeba jūmarāa cawabidua bARA dji Dromaara ɁΛda.–

Ara māwābARΛde ēberārā arima duanΛba bedeeda bajānaa ūrīsidaa. Mañ bedeeba jarasia:

-Mā naēna cawabisia māra dji Dromaara ɓada idjaba wayacusa cawabiya.-

²⁹ Mañ bedea ũrĩsidade λcλrλba jarasidaa baada jururuasida. Dewararāba jarasidaa:

-Bajānebema nezocaba Jesua bedeasia.-

³⁰ Mañne Jesuba jarasia:

-Mañ bedeara mñ iteaē basía. Biara bārā itea basía.

³¹ Arābλrλ Ācōrēba cawabiya nañ ējūānebemarāra bedeađe duanλda. Arābλrλ diauru, nañ ējūānebema borora Ācōrēba poyaya.

³² Mñ λtλ jira ɓabλdade mñ jūmarāda eneya mñ ĩjānamārēā.-

³³ Māwā jarasia idjira crude cachi beadida cawabi carea.

³⁴ Ēberārā mama duanλba Jesua jarasidaa:

-Ācōrēba Moisea diada leydeba dairāba cawa panλa Ācōrēba ēdrλ edabari diai jarađara beuca baida.* Bλa λsāwā jara ɓλ Nañ Djara Edađara crude cachidida? Nañ Djara Edađara λcai?-

³⁵ Jesuba jarasia:

-Nañ λnaara bārā ume dārā ɓaēa. Mañ carea λnaane nĩbađadua idji bārā ume ɓλmisa cawadaēne pāĩmane ɓeada amaaba. Pāĩmane nĩba adua ɓλa sāmaa wāda.

³⁶ λnaa bārā tāēna eropanλne mañ λnaara ĩjānadua λnaanebema ēberārāda ɓeadi carea.-

Mañ bedea jarađacarea Jesura ara mañda wāpeda mĩrūsia.

Judiorāba wađibida Jesu ĩjānaē duanana

* **12:34** Isaía 9:7; Ezequiel 37:25; Salmo 72:17; Salmo 89:35-37.

37 Jesuba ne ununacada zocārã ēberārã quĩrãpita odamĩna ādjirãba wadibida ĩjãnaē panasidaa.

38 Ācōrēneba bedeabari Isaíaba jarada quĩrãca wārãda mǎwāsia. Nǎwǎ jarasia:

Dai Boro, ¿daiba jarapedadara caiba ĩjãsi?

Ācōrēba idji ʌʌara ¿caia cawabisi?†

39 Maĩ bērã ādjirãba poya ĩjãnaē basía, Isaíaba jarada quĩrãca:

40 Mǎa ādjirãra dauberrea bea quĩrãca ʌʌsia idjaba so zarea ʌʌsia

ādji dauba unu panʌmĩna cawarānamārēã idjaba ũrĩ panʌmĩna sodeba cawarānamārēã.

Mǎwǎ panʌ bērã mǎmaa zedacaa mǎa biabimārēã.‡

41 Isaíaba idji cartade mǎwǎ ʌʌsia Jesura dji Dromada beida unupeđa maĩnebemada bedeada bērã.§

42 Isaíaba mǎwǎ ʌʌdamĩna zocārã judiorãba, judiorã dji dromarã bida Jesura ĩjãsidaa baribʌrʌ ebuda jaradaē basía. Waya panasidaa pariseorãba ādjirãra judiorã dji jʌrebada dedebemada āyã jʌretadida.

43 Ācōrēba ādjida bia jarai cǎyãbara maĩ judiorãba biara quĩrĩã panasidaa ēberārãba bia jaradida.

Ācōrēba Jesu bedeadeba ēberārã cawa oya

44 Maĩbe Jesuba jĩgua jarasia:

–Mǎ ĩjã ʌʌba mǎ Diabueda sida ĩjã ʌʌa.

45 Mǎ unu ʌʌba mǎ Diabueda sida unu ʌʌa.

46 Mǎra naĩ ējũãnaa ʌnaa quĩrãca ze ʌʌa mǎ ĩjãbʌdara pǎĩmane ʌearānamārēã.

† 12:38 Isaía 53:1. ‡ 12:40 Isaía 6:10. § 12:41 Isaía 6:1-5.

47 AbaΛba mλ bedeada ũrĩpeda ĩjãéβΛrΛ, mλa idjira bié βΛéa, mλra naλ ĩjũãne bea bié βΛi carea zeé βΛ bērã. Mλra naλ ĩjũãne bea ĩdrΛ edai careabΛrΛ zesia.

48 BaribΛrΛ mλ igara βΛra, mλ bedea bia edaé βΛra ĀcōrēβΛrΛ cawa oya. Jĩrũarebema ewaride Ācōrēba cawabiya idjira bedeade βΛda mλa jarada bedeara ĩjanaé bērã.

49 Mλra ara mλdjideba bedea βΛéa. Mλ Zeza, mλ namaa diabuedaba mλa jarasia cārēda jaraida βΛda idjaba sāwã maλ bedeara jaraida βΛ sida.

50 Mλa cawa βΛa idjia maλ bedeara jarabi βΛda ĩberãrã idji ume ewariza zocai duananamãrēã. Maλ carea mλ Zezaba mλa jarada quĩrãca mλa bedea βΛa.-

13

Jesuba idji ume nĩbabadarã jĩrũ sΛgΛda

¹ Egiptodeba ĩdrΛpedada quĩrãnebabada ewari bai naēna Jesuba cawa βasia idji ewarira jũéβΛrΛda. Cawasia naλ ĩjũãra amepeda idji Zezamaa wãida. Jesuba jũma idjiderã naλ ĩjũãne beara bio quĩrã bada bērã idjia maλ quĩrãra unubisia aba idji beubΛrΛ ewaridaa.

² Quewara pãimabΛrΛde ne co panasidaa. BaribΛrΛ maλ naēna diauruba Simoλ warra Juda Iscariote sode crĩchada diaéoasia Jesu jidabimãrēã.

³ Jesuba cawa βasia idji Zezaba ne jũmada idji jΛwade βΛsida, idjaba cawa βasia idjira ĀcōrēmaΛba zepeda waya Ācōrēmaa wãida.

4 BaribΛrΛ Jesuba osia nezocaba obari quĩrãca. Ādjirãra quewara ne co panΛne pirabaripeda idjia ĀrĀ jĀ ħabarida ěrãsia. MaĀbe cacua jarebadada edapeda cΛrrΛ ħArá jĀsia.

5 Epedeco jũguruade baidoda jue edapeda idji ume nĩbabadarã jĩrũra sΛgΛsia. Ādjiza sΛgΛpeda ādji jĩrũra cacua jarebadaba pōãsa jaresia.

6 Jesuba SimoĀ Pedro jĩrũ sΛgΛħArΛde Pedroba jarasia:

–MĀ Boro, ¿ħΛa mĀ jĩrũda sΛgΛica?–

7 Jesuba panusia:

–MĀa o ħΛra ħΛa nawena cawaě ħΛa baribΛrΛ nocoare ebuda cawaya.–

8 BaribΛrΛ Pedroba jarasia:

–MĀ jĩrũra ħΛa sΛgΛcara ħΛa.–

Jesuba jarasia:

–MĀa ħΛ jĩrũda sΛgΛěħArΛ, ħΛra mĀreěa.–

9 MaĀ ħěrã SimoĀ Pedroba jarasia:

–Māwã baibΛrΛ, mĀ Boro, mĀ jĩrũ awa sΛgArãdua, jāteħArΛ mĀ jΛwara, mĀ boro sida sΛgΛdua!–

10 MaĀ carea Jesuba jarasia:

–Ĕberã cuidacarea aħabe idji jĩrũ awa sΛgΛida ħΛa idji cacuara jũma bia sΛgΛ ħΛ ħěrã. Bãrãra jũmaena sΛgΛ ħea, māwãmĩna aħa nama ħΛa sΛgΛě ħΛda.–

11 Jesuba cawa ħasia caiba idjira jidabida. MaĀ carea jarasia: “Aħa nama ħΛa sΛgΛě ħΛda.”

12 Ādjirã jĩrũ sΛgΛcuadacarea Jesuba wayacusa idjia ĀrĀ jĀ ħabarira jĀsia. MaĀbe ne cobadama wayacusa ħũmepeda jarasia:

–¿Cawasiċaca cãrěã mĀa ħãrã jĩrũra sΛgΛsida?

13 Bārāba m̄ra Jaradiabariada abadaa idjaba bārā Boroada abadaa. Wārāda aride jara panΛa, m̄wā bΛ bērā.

14 Maλba m̄, bārā Boroba idjaba Jaradiabariba nezoca quīrāca bārā jīrūra sΛgΛda bērā bārā bida nezoca quīrāca bādjiza jīrū sΛgΛdida panΛa.

15 M̄a jāwā unubisia bādjiza dji carebađamārēā.

16 M̄a wārā arada jaraya: ni abaΛ nezocada idji boro cāyābara auđuara bΛēa. Diabuedara idji diabueda cāyābara auđuara bΛēa. Nezocaba obari quīrāca m̄a ođa bērā, bārā bida abari quīrāca ođida panΛa.

17 ¿Cawasidaca? M̄wā ījā odibΛrΛ wārāda bia panania.

18 M̄a jaraē bΛa jūma bārāra bia beadida, m̄a edadarā sāwā beada cawa bΛ bērā. Ācōrē Bedeade bΛ bΛ quīrāca wārāda m̄wāmārēā m̄a jarabΛrΛa: “Aba m̄ ume ne co bađada m̄ ume dji quīrūda besia.”*

19 M̄a ara nawena maλgΛra jarabΛrΛa wadi m̄wāi naēna, wārāda m̄wābΛrΛde bārāba M̄ra M̄da ījānamārēā.†

20 Wārā arada m̄a jaraya: m̄a diabuebΛrΛda abaΛba bia edaibΛrΛ m̄da bia edabΛrΛa. Idjaba m̄ bia edabΛrΛba m̄ Diabuedara bia edabΛrΛa.-

Jesuba Judadebema jarada

Mateo 26:20-25; Marco 14:17-21; Luca 22:21-23

21 M̄wā jarapeda Jesura bio sopua besia. M̄wā bΛde ebuđa jarasia:

-Wārā arada m̄a jaraya: aba bārānebemaba m̄ra jidabiya.-

* 13:18 Salmo 41:9. † 13:19 Isaía 43:10.

22 Idji ume nĩbabadarãra abarica dji acΛ du-
anesidaa Jesuba jaraɗara cawadaẽ baɗa bẽrã.

23 Mañne aba basia Jesuare chũmΛda.‡ MañgΛba
ara idjida “Jesuba bio quĩrĩã bΛ” abadjia.

24 Simoñ Pedroba idjía boroba jarasia
caidebemada beɗea bΛda Jesua iwidimãrẽã.

25 Mañbe Jesuare chũmΛba iwidisia:

–Dai Boro, ¿caiba bΛra jidabi?–

26 Jesuba panusia:

–Mã pañɗa sõberapeɗa abala diaya. Mañ ëberãra
idjía.–

Ara mañɗa pañra sõberapeɗa Jesuba Simoñ Iscar-
iote warra Judaa diasia.

27 Judaba mañ coɗacarea Satana jΛwaɗa bɛsia.
Mañne Jesuba Judaa jarasia:

–BΛa oya bΛra isabe odua.–

28 BaribΛrΛ ne co duanΛba ni abalɗa cawadaẽ
basía Jesuba cãrẽ cãrẽã mãwã jarasida.

29 Judaba ãdji parata wagabada buchacara
erobadjia. Mañ bẽrã ãcΛrΛba crĩchasiɗaa Jesuba
dji ewari droma careabemada nẽdomãrẽã jarasida
wa parata neẽ queɗeaa diabi bΛda.

30 Judaba pañra copeɗa ara mañɗa dajadaa
wãsia. Mañra pãĩmanacarea basía.

Jesuba obi bΛ beɗeã djiwidi

31 Juda wãnacarea Jesuba jarasia:

‡ 13:23 *Jesuare chũmΛda.* Griego beɗeade bΛ bΛa: “Jesumaa tũrĩ
chũta bΛda.” Judiorã Egiptoɗeba ëɗrΛpeɗaɗa quĩrãnebada ewaride
mãwã ne cobadjidaa. “*Jesuba bio quĩrĩã bΛ*” abadjia. Juañba ara
idjida mãwã jarabadjia.

-ΛrābΛrΛ Ācōrēba unubiya mλ, Naλ Djara Edađara dji dromada. Maλ awara mλneba Ācōrēba unubiya ara idjida dji dromada.

³² Mλ, Naλ Djara Edađaba Ācōrēra dji dromada unubibΛrΛ, Ācōrēba mλra abarica dji dromada unubiya. Idjia dārāéne maλra unubiya.

³³ Bārāra mλ dji biarā bēra mλa jaraya: mλra bārā ume dārā baéa. § Mλa judiorā bororāa jarada quīrāca nawena bārāa jaraya: bārāba mλra jΛrΛđia, māwāmīna mλ wābΛrΛmaa poya wānaéa.*

³⁴ Mλa obi bΛ beđea djiwidida bārāa jaraya: bārāra bio dji quīrīā beađada. † Mλa bārā bio quīrīā bΛ quīrāca bārā sida abarica dji quīrīānada.

³⁵ Bārāda māwā dji quīrīā pananibΛrΛ, jūmarāba cawāđia bārāra mλ ume nībabadarāda.-

Pedroba Jesu igaraéana ada

Mateo 26:31-35; Marco 14:27-31; Luca 22:31-34

³⁶ Simoλ Pedroba Jesua iwidisia:

-Dai Boro, ¿bΛra sāmaa wāi?-

Maλne Jesuba panusia:

-Mλ wābΛrΛmaa bΛra nawena poya wāéa, baribΛrΛ tēābe mλ caidu wāya.-

³⁷ Pedroba iwidisia:

-Dai Boro, ¿sāwāērā mλra bΛ ume poya wāé? Mλra bΛ carea beuida bΛa.-

³⁸ Maλne Jesuba jarasia:

§ **13:33** Mλ dji biarā. Griego beđeade bΛ bΛa “mλ warra zaquerā.”

* **13:33** Juaλ 7:33; 8:21. † **13:34** Mλa obi bΛ beđea djiwididi. Ācōrēba obi bΛ beđea dji drōāda Levitico 19:18de, Deuteronomio 6:5de unubadaa.

-¿BΛra mλ carea wārāda beuida bΛca? Wārā arada mλa jaraya: eterre berui naēna bΛa barima ũbea jaraya mλra unucada.

14

Jesuba idjideba dadjirā Zezamaa wāni jaraða

¹ Sopua b̄earānadia. Ācōrēba aride o bΛda wārāda ījānadia. Idjaba mλa aride o bΛ sida wārāda ījānadia.

² Mλ Zeza b̄abarima dadjirā duananira baraa. Mλra mamaa wāya bārā beadima bia oi carea. Māwāēbara mλa jaraē bacasia.

³ Mλra bārā beadima bia ode wāya. Maλbe way-acusa zeya bārā edei carea mλ ume beadamārēā.

⁴ Bārāba cawa panΛa mλra sāmaa wāida. Dji o sida cawa panΛa.-

⁵ BaribΛΓΛ Tomába jarasia:

-Dai Boro, adua panΛa bΛra sāmaa wāida. ¿Sāwā maλ ora cawadi?-

⁶ Maλne Jesuba jarasia:

-Maλ ora mλa. Mλneba Ācōrēra wārāda cawa panΛa idjaba zocai b̄ai arada eropanΛa. Mλneba wānaēbΛΓΛ ni abΛda mλ Zezamaa poya jūēnaēā.

⁷ Bārāba mλda wārāda cawa panΛbΛΓΛ, mλ Zeza sida cawa panΛa.* IdibΛΓΛ bārāba idjira cawa panΛa unu panΛ b̄ērā.-

⁸ Maλne Pelipeba idjía jarasia:

-Dai Boro, dadji Zezara daia unubidua. Ara maλba bia bΛa.-

* **14:7** *Bārāba mλra wārāda cawa panΛbΛΓΛ, mλ Zeza sida cawa panΛa.* Griego bedeaðe ἄcαΓα cartade bλ bΛa: “Bārāba mλra wārāda cawa pananabara, mλ Zeza sida cawacasiðaa.”

⁹ Mañ carea Jesuba jarasia:

–Pelipe, m̃ra dārābΛrΛa bārā ume bΛda. BΛa m̃ra ζwadibiða cawaē bΛca? M̃ unu bΛba m̃ Zeza siða unu bΛa. BΛa ζsāwā jara bΛ “dadjì Zezara daia unubidua”?

¹⁰ ζBΛa ìjāē bΛca m̃ra m̃ Zeza ume ābaa bΛda idjaba m̃ Zezara m̃ ume ābaa bΛda? M̃a beðea bΛra ara m̃djideba beðeaca. ĀtebΛrΛ m̃ Zeza m̃ ume ābaa bΛra m̃neba beðea bΛa. Wārāda m̃neba ne jūmada idjia obaria.

¹¹ Ījānada m̃ra m̃ Zeza ume ābaa bΛda idjaba m̃ Zezara m̃ ume ābaa bΛda. M̃a m̃wā jara bΛ carea bārāba ìjānaē panΛbΛrΛ, m̃a o bΛ carea ìjānada.

¹² Wārā arada m̃a jaraya: bariduaba m̃da ìjā bΛbΛrΛ, m̃a o bΛra idjia biða oya. Wārāda m̃a o bΛ cāyābara idjia auðuara oya, m̃ra m̃ Zezamaa wāi bērā.

¹³ Bārāba m̃da ìjā panΛ bērā m̃ tr̃neba iwidibΛdara m̃a jūma oya. M̃wā m̃neba ebuða baya m̃ Zezara dji dromada.

¹⁴ Wārāda bārāba m̃da ìjā panΛ bērā jūma m̃ tr̃neba iwidibΛdara m̃a oya.

Jesuba Ācōrē Jaure diai jarada

¹⁵ Bārāba m̃da wārāda quīrīā panΛbΛrΛ, m̃ beðeara ìjā o panania.†

¹⁶ Mañ bērā m̃ Zezaa iwidiya bārā Carebabarida diabuemārēā. MañgΛra bārā ume ewariza baya.

† 14:15 Ījā o panania. Griego beðeade ĀcΛrΛ cartade bΛ bΛa: “Ījā o pananada.”

17 Idjira Ācōrē Jaurea. Idjia Ācōrēra wārāda cawabibaria. Naļ ējūānebemarāba idjira poya edadaēa, ununaca bērā idjaba adua panΛ bērā. Maļne bārābΛΓΛ idjira cawa panΛa, bārā ume bΛ bērā idjaba bārā sode bai bērā.‡

18 Mļa bārāra jērāmārā quīrāca ameēa. Mļra wayacusa bārāmaa zeya.

19 Dārāēne naļ ējūānebemarāba mļra waa ununaēa baribΛΓΛ bārāba mļra ununia. Mļa zocai bai arada erobΛ bērā, bārā biēa zocai bai arada erobeadia.

20 Mļ zedacarea bārāba cawadīa mļra mļ Zeza ume ābaa bΛda, bārāra mļ ume ābaa panΛda, idjaba mļra bārā ume ābaa bΛda.

21 Mļ bedea ūrīpeda ījā o bΛba mļra quīrīā bΛa. AbaΛba mļda quīrīā bΛbΛΓΛ, mļ Zezaba idjira quīrīā baya. Mļa biēa idjira quīrīā baya, idjaba ara mļda idjīa unubiya.–

22 Maļbe dewara Juda, Iscarioteēba Jesua iwīdisia:

–Dai Boro, ģsāwā bΛra dairāa unubi baribΛΓΛ naļ ējūānebemarāa unubiē?–

23 Jesuba panusia:

–Mļ quīrīā bΛba mļ bedeara ījā o baya. Mļ Zezaba idjira quīrīā baya. Maļbe दौर idjimaa zedīa idji ume ābaa panani carea.

24 Mļ quīrīāē bΛba mļ bedeara ījā ocaa. Bārāba ūrī panΛ bedeara mļreēa, ātebΛΓΛ mļ Zeza, mļ Diabuedadea.

25 MaļgΛra mļa bārāa jara bΛa wadibiēa bārā ume bΛ bērā.

‡ 14:17 Bārā sode bai bērā. Griego bedeaēe ΛCΛΓΛ cartade bΛ bΛa: “Bārā sode bΛ bērā.”

26 Barib_ΛΓ_Λ m_Λ Zezaba m_Λ tr_Λneba idji Jaureda diabueya b_Λr_Λ Carebabarida b_Λm_Λr_Λē_Λ. Ācōr_Λē Jau-reba ne jūmada b_Λr_Λa jaradiaya. Idjia b_Λr_Λa jūma m_Λa jaradara quīr_Λnebabiya.

27 M_Λa necai b_Λaida b_Λr_Λ sode ameya. M_Λa dia b_Λ necai b_Λaira na_Λ ējū_Λnebemar_Λba poya diadacaa. Ma_Λ b_Λr_Λ jūmaw_Λy_Λ sopuar_Λnadua. Ne wayar_Λnadua.

28 M_Λa b_Λr_Λa jarasia m_Λra w_Λb_ΛΓ_Λda idjaba waya b_Λr_Λ ume b_Λade zeida. § B_Λr_Λba m_Λda w_Λr_Λda quīr_Λa pan_Λbara b_Λsridacasid_Λaa m_Λ Zezamaa w_Λyana ad_Λ carea. M_Λ Zezara m_Λ c_Λy_Λbara dji dromaara b_Λ b_Λr_Λ m_Λra wayacusa b_Λya m_Λdji na_Λr_Λ b_Λdamaa.

29 M_Λa ma_Λg_Λara jara b_Λa w_Λadi m_Λw_Λi naēna, w_Λr_Λda m_Λw_Λb_ΛΓ_Λde b_Λr_Λba i_Λjanam_Λr_Λē_Λ.

30 M_Λra b_Λr_Λ ume d_Λr_Λ b_Λdeae_Λ, na_Λ ējū_Λnebema borora zeb_ΛΓ_Λ b_Λr_Λ. Idjia m_Λra poyaē_Λm_Λna be-abiya.

31 M_Λw_Λ m_Λ Zezaba obi b_Λda m_Λa i_Λya oya. Ma_Λg_Λdeba na_Λ ējū_Λnebemar_Λba cawad_Λia m_Λa m_Λ Zezara bio quīr_Λ b_Λda.

Piradr_Λdadua. W_Λnadr_Λ.-

15

Jesura uva j_Λcara dji araa

¹ Jesuba jarasia:

§ 14:28 Jua_Λ 14:3,18.

–MĀra uva jĀcara dji araa.* MĀ Zezara djibaria.

² MĀ jĀwate zauđacara idjia jŭma tĀcuaya, baribĀrĀ dji zaubada jĀwatera quĩrĀcuita tĀcuabaria biara zauđamārēã.

³ MĀ beđeada ĩjã panĀ bĕrã bārãra jĀwate quĩrĀcuita tĀcuada quĩrĀca biya beaa.†

⁴ MĀ ume ābaa beađadua mĀ bārã ume ābaa bĀ quĩrĀca. JĀcarade caraē bĀ jĀwatera ara iduba za-ucca. Ara maĀ quĩrĀca bārãda mĀ ume beadaēbĀrĀ zauđaēa.

⁵ MĀra uva jĀcara dji araa. Bārãra mĀ jĀwaterã. MĀ ume ābaa beara bio zaubadaa, mĀra bārã ume ābaa bĀ bĕrã. Bārãba mĀ neē ni cārē siđa Ācōrē itea poya odaēa.

⁶ MĀ ume ābaa bĀĕra mĀ Zezaba āyã batabueya jĀwate zauca quĩrĀca. MaĀ jĀwate purrubadacarea dadjia ābaa bueđapeda babuebadaa.

⁷ Bārãda mĀ ume ābaa beađibĀrĀ, mĀ beđeada ĩjã o pananibĀrĀ, iwidiđadua jŭma bārãba quĩrĀbĀdada. MaĀne mĀa diaya.

⁸ Bārãda bia zauđibĀrĀ unubidia wārãda mĀ ume nĭbabadarãda mĀwã beada. MĀwã unubidia mĀ Zezara dji dromada.

⁹ MĀa bārãra quĩrĀ bĀa mĀ Zezaba mĀ quĩrĀ bĀ quĩrĀca. MaĀ bĕrã mĀ quĩrĀneba pananadua.

* **15:1** Antiguo Testamentode jara bĀa Ācōrēba Israelera uva jĀcara quĩrĀca usida, mĀwāmĭna idjia quĩrĀ bađa quĩrĀca āđjirãba odaē basía. AcĀdua Salmo 80:8-16; Isaía 5:1-7; Jeremia 2:21; Ezequiel 15:1-8; 19:10-14; Osea 10:1. BaribĀrĀ naĀ JuaĀ 15:1de jara bĀa Jesuba o bĀda Ācōrēba quĩrĀ bĀ quĩrĀca. MaĀ carea jara bĀa “uva jĀcara dji ara.” † **15:3** JuaĀ 13:10.

10 M̄la obi ʘΛ bedeada iĵā odibΛΓΛ, wārāda m̄l quĩrĩāneba panania. Ara maĵ quĩrāca m̄l Zezaba obi ʘΛ bedea iĵā o ʘΛ bērā idji quĩrĩāneba ʘabaria.

11 Jūma maĵgΛra m̄la jara ʘΛa bārāra m̄l ume bio ʘΛsrida beadamārēā.

12 M̄la obi ʘΛ bedeara naĵgΛa: bārāra dji quĩrĩānadia m̄la bārā quĩrĩā ʘΛ quĩrāca.

13 Ēberāda idji dji bia carebai carea beuibΛΓΛ, ni abaΛba maĵ cāyābara poya biara quĩrĩāra eroabaēa.

14 M̄la obi ʘΛ bedeada bārāba iĵā odibΛΓΛ bārāra m̄l dji biarāa.

15 M̄la bārāra waa m̄l nezocaada aēa. Nezocaba idji boroba oi crīcha ʘΛra adua ʘΛa. M̄la bārāra m̄l dji biarāana aya. M̄la bārāra cawabisia ne jūma m̄l Zezadeba ūrĩnada.

16 Bārāba m̄lra edadaē basía. M̄labΛΓΛ bārāra edasia. M̄la bārāra ʘΛsia wānapeda bia zaudamārēā, idjaba maĵ zaubΛdara dārā droamārēā. M̄la bārāra edada bērā m̄l Zezaba jūma bārāba m̄l tr̄lneba iwidibΛdara diaya.

17 Waya m̄la bārāa jaraya: abarica dji quĩrĩānadia.

Naĵ ějũānebemarāba Jesu iĵā beara quĩrāmabadaa

18 Naĵ ějũānebemarāba bārāda quĩrāma panΛbΛΓΛ, cawadadia ādjirāba naārā m̄l da quĩrāmasidada.

19 Bārāda naĵ ějũānebema badabara ādjirāba bārāra quĩrĩācasidaa ādjirānebema bērā. BaribΛΓΛ m̄la bārāra naĵ ějũānebemada edasia ādjirā awara beadamārēā. Maĵ bērā bārāra quĩrāmabadaa.

20 Quĩrānebadadia m̄la naĵ jaradara: “Ni abaΛ nezocada idji boro cāyābara auduara ʘΛēa.”‡ MaĵgΛba jara ʘΛa ěberārāba m̄l bedeada iĵā o

‡ 15:20 Juaĵ 13:16.

panΛbΛrΛ, bārã beċea sida ïjã odia. BaribΛrΛ ãdjirãba mãda biē odi carea ěpē panΛbΛrΛ, bārã sida biē odi carea ěpēnia.

²¹ Bārãra mã carea biē odia ãdjia mã Diabueċara adua panΛ bēã.

²² Mãa ãdjirãa jaradiade zedaēbara ãdjia cadjirua opeċada carea beċeade beċaċe bacasia. BaribΛrΛ mã beċeada ũrĩpeċada bēã poya jaradaēa adua panasidada ãdjia o panΛra cadjiruada.

²³ AbΛbΛba mãda quĩrãma bΛbΛrΛ, mã Zeza sida quĩrãma bΛa.

²⁴ Mãa ãdjirã quĩrãpita ne ununacada oċaēbara, ãdjirãba cadjirua o panΛ carea beċeade beċaċe bacasia. BaribΛrΛ mãa oċara ãdjirãba unusidamĩna mãra, mã Zeza sida quĩrãma panΛa.

²⁵ Mãwã duanΛa ara ãdjirã leyċe jara bΛ quĩrãca. Nãwã jara bΛa: “Mãra beċea neē bΛda quĩrãmasidaa.”Š

²⁶ Ācõrē Jaure bārã Carebabarira zeya. Idjia wãrã beċeada jarabaria. Mãa idjira mã ZezamaΛba diabuebΛrΛċe idjia mãnebemada bārãa beċeaya.

²⁷ Bārã biċa mãnebemada beċeadiã, bārãra naãrãċeΛbΛba mã ume panΛ bēã.

16

¹ Mãa jũma maãgΛra bārãa jara bΛa mã ïjã panΛra igararãnamãrēã.

² Judiorãba bārãra ãdjirã dji jΛrebada dedebemada ãyã jΛrecuaċia. Maã awara bārã

beadi ewarira zeya. Bārã beabΛdade ãdjirãba crĩchadia Ācõrẽba quĩrĩã bΛda o panΛda.

³ Māwã odia mΛ Zezada, mΛ sida adua panΛ bẽrã.

⁴ BaribΛrΛ mΛã jũma maŕgΛra bārãa jarabΛrΛa, maŕ ewari jũebΛrΛde mΛã jaraðara quĩrãnebadapeda sozarra beadamãrẽã.

Ācõrẽ Jaureba o bΛdebema

MΛã bārã bia mĩgadidebemada naẽna jaraẽ basía bārã ume bada bẽrã.

⁵ BaribΛrΛ mΛra mΛ Diabuedamaa wãya. Māwãmĩna ni abΛΛ bārãnebemaba mΛã iwidiðaðẽ panΛa “bΛra ¿sãma wãĩ?”

⁶ ĀtebΛrΛ bārãra sopua panΛa mΛra wãyana ada bẽrã.

⁷ MΛã wārã arada jaraya: bārã itea biara bΛa mΛra wãida. MΛda wãebΛrΛ bārã Carebabarida zeẽa. BaribΛrΛ mΛda wãibΛrΛ idjira diabueya.

⁸ Ācõrẽ Jaure zebΛrΛde naŕ ejũãnebemarãa cawabiya caida cadjirua obarida, caida jipa bΛda, idjaba caida bedeade bΛda. Cawabiya ãdjirãba jũma maŕgΛdebemada ãĩ crĩcha panΛda.

⁹ Ācõrẽ Jaureba ãdjirãa cawabiya mΛ bedea ijãnaca bẽrã cadjirua obadada.

¹⁰ Cawabiya mΛra jipa bΛda mΛ Zezamaa wãna bẽrã. Maŕne bārãba mΛra waa ununaẽa.

¹¹ Idjaba Ācõrẽ Jaureba cawabiya naŕ ejũãnebemarãa wārãda bedeade panΛda, Ācõrẽba naŕ ejũãnebema borora bedeade bΛada ada bẽrã.*

¹² MΛã wadiðida ne zocãrã bārãa jara quĩrĩã bΛa. Maŕra bārãba nawena jũma poya cawadaẽa.

* 16:11 Juaŕ 7:21-24; 8:42-47; 12:31.

13 BaribΛΓΛ Ācōrē Jaureba wārā beðeara cawabibari bērā idji zebΛΓΛðe bārāa jaradiaya wārā beðea Ācōrēneba ze bΛda jūma cawaðamārēā. Idjira ara idji crīchaðeba beðeaēa, ātebΛΓΛ jūma mλneba ūrībΛΓΛda jaraya. Idjia bārāa cawabiya nocoarebema ewarīðe cārēda sāwāida.

14 Cawabiya mλra dji dromada, mλ beðea ūrīpeða jūma bārāa jaradiyai bērā.

15 Jūma mλ Zezadera mλrea. Maλ carea mλa jarasia Ācōrē Jaureba mλ beðea ūrīpeða bārāa jara-diaida.

Bārāra sopua pananapeða bΛsridadia

16 Dārāéne bārāba mλra ununaēa, baribΛΓΛ māvānacarea wayacusa dārāéne mλra ununia.–†

17 Maλne λcΛΓΛ idji ume nībabadarāba ara ādjiduba iwidi duanasīdaa:

–Idjia dadjirāa “dārāéne bārāba mλra ununaēa, baribΛΓΛ māvānacarea wayacusa dārāéne mλra ununiana” a bΛba ¿cārēda jara bΛ? Idji Zezamaa wāyana a bΛba ¿cārēda jara bΛ?

18 Maλ beðea “dārāéne” a bΛba ¿cārēda jara bΛ? Dadjirāba cawaðaē panΛa cārēnebemada beðea bΛda.–

19 Jesuba cawasia ādjia maλgΛðebemada iwidi quīrīā panΛda. Maλ carea jarasia:

–Mλa bārāa jarasia dārāéne mλra ununaēda idjaba māvānacarea dārāéne mλra wayacusa ununida. ¿MaλgΛðebemada ara bāduba iwidi duanΛēca?

† 16:16 Griego beðeade λcΛΓΛ cartade bλ bΛa: “Mλdji Zezamaa wāi bērā.”

20 Wārã arada m̃a jaraya: bārãra sopuaba jĩãnia baribΛrΛ naļ ějũãnebemarãra b̃sridadia. Bārãra sopuaba jĩãnimĩna maļ sopuara jõpeda b̃sridadia.

21 Wārãda wērã warra tobΛrΛde pua b̃a idji ewarira jũẽna b̃rã. BaribΛrΛ warra tođacarea maļ puara quĩrãdoabaria idji warra carea b̃srida b̃a b̃rã.

22 Ara maļ quĩrãca bārãra ara nawena sopua panΛa, baribΛrΛ m̃ra wayacusa bārã acΛde zeya. Maļbe bārãra b̃sridadia. Ni abaΛba maļ b̃sridara poya jõbiẽa.

23 MaļgΛ ewaride bārãba ni cãrẽ sida m̃a waa iwididaẽa. Wārã arada m̃a jaraya: bārãba m̃ Zezaa m̃ tr̃neba iwidibΛdara idjia diaya.

24 Bārãba wadibida dadji Zezaa ni cãrẽ sida m̃ tr̃neba iwididaẽ panΛa. BaribΛrΛ m̃wã iwididibΛrΛ edadia. M̃wã bārãra bio b̃srida beadia.

25 M̃a ne jara b̃deba maļgΛra bārãa jarasia, baribΛrΛ ewari aba m̃ra waa ne jara b̃deba bedeaẽa. ĀtebΛrΛ m̃ Zezadebemada ebuda jaraya.

26-27 Maļ ewaride bārãba m̃ tr̃neba Ācõrẽa iwididia. M̃ra bārãbari Ācõrẽa bedeaẽa, m̃ Zezaba bārãra quĩrã b̃a b̃rã. Idjia bārãra quĩrã b̃a, m̃da quĩrã panΛ b̃rã idjaba m̃ra Ācõrẽneba zedada ijã panΛ b̃rã.

28 M̃ ZezamaΛba naļ ějũãnaa zesia. BaribΛrΛ m̃a naļ ějũãra ameya m̃ Zezamaa wayacusa wã carea.-

29 Maļbe idji ume nĩbabadarãba jarasidaa:

-ΛrãbΛrΛ b̃a jara b̃ra daima ebuda b̃a. Ne jara b̃deba bedea b̃ãa.

³⁰ ΛrābΛrΛ dairāba cawabΛdaa bΛa ne jūmada cawa bΛda. Daiba iwididi naēna bΛa sāwā panuida cawa bΛa. Mañneba dairāba cawa panΛa bΛra Ācōrēneba zesida.–

³¹ Jesuba jarasia:

–¿ĀrābΛrΛ bārāba wārāda ĩjābΛdaca?

³² Ewari jūeida baḁada jūēbΛrΛa. Bārāra jūma aba aba memenenapeda mΛduba amenia.‡ BaribΛrΛ mΛduba baēa mΛ Zezada mΛ ume bΛ bērā.

³³ Jūma maġΛra mΛa bārāa jarasia mñneba necai beadamārēā. Nañ ějūāne bia mġa beadia, baribΛrΛ ne wayarānada: nañ ějūānebema cadjiruada mΛa poyasia.–

17

Jesuba ara idji carea Ācōrēa iwidida

¹ Jesuba māwā jaraḁacarea bajānaa acΛpeda jarasia:

–Zeza, mΛ ewarira jūēsia. BΛ Warrara dji dromada unubidua bΛ Warraba bΛra wārāda dji dromada unubimārēā.

² BΛa jūma ēberārāra mΛ jΛwaeda bΛsia. MaġΛrānebemada bΛa mΛā ĩcΛrΛ diasia. MΛa ādjirāa ewariza zocai baيدا diasia.

³ Ewariza zocai beaba cawa panΛa bΛra wārā Ācōrē aba bΛda. Idjaba za bΛa diabueda Jesucritoda cawa panΛa.

⁴ BΛa mΛā nañ ějūāne obidara mΛa jūma osia. Māwā cawabisia bΛra dji dromada.

‡ 16:32 Zacaria 13:7.

⁵ Mañ carea Zeza, m̃ra bΛ quĩrãpita dji dromada bΛdua bΛ ume nañ ějũã oi naẽna dji dromada bæda quĩrãca.

Jesuba idji ume nĩbabadarã carea Ācõrẽa iwidiida

⁶ BΛa m̃a ěberãrã nañ ějũãne bæda λCΛΓΛ diasia. M̃a jũma ãdjirãa bΛra cawabisia. Ādjirãra bΛrea, baribΛΓΛ bΛa m̃a diasia bΛ bedeada jaradiamãrẽã. Ādjia ĩjã o panΛa.

⁷ Mañba cawa panΛa jũma m̃a erobΛra bΛðeba ze bΛda.

⁸ BΛa m̃a jaradara m̃a ãdjirãa jaradiasia. Ādjirãba wãrãda mañ beðeara ĩjãsidaa. Mañ bẽrã cawa panΛa wãrãda m̃ra bΛmaΛba zesida. Wãrãda ĩjã panΛa bΛa m̃ra diabuesida.

⁹ M̃a bΛa iwidiya ãdjirã carebamãrẽã. M̃a bΛa iwidiẽ bΛa nañ ějũãnebemarã carea. ĀtebΛΓΛ bΛa m̃a diadarã careabΛΓΛ iwidi bΛa, ãdjirãra bΛre bẽrã.

¹⁰ Jũma m̃rera bΛrea idjaba jũma bΛrera m̃rea. Ādjirãba o panΛneba m̃ra dji dromada unubi panΛa.

¹¹ M̃ra nañ ějũãne bæça baribΛΓΛ ãdjirãra wadibiða nañ ějũãne panania. Zeza, bΛra bio biya quirua. M̃ra bΛmaa wãbΛΓΛ bẽrã bΛ λbΛaðeba ãdjirãra bio wagadua. BΛa m̃a mañ λbΛara diasia.* Mãwã ãdjirãra cacua aba bΛ quĩrãca bæaðia, dadji cacua aba panΛ quĩrãca.

* **17:11** *Ādjirãra bio wagadua bΛ λbΛaðeba. BΛa m̃a mañ λbΛara diasia.* Griego beðeade λCΛΓΛ cartade nãwã jara bΛa: “Jũma bΛa m̃a diadarãra bio wagadua bΛ λbΛaðeba.”

12 BΛ ΛbΛadeba m̃a jūma bΛa diaɗarāra naļ
 ējūāne waga erobasia. Ādjirānebemarā ni abaΛda
 aduadaē basía. Ababe dji aduaida baɗadrΛ
 aduasias bΛ beɗeaba jara bΛ quĩrāca wārāda
 m̃awāmārēã.†

13 ArābΛrΛ m̃ra bΛmaa wāya. BaribΛrΛ wadibida
 naļ ējūāne bΛɗe jūma maļgΛra jarabΛrΛa. M̃awā
 m̃ bΛ ume bΛsrīda bΛ quĩrāca ādjirā sida bio
 bΛsrīda panania.

14 BΛa jaraɗara m̃a ādjirā jaradiasia. BaribΛrΛ
 naļ ējūānebemarāba ādjirā quĩrāma panΛa m̃
 quĩrāca naļ ējūānebemarāé bērā.

15 M̃a bΛa iwīdiē bΛa ādjirāra naļ
 ējūānebemada āyā edemārēã, ātebΛrΛ iwīdi bΛa
 cadjiruadebemada waga bamārēã.‡

16 Ādjirāra naļ ējūānebemaēa m̃ naļ ējūānebemaē
 quĩrāca.

17 BΛ beɗeaba bΛra wārāda cawabi bΛa. Maļba
 ādjirāra aba bΛ itea bia bΛɗua.

18 BΛa m̃ naļ ējūānebemarā tāēna diabueɗa
 quĩrāca m̃a ādjirāra naļ ējūānebemarā tāēna dia-
 buebΛrΛa.

19 Ādjirā carea ara m̃ɗjida aba bΛ itea bia
 bΛbΛrΛa, ādjirā sida aba bΛ itea bia beaɗamārēã bΛ
 wārāda cawa panΛneba.

Jesuba jūma idji ŷābΛda carea Ācōrēa iwīdida

20 M̃a ababe ādjirā carea iwīdiē bΛa. ĀtebΛrΛ
 ādjirāba m̃ beɗea jarabΛɗaɗe m̃ ŷābΛda carea
 bīda iwīdi bΛa.

† 17:12 Salmo 41:9; 55:12-15. ‡ 17:15 Cadjiruadebemada.
 Zocārāmarā maļgΛba jara bΛa diauruda.

²¹ Zeza, bΛra mΛ ume bΛ bĕrã idjaba mΛda bΛ ume bΛ bĕrã mΛa iwidi bΛa ādjirã sida dadji ume cacua aba bΛ quĩrãca beadamãrĕã. Mãwã naΛ ĕjũãne beaba ĩĵãnia bΛa mΛra diabuesida.

²² BΛa mΛra edasia dadjira ābaa pananamãrĕã. Mãwã mΛra dji dromada bΛsia. Ara maΛ quĩrãca mΛa ādjirãra dji dromada bΛsia dadji ume cacua aba bΛ quĩrãca pananamãrĕã.

²³ MΛra ādjirã ume bΛ bĕrã idjaba bΛra mΛ ume bΛ bĕrã dadjirãra jũma ābaa cacua aba bΛ quĩrãca panania. Mãwã naΛ ĕjũãne beaba cawadia bΛa mΛra diabuesida idjaba cawadia bΛa ādjirãra quĩrã bΛda mΛ quĩrã bΛ quĩrãca.

²⁴ Zeza, bΛa naΛ ĕjũã oi naĕnaΛba mΛra quĩrã bΛa. MaΛ bĕrã bajãne mΛra dji dromada bΛsia. MΛa quĩrã bΛa jũma bΛa mΛa diadarãra mama mΛ ume ābaa beadida bΛa mΛ dji dromada bΛdara ununamãrĕã.

²⁵ Zeza, bΛra jipa bΛa. NaΛ ĕjũãnebemarãba bΛra adua panΛa, baribΛrΛ mΛa bΛra cawa bΛa. Idjaba za bea bida cawa panΛa bΛa mΛra namaa diabuesida.

²⁶ MΛa ādjirãa bΛra cawabisia. MaΛ awara wadibida auđuara cawabi baya bΛa mΛ quĩrã bΛ quĩrãca ādjirã sida dji quĩrã pananamãrĕã idjaba mΛra ādjirã soĕe eropanãmãrĕã.-

18

Jesu jidapedada

Mateo 26:47-56; Marco 14:43-50; Luca 22:47-53

¹ Jũma maΛgΛ jaradacarea Jesura idji ume nĩbabadarã sida CedroΛ do zaque waa quĩrãrĕ

wāsidāa. Arima néuda basia. Jesura idji ume nībabadarā sida māmā wāsidāa.

² Juda, Jesu jidabiya baba mañ néura cawa basia, Jesura idji ume nībabadarā ume māmā barima zocārā dji jarebadjida bēra.

³ Mañ bēra Judaba zocārā romano sordaorāda, Ācōrē de dromanebema zarrarā sida mañ néuda pe edesia. Ādjirāra sacerdoterā bororāba, pariseorā bida Juda ume diabuesidaa. Ādjirāba ĩbīrāda idjaba mīasu sida eropanasidaa.

⁴ Mañne Jesuba jūma sāwāida cawa ba bēra ādjimā wāpeda iwīdisia:

–Bārāba ¿caida jarā panā?–

⁵ Ādjirāba panusidaa:

–Jesu Nazaredebemada.–

Jesuba jarasia:

–Māda idjīa.–

Mañne Juda, Jesu jidabiya bāra ādjirā ume basia.

⁶ Jesuba māda idjīada abarāde ādjirāra jēda aradrābdade baecuasidaa.

⁷ Mañbe Jesuba wayacusa iwīdisia:

–¿Caida jarā panā?–

Ādjirāba wayacusa panusidaa:

–Jesu Nazaredebemada.–

⁸ Mañne Jesuba jarasia:

–Māda idjīada asia. Māda jarā panābāra, za duanā ēberārāra idu wābidāda.–

⁹ Māwā jarasia idjīa naēna jarāda bēra: “Zeza, bā mā diađara ni aba bida aduādaēa.”* Idjīa jarāda quīrāca wārāda māwāsia.

* 18:9 Juañ 6:39.

10 Mañne Simoñ Pedroba djõbada necoda erobasia. Mañda ãũta edapeda sacerdote dji droma nezoca ϩΛWΛΓΛ jΛwa araarebemada tΛtasia. Mañ nezoca trãra Malco abadaa.

11 Mañ carea Jesuba Pedroa jarasia:

–BΛdji necora wagadua. BΛmaarã ζmã Zezaba mã mĩgayada adara mãa droaida ðΛẽca?–

Jesu Anámaa jida edepedada

Mateo 26:57-58; Marco 14:53-54; Luca 22:54

12 Mañbe romano sordaorãba Jesura jidadapeda jΛwa jãsidaa. ãdji borora, ãcõrẽ de dromanebema zarrarã sida arima panasidaa.

13 Jesura naãrã ãberã Aná demaa edesidaa. Anára Caipá zãwãrẽ basía. Mañ poade Caipára sacerdote dji droma basía.†

14 Ara mañ Caipába judiorãa jaradoasia biara ðΛda ãberã aba jũmarã carea beuida.‡

Pedroba Jesu unucaada ada

Mateo 26:69-70; Marco 14:66-68; Luca 22:55-57

15 Mañne Jesu ume nĩbabadarã Simoñ Pedroda idjaba dewarada Jesu caidu wãsidaa. Simoñ Pedro ume wãnara sacerdote dji dromaba unubadjia. Mañ bẽrã idjira Jesu caidu eda wãsia sacerdote dji droma de dudaa.

16 BaribΛΓΛ Pedrora eda wãbada dajadaare ðesia. Mañ bẽrã idji ume wãna, sacerdote dji dromaba unubarira dajadaa wãsia. Dji eda wãbada wagabari wẽrã ume bedepedada Pedrora eda edesia.

17 Mañ wẽrãba Pedroa iwidisia:

† **18:13** Caipára 18 poa sacerdote dji boro basía, poa 18ðeba aba 36ðaa. ‡ **18:14** Juañ 11:50.

-¿BΛ sida Jesu ume nĩbabariẽca?-

Pedroba panusia:

-Mãẽa.-

¹⁸ Mãne sacerdote dji droma nezocarãba, Æcõrẽ de dromanebema zarrarã biða tΛbΛda coa nũmasidaa cũrãsa nũma bẽrã. Coadapeda tΛbΛ cã duanasiðaa. Mãne Pedrora ãdjirã ume tΛbΛ cã nũmasia.

Anába Jesua bio iwidiða

Mateo 26:59-66; Marco 14:55-64; Luca 22:66-71

¹⁹ Mãbe sacerdote dji dromaba Jesua bio iwidiðisia idji ume nĩbabadarãnebemada, idjia jaradia ðadadebema sida.

²⁰ Mãne Jesuba panusia:

-Mãra nañ ãjũãnebemarã quĩrãpita ebuda bedea ðasia. Mã jaradia ðasia dadjirã dji jΛrebada deza idjaba Æcõrẽ de droma dajada, jũma dadji judiorã ãbaa dji jΛrebada. Ni maãrĩ biða chupea jaraẽ basía.

²¹ ¿Cãrẽ cãrẽã mãa iwidi ðΛ? Mãwã oiẽ ðΛa. ÆtebΛrΛ mã bedea ãrĩpedadarãa iwidiða ðΛa. ÆdjirãbΛrΛ cawa panΛa mã jaradiaðara.-

²² Jesuba mãwã jarabΛrΛde zarra idji caita nũmΛba jΛwajãba Jesu quĩrãdarrade upeða jarasia:

-¿BΛa sacerdote dji dromada wayaẽ ðΛca?-

²³ Jesuba panusia:

-Mã biẽ jarasibΛrΛ, jaradua mã cãrẽneba biẽ jarasida. BaribΛrΛ bia jarasibΛrΛ, ðΛa ¿cãrẽ cãrẽã mãra usí?-

²⁴ Mãbe Anába Jesura jΛwa jã ðΛda Caipámaa diabuesia, idjira sacerdote dji dromaara ðΛ bẽrã.

*Pedroba waya Jesu unucaada ada**Mateo 26:71-75; Marco 14:69-72; Luca 22:58-62*

²⁵ Pedrora waedibida λta nūmasia tλbλ cã bλda. Mañne ēberārãba idjía iwídisídaa:

-¿Bλ sída jáλgλ ēberã ume nībabariēca?-

Pedroba mērã jarasia:

-Mλēa.-

²⁶ Mañne sacerdote droma nezoca abaλba Pedroa iwídisia:

-¿Mλa bλra idji ume néude unuē basica?-

Mañ nezocara Pedroba cλwλrλ tλtada ume dji ēberārã basía.

²⁷ Pedroba wayacusa mērãsia. Ara māvã jarabλrλde eterrera berusia. §

Jesu Pilato quĩrãpita bada

²⁸ Mañbe diapededa Jesura Caipá dedeba romanorã boro de dajadaa edesídaa. Jesu edepedada judiorãra mañ de Pretorio abadade eda wãnaē basía ādjirãmaara eda wásidara Ācõrē quĩrãpita biē panani bērã. Idji quĩrãpita bia ba quĩrĩã panasídaa Egiptodeba ēdrλpedada quĩrãnebabada codi carea.*

²⁹ Mañ bērã Pilatoda ādjirãmaa dajadaa wãpeda iwídisia:†

-Nañ ēberã, bārãba biē jara panλba ¿cãrē cadjiruada osi?-

³⁰ Ādjirãba panusídaa:

§ **18:27** Juaλ 13:38. * **18:28** Judiorãba jarabadjídaa abaλda judiorãē dede edaa wásira Ācõrē quĩrãpita biē beida. Acλdua Numero 9:9-11. † **18:29** Romanorã boro Tiberio abadaba Pilatora Judea druadebema boroda bλsia. Dji boroda bλsia poa 26deba aba 36 babλrλdaa. Judiorã bororãba Jesura Pilatoma a edesídaa ādjia preso beara beacara panλ bērã. Aba romanorãba māvã cawa odida panasídaa.

-NaļgΛba cadjiruada ođaebara dairāba idjira bΛmaa enenaē bacasia.-

³¹ Maļ carea Pilatoba ādjirāa jarasia:

-BārābΛrΛ idjira ededapeda cawa ođadua ara bādji leyba jara bΛ quīrāca.-

Maļne judiorāba jarasidaa:

-Daiba djārāra beabidacara panΛa. BārābΛrΛ beabidida panΛa.-

³² MaļgΛra wārāda māwāsia Jesuba jarada quīrāca. Idjia jarasia sāwā beuida bΛda.‡

³³ Maļbe Pilatora wayacusa dede eđa wāsia. Jesura eđa edebipeđa iwīdisia:

-¿BΛda wārāda judiorā boroca?-§

³⁴ Jesuba panusia:

-¿MaļgΛra bΛa iwīdi bΛca bio cawai carea, wa iwīdi bΛ dewararāba bΛa mΛnebemada māwā jarasida bērā?-

³⁵ Maļ carea Pilatoba jarasia:

-¿Māwāra mΛda judioca? BΛ purubΛrΛ, sacerdote bororābΛrΛ bΛra mΛmaa enesidaa. ¿BΛa cārēda osi ādjirāba māwā ođamārēā?-

³⁶ Jesuba panusia:

-Māra ēberārā boromīna mΛ purura naļ ējūānebemaēa. Naļ ējūānebema badabara mΛ purura djōcasidaa judiorāba mΛ jidarānamārēā. BaribΛrΛ mΛ purura naļ ējūānebemaēa.-

³⁷ Maļ bērā Pilatoba jarasia:

-¿Māēteara wārāda bΛra ēberārā boroca?-

Jesuba panusia:

‡ 18:32 Juaļ 3:14; 8:28; 12:32. § 18:33 Luca 23:2de jara bΛa judiorā bororāba Pilatoa maļnebemada jarasidada.

–Māē, bΛa māwā jara quĩrĩā bΛbΛrΛ, mΛra ēberāñā Boroa. BaribΛrΛ mΛra naļ ējũānaa zesia wārā bedeada jaradiai carea.* Jũma wārāare beaba mļ bedeara ĩjābadaa.–

³⁸ Maļne Pilatoba iwiđisia:

–¿Cārēda wārā?–

Jesu beadi carea jarapedada

Mateo 27:15-31; Marco 15:6-20; Luca 23:13-25

Māwā jaradacarea Pilatora wayacusa dajadaa judiorāmaa wāpeda jarasia:

–Mļa unuēa naļ ēberāba cārē cadjiruada osida.

³⁹ BaribΛrΛ dai romanorāba poaza bārā itea obada quĩrāca odia. Bārā Egiptodeba ēdrΛpedada quĩrānebabada ewari bēřā mļa preso bΛda aba ēdrΛ bΛya, bārāba jarabΛdada. ¿Bārāba quĩrĩā panΛca mļa za bΛ judiorā boroda ēdrΛ bΛida?–

⁴⁰ Maļne ādjirāba jģua jarasidaa:

–JālgΛēa. ĩBarrabādrΛ ēdrΛ bΛdua!–

Maļ Barrabāra mĩā beabada boro basía.†

19

¹ Maļbe Pilatoba Jesura soaba ubisia.

² Māwā bΛde romano sordaorāba borobari rΛ cadada Jesu borode jļ bΛsidaa, idjaba cacua ļrļ jļbada pursupursua bΛda jļbisidaa.

³ Maļbe Jesu caita zedapeda ipida jarasidaa:

–ĩBio bia bΛa, judiorā boro!–

* **18:37** Naļ ējũānaa zesia. Griego bedeade nāwā bΛ bΛa: “Mļa naļ ējũāne tođapeda zesia.” † **18:40** ΛcΛrΛ versioļne jara bΛa Barrabāra ne drΛbari basida. BaribΛrΛ Marco 15:7-8de nāwā jara bΛa: “Maļ Barrabāra idjiarebema sida romanorā ume dģosidaa. Maļne mĩā quenapedada bēřā idjira preso basía.”

Māwā jaradapeda jΛwajāba idji quĩrādarrade ubadjidaa.

4 Maλbe Pilatora wayacusa dajada judiorāmaa wāpeda jarasia:

–Ūrĩnadia. Mā ēberāra dajadaa eneya bārā quĩrāpita. Māmaara idjia cadjiruada oē basía.–

5 Jesu dajadaa enebΛdade ΛΛ cada borobarida idjaba cacuada jΛbada pursupursua bΛda jΛ basía. Maλne Pilatoba jarasia:

–Za bΛa dji ēberāra.–*

6 BaribΛΛ Jesu unubΛdade sacerdote bororāba, Ācōrē de dromanebema zarrarā bida jġua jarasidaa:

–¡Idjira crude cachi beabidua! ¡Crude cachi beabidua!–

Maλne Pilatoba jarasia:

–¡BārābΛΛΛ ededapeda crude cachi beadadia! Māmaara idjia cadjiruada oē basía.–

7 Maλne judiorāba panusidaa:

–Dairāba leyda eropanΛa. Maλ leyde jara bΛ quĩrāca idjira beuida bΛa ara idjida Ācōrē Warraada a bΛ bēřā.–†

8 Maλ bedeā ūrĩside Pilatora bio ne wayasia.

9 Maλbe idji de dromane eđa wayacusa wāpeda Jesua iwidisia:

–¿BΛra sāmabema?–

BaribΛΛΛ Jesuba panuē basía.

10 Māwā bΛde Pilatoba jarasia:

* **19:5** Pilatoba Jesura dajadaa eneside acΛbi quĩrīā basica bΛa Jesura ēberā minijichiaēda. BaribΛΛΛ Juaλba “ēberā” bΛbΛΛade jara bΛca bΛa Jesura Naλ Djara Edadada. AcΛdua Juaλ 1:1; 1:14. † **19:7** Levitico 24:15-16.

-¿BΛa panuēca? ¿Adua bΛca mΛa bΛra poya crude cachi beabida idjaba poya ēdrΛ bΛida bΛda?-

11 MaΛne Jesuba panusia:

-Ācōrēba bΛda bΛdaēbara bΛa mΛra ni cārē sida oē bacasia. MΛ bΛ jΛwade diapedadaba mΛwā o quĩrĩã panana bērã bΛ cāyãbara cadjiruada auđuara osidaa.-

12 MaΛ ũrĩside Pilatoba crīcha besia Jesura sãwã ēdrΛ bΛida. BaribΛrΛ judiorãba wetara jĭgua jarasidaa:

-BΛa jãl ēberãda ēdrΛ bΛibΛrΛ bΛra romanorã boro ume dji biaēa. Bariduaba ara idjida dji boroada aibΛrΛ, maΛ ēberãra romanorã boro ume dji quĩrũa.-

13 Pilatoba maġgΛda ũrĩna bērã Jesura dajadaa enebisia. MaΛbe idji ābuguede chūmesia dejã “mōgara dowa oēa” abadama. Hebreo bedeade Gabata abadaa.

14 Judiorã Egiptodeba ēdrΛpedada quĩrãnebabada ewarira nurēma bērã ādjirãra ne o panasidaa. Umatipa babode Pilatoba judiorãa jarasia:

-AcΛdadua. Bãrã Borora nama bΛa.-

15 BaribΛrΛ ādjirãba jĭgua jarasidaa:

-¡Beabidua! ¡Beabidua! ¡Crude cachi beabidua!-

MaΛ carea Pilatoba jarasia:

-¿MΛwãra mΛa bãrã Boroda crude cachi beabica?-

MaΛne sacerdote bororãba panusidaa:

-¡Dairãba dewara borora neē panΛa! ¡Ababe romanorã borodrΛ dairã boroa!-‡

‡ 19:15 Ācōrē Bedeade jara bΛa israelerã boro arara aba Ācōrēda mΛwã bΛda. AcΛdua Juece 8:23; 1 Samuel 8:7.

16 Maãbe Pilatoba Jesura romano sordaorãa diasia crude cachi beadamãrẽã. Ara maãda idjira edesidaa.

Jesu crude cachipedada

Mateo 27:32-44; Marco 15:21-32; Luca 23:26-43

17 Jesuba idji cruda ataupeda sordaorãba idjira edesidaa eãjũã Boro ΒΛΩΓΑΛ abadamaa. Hebreo bedede Golgota abadaa. §

18 Mama ãdjirãba Jesura crude cachisidaa. Idjaba idji caita eãberãda umé crude cachisidaa, aba Jesu jΛwa araare, aba jΛwa acΛare.

19 Maã awara Pilatoba bedea bΛdada Jesu boro nocoare jira bΛbisia. Nãwã bΛsia: “Jesu Nazaredebema, judiorã Boro.”

20 Maã bedeara bΛsia hebreo bedede, latiã bedede, idjaba griegođe biða.* Zocãrã judiorãba maã bedeara unusidaa, Jesu crude cachipedadara puru caita bΛ bẽrã.

21 Judiorã sacerdote bororãba maã bedea unusidade Pilatoa jarasidaa:

-ΒΛrãdua “Judiorã Boro.” ÆtebΛΓΛ bΛdua: “Naã eãberãba jarasia idjira judiorã boroda.”-

22 BaribΛΓΛ Pilatoba jarasia:

-Mãa bΛdara ara mãwã beya.-

23 Romano sordaorãba Jesu crude cachipedadacarea idjia cacuade jã badada edadapeda dji ãrãbemara quĩmãrẽ cõãnapeda

§ 19:17 Hebreo. Idi ewaride maã bedeara arameo trã jarabadaa.

* 19:20 Latiã bedeara romanorãba bedeadadididaa. Hebreo bedeara judiorãba bedeadadididaa. Griego bedeara berara jũma druzabemaba mãrĩ cawa beasia. Griegođe bedeadadididaa druzaza ne nẽdobuedi carea.

ãdjiza edasidaa.† Idjia dewara jã bada sida edasidaa. MaλgΛra quĩrã tẽũ cajuda neẽ basia, ãtebΛΓΛ λtΛba eða cada basía.

²⁴ Maλne sordaorãba ãdjiduba jarasidaa:

–NaλgΛra cõãnaẽa. Biara bΛa naλ carea ne jemenida caiba edai cawaya.–

MaλgΛra mãwãsia Æcõrẽ Bedeade naẽnaena bΛda quĩrãca: “Mãa cacuade jã badara ãdjiza jedecasiadaa; mãa jã bada edadi carea jemenesidaa.”‡ Wãrãda sordaorãba mãwã osidaa.

²⁵ Jesu crude jira bΛ caita Jesu papada, dji papa djabawẽrãda, Cleopa quima Mariada, Maria Magdalena sida panasidaa.

²⁶ Jesuba idji papa unuside idjaba unusia idji ume nĩbabari “idjia bio quĩrã bΛ” abadada. Idjira arima nũmasia. Maλne Jesuba idji papaa jarasia:

–Papa, za bΛda bΛ warraa.–

²⁷ Maλbe idji ume nĩbabaría jarasia:

–Za bΛda bΛ papaa.–

Maλ ewarideba λtaa Jesu papara Jesu ume nĩbabari dede babadjia.

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Marco 15:33-41; Luca 23:44-49

²⁸ Mãwã jaradacarea Jesuba cawasia jũma idjia oida badara osida. Maλne jarasia:

–Mãra opichia nũmΛa.–

MaλgΛra jarasia Æcõrẽ Bedeade jara bΛ quĩrãca.§

† **19:23** *Romano sordaorãba Jesu crude cachipeadacarea idjia cacuade jã badada edadapeða dji λrλbemara quĩmãrẽ cõãnapeda ãdjiza edasidaa. Maλ beðeara idjaba nãwã traducida bΛa: “Jesu crude cachipeadacarea romano sordaorã quĩmãrẽ panΛba idjia jã badara ãdjiza abarica edasidaa.”* ‡ **19:24** Salmo 22:18. § **19:28** Salmo 22:15; 69:21.

29 Mañne arima zocoda uva ða oregueaba bira nũmasia. ΛCΛRΛba mañ uva ða oregueaba mōda quiruda ðeguea edasidaa. Mōda quirura hisopo bacuru jΛwatede jΛnapeda Jesu itede tēũ nũmasidaa.

30 Jesuba mañ uva ða oregueara dopedã jarasia: –Māa oida ðadara jũma osia.–
Mañbe idji boro edaa jabaripeda jaidasia.

Jesu orrode mĩasuba suda

31 Judiorã Egiptodeba ēdrΛpedada quĩrãnebabada ewarira nurẽma bẽrã ne o panasidaa. Mañ ewari dromara ãnãũbada ewari bẽrã ãdjirãba quĩrĩãé panasidaa ēberãra crude jira ðeada. Mañ bẽrã Pilatoa jarasidaa crude cachi ðeara jĩrũ ðΛapetacuabimãrẽã isabe beudapeda ãdji cacuara mamabemada ãyã ðΛdamãrẽã.

32 Mañ carea sordaorãra wãnapeda Jesu ume crude cachi panΛra aba naãrã jĩrũ ðΛapetasidaa. Ara mañ quĩrãca dewarabema ēberã jĩrũ sida ðΛapetasidaa.

33 BaribΛrΛ Jesuma jũẽsidade unusidaa idjira beudoasida. Mañ bẽrã idji jĩrũra ðΛapetadaē basia.

34 Mãwã ðΛde sordaoba Jesu orrode mĩasuba susia wãrãda beusi cawaya. Ara mañda oara, ða sida erozoasia.

35 Nañ carta ðΛdaba wãrãda mañra unusia. Idjia jara ðara wãrãa.* Idjia cawa ðΛa wãrã beðeada jara ðΛda bãrã bida soðeba ãjãnamãrẽã.

* **19:35** Juañba jara ðΛa Jesura beuda bẽrã wãrãda ēberã basida. Juañ drõã ðaside ΛCΛRΛba jarabadjidaa Jesura ēberã quĩrãca basida baribΛrΛ nañ djarada edaē basida.

³⁶ Jūma maḷgara wārāda māwāsia Ācōrē Bedeade b́a b́a quĩrāca. Nāwā b́a b́a: “Idji b́awarara ni aba bida b́adaēa.”†

³⁷ Idjaba Ācōrē Bedeade naḷ sida b́a b́a: “Ādjia supeadara acadia.”‡

Jesu tḷbaripedada

Mateo 27:57-61; Marco 15:42-47; Luca 23:50-56

³⁸ Jūma māwānacarea judio Jose abadada Pilatoma wāsia. Maḷ Josera Arimateadebema basía. Idjira Jesu ume nĩbari basía, baribara ni abaa jaraca basía dewara judiorāda waya b́a b́rā. Idjia Jesu cacuara Pilatoa iwidisia tḷbaride edei carea. Maḷ b́rā Pilatoba idu edebisia. Ara maḷda Joseba Jesu cacuara edade wāpeda tḷbaride edesia.

³⁹ Maḷ awara Nicodemo,§ naēna Jesuma diamasi bedeade ze badaba pora mirra quera áloe ume pueradada enesia. Maḷ zḷgara 34 kilo basica b́a.*

⁴⁰ Ādjia Jesu cacua edadapeda maḷ pora mirra quera áloe ume pueradada wua torrode posidaa. Podapeda idji cacuara maḷ wua torroba b́rā b́sidaa judiorāba tḷbaridi naēna obada quĩrāca.

⁴¹ Jesu crude cachipedada caita néuda basia. Maḷ néude beuda tḷbaribada uriada basia mōjē coroda djiwidida. Mama beudara wadibida b́daca basía.

† **19:36** Exodo 12:46; Numero 9:12; Salmo 34:20. ‡ **19:37** Zacaria 12:10. § **19:39** Juaḷ 3:1-15. * **19:39** 34 kilo. Griego bedeade b́a b́a dji zḷgara cien litrada. Maḷba jara b́a 75 libra. Mirrara, áloe sida bacuru tūāpa panla. Dji querara pora basía.

42 Mañ uriara caita ɓΛ bërã idjaba judiorã ãnãũbada ewarira jũẽboɔ bërã Jesura mama tɓbarisidaa.

20

Jesu ãrẽbada

Mateo 28:1-10; Marco 16:1-8; Luca 24:1-12

¹ Nabema ewari domianebemane Maria Magdalenara diapedeɗa waɗi pãimaena Jesu tɓbaripeɗaɗamaa wãsia. JũẽbΛrΛɗe unusia mɔgara waibΛa uria jũãtrΛ baɗara orrocawa cobΛda.

² Mañ carea pira wãsia Simoñ Pedromaa. Jesu ume nĩbabari “Jesuba bio quĩrĩã ɓΛ” abadara mama ɓasia. Jũẽpeɗa jarasia:

–Dadjirã Borora idji tɓbaripeɗaɗamaΛba ãyã edesidaa. Daiba adua panΛa sãmaa edesidaa.–

³ Mañbe Jesu ume nĩbapeɗaɗarã Pedroda idjaba dewarada Jesu tɓbaripeɗaɗamaa wãsidaa.

⁴ Umena pira wãsidaa, baribΛrΛ dewarabemara Pedro cãyãbara isabeara pira wãna bërã Jesu tɓbaripeɗaɗama naãrã jũẽsia.

⁵ Jũẽpeɗa eɗa acΛi carea eɗaa ɓarrusia. Mañne wua Jesu cacua ɓΛrã baɗara arima tabΛda unusia, baribΛrΛ eɗaa wãé basía.

⁶ Simoñ Pedrora idji jĩrũare jũẽpeɗa uriade eɗa wãsia. Idjia biɗa unusia Jesu cacua ɓΛrã baɗa wuara arima tabΛda.

⁷ Mañ awara unusia wua Jesu boro ãnẽbari baɗada. BaribΛrΛ maãgΛra dewarabema wua ume ãbaa ɓaé basía, ãtebΛrΛ jĩga ɓeɗá cobasia.

⁸ Mañbe naãrã jũẽna sida eɗaa wãsia. Wua mãwã tabΛra unuside wãrãda ãjãsia Jesura ãrẽbasida.

9 BaribΛΓΛ ādjia wadibida bio cawadaē panasidaa Ācōrē Bedeade Jesu ārēbaida bΛdebemada bΛ bΛda.*

10 Maļbe Jesu ume nībapedadarāra ādji panana-maa jēda wāsidaa.

*Jesuba Maria Magdalenaā ara idjida unubida
Marco 16:9-11*

11 Maļmisa Mariara uria icawa jīā bāsia. Māwā jīā bΛba edaa bārrusia eda acΛi carea.

12 Maļne bajānebema nezocarā cacuade jΛbada torroa jΛ panΛda umé eda unusia. Aβa Jesu bāda boro nocoare chūmasia. Dewarabemada idji jīrū bādaare chūmasia.

13 Ādjia iwīdisidaa:

–Wērā, ¿cārē cārēā jīā bΛ?–

Maļne idjia panusia:

–Mā Boro Jesuda edesidaa. Māa adua bΛa sāmaa edesidada.–

14 Ara māwā jarabΛΓΛde Mariara āyā pΛΓΛwasia. Maļne Jesuda unusia baribΛΓΛ cawaē basía Jesuda māwā bΛda.

15 Jesuba idjía iwīdisia:

–Wērā, ¿cārē cārēā jīā bΛ? ¿Caida jΛΓΛ bΛ?–

Mariaba crīchasia néu wagabarida māwā bΛda.

Maļ bērā jarasia:

–BΛa Jesu cacuada āyā edesibΛΓΛ, māa jaradua sāma bΛsida māa āyā tΛbaride edei carea.–

16 Maļne Jesuba trĭ jarasia:

–¡Maria!–

* 20:9 Ācōrē Bedeade bΛ bΛda. ΛcΛΓΛmaarā Juaļba jara bΛa Salmo 16:8-11; Isaía 53:11-12; Osea 6:1-2; Joná 1:17; Levitico 23:11. BaribΛΓΛ dewararāmaarā Juaļba jara bΛa jūma Antiguo Testamentoda.

Mariaba araa acΛpeda –¡Raboni!– asia. (Mañra hebreo bedede jara bΛa “Jaradiabari.”)

17 Jesuba jarasia:

–Mñra bΛrΛrãdua mñ Zezamaa wadi wãé bΛ bërã. Jãñbe mñ djabarãmaa wãpeda jaradua mñ Zezamaa wãbΛrΛda. Idjira bãrã Zezaa. Mñ ãcõrëa idjaba bãrã ãcõrëa.–

18 Ara mañda Maria Magdalenara Jesu ume nñbabadarãmaa wãpeda jarasia:

–Mña dadjirã Boroda unusia.–

Mañ awara Jesuba jaradara jũma nëbΛrΛsia.

Jesuba edadarãa ara idjida unubida

Mateo 28:16-20; Marco 16:14-18; Luca 24:36-49

19 MañgΛ ewarira nabema ewari domianebema basía. Queudacarea Jesu ume nñbabadarãra dede eda äbaa dji jΛre panasidaa. Dewararã judiorãda waya panΛ bërã dji eda wãbadara bio jũãtrΛ nũmΛsidaa. Mañne Jesura cawaëne eda odjasia. ãdjirã ësi nũmepeda jarasia:

–¡Mërã! ¡Necai duananadua!–†

20 Mañ jarapeda idji jΛwada, idji orro sida ädjirãa acΛbisía. Dadjirã Boro unubΛda carea bΛsrìdasidaa.

21 Mañbe Jesuba wayacusa ädjirãa jarasia:

–Necai duananadua. Mñ Zezaba mñ nañ ëjũãnaa diabueda quĩrãca mña bãrãda puru bæaza dia-bueya.–

22 Mãwã jarapeda ädjirãmaa jãrãpuasia.‡ Jãrãpuapeda jarasia:

† 20:19 ¡Necai duananadua! Judiorãba mãwã saludabadaa.

‡ 20:22 Genesi 2:7; Ezequiel 37:1-14.

–Ăcōrē Jaurera edadadua.Š

²³ Ēberāba cadjirua odada bārāba Ācōrē Jauredeba quĩrādoadibΛΓΛ, maλba jara bΛa Ācōrēba maλ cadjiruara quĩrādoasida. Idjaba ēberāba cadjirua odada bārāba Ācōrē Jauredeba quĩrādoadaēbΛΓΛ maλba jara bΛa Ācōrēba maλ cadjiruara quĩrādoae bΛda.–

Jesuba Tomáa ara idjida unubida

²⁴ Tomára Jesuba edada doce panΛnebema basía. Idji ĩyāgada trĭra Mĩguiso abadjidaa. * Jesu odjaside idjira waabemarā ume baē basía.

²⁵ Maλ bērā idjía jarasidaa:

–Dairāba dadjirā Borora unusidaa.–

BaribΛΓΛ Tomába jarasia:

–Mĭdji dauba idji jΛwa clavoba cachipeadada unuēbΛΓΛ, idjaba mĭ jΛwa jĩwĩnĩda dji clavo cachi baedade berajuēbΛΓΛ, idjaba mĭ jΛwada idji orrode berajuēbΛΓΛ, idji ĩrēbadara mĭa ĩjāéa.–

²⁶ Ocho ewari badacarea Jesu ume nĩbabadarāra wayacusa dede eda ābaa dji jΛre duanasia. Małne Tomá sida basia. Māwā panΛne dji eda wābadara bio jũātrΛ nũmΛmĩna Jesura cawaēne odjasia. Ādjirā ēsi nũmepeda Jesuba jarasia:

–jMērā! jNecai duananadua!–

²⁷ Māwā jarapeda Tomáa jarasia:

–BΛ jΛwa jĩwĩnĩra nama berajudua, mĭ jΛwaza acΛdua, idjaba bΛ jΛwara mĭ orrode berajudua. Waa ĩjāé bārādua, ātebΛΓΛ ĩjādua mĭra wārāda ĩrēbasida.–

Š 20:22 Ācōrē Jaure edapedadadebemada acΛdua Hecho 1:4-8; 2:1-4. * 20:24 Mĩguiso. Griego bedede Dídimo bĭ bΛa.

28 Mañne Tomába jarasia:

–¡Mǎ Boro! ¡Mǎ Ācōrē!–

29 Māwā bΛde Jesuba idjía jarasia:

–BΛa mǎra unubΛrΛ bērǎ ĩjǎbΛrΛa. ¡BaribΛrΛ ēberǎrǎba mǎra ununaēmǎna ĩjǎnibΛrΛ, bio bia beadia!–

Naǎ carta ¿cǎrē cǎrēǎ bΛsi?

30 Jesuba dewara ne ununacada idji ume nǐbabadarǎ quǐrǎpita zocǎrǎ osia, baribΛrΛ jūma maǎgΛra naǎ cartade bΛǎa.

31 BaribΛrΛ jūma naǎgΛra bΛsia bǎrǎba Jesura Ācōrēba ēdrΛ edabari diai jaraɗada, Ācōrē War-rada ĩjǎnamǎrēǎ. Māwǎ ĩjǎnibΛrΛ idjideba zocai bai arada erobeadia.

21

Jesuba idji ume nǐbabadarǎ siete panΛrǎa idji unubida

¹ Māwǎnacarea Jesuba ara idjida wayacusa idji ume nǐbabadarǎa unubisia Tiberia amene droma icawa.* Nǎwǎ basía:

² maǎ ewaride ābaa panasidaa Simoǎ Pedroda, Tomá idji ĩyǎgǎda trǎra “Mǐguiso” abadada, Natanael Galileade bΛ puru Canánebemada, Zebedeo warrarǎda, idjaba dewararǎda umé.

³ Māwǎ panΛne Simoǎ Pedropa jarasia:

–Mǎra beda beade wǎya.–

Mañne ādjirǎba jarasidaa:

–Dairǎ sida bΛ ume wǎnia.–

Ara maǎda jǎbade badodapeda wǎsidaa. Māwǎmǎna maǎ diamasi bedara jidadaē basía.

* 21:1 Tiberia amenera idjaba Galilea abadaa.

4 Diapededa Jesuda ìbΛde nūmasia baribΛΓΛ ãdjia unusidamīna adua panasidaa Jesuda māwā bΛda.

5 Māwā bΛde Jesuba ãdjirāa jīgua iwīdisia:

–Warrarā, ¿bedara jidasidaca?–

Ãdjia panusidaa:

–Jidadaē basía.–

6 Jesuba jarasia:

–Māēteara jΛwa araare baribuedadua. Mañne jidadia.–

Ara mañda idjia jaradaare baribuesidaa. Mañne ãtarrayara poya errebaridaē basía bedara zocārā jidapedada bērā.

7 Mama basia Jesu ume nībabari “Jesuba bio quĩrĩā bΛ” abadada. MañgΛba Pedroa jarasia:

–jããgΛara dadjirā Boroa!–

Simoñ Pedrorra cacua egoda basia. Mañ ēberāra dadjirā Boroda ũrĩside ara mañda idjia cacuada jΛbarira jΛpeda daidu tēũ dogosia.

8 BaribΛΓΛ waabemarāra doya aride panΛ bērā ãtarrayara bedaba bira bΛda jābadeba ìbΛdaa errebari edesidaa. Doya jūēni carea dji tΛmΛara cien metro basica bΛa.

9 Drua badocuasidade tΛbΛda urua bΛda unusidaa. Beda bá bΛda idjaba pañ ābuda sida unusidaa.

10 Jesuba jarasia:

–Bārāba beda jidapedadada ãcΛΓΛ enenadua.–

11 Ara mañda Simoñ Pedrorra jābadaa wāpeda ãtarrayara ìbΛdaa errebari enesia. ãtarrayara beda waibΛa beaba bira basia. 153 juachasidaa. BaribΛΓΛ zocārā jidasidamīna dji ãtarrayara cōãē basía.

12 Mañbe Jesuba jarasia:

-Ne code zedadua.-

Mañne ãdjirãba wayasidaa idjira caida iwidiidi carea. Cawasidaa idjira dadjirã Boroda.

¹³ Mãwã panΛne Jesuba paλra edapeda ãdjirãa diasia. Æeda sida diasia.

¹⁴ Maλba ðarima ùbea babΛra basía Jesu ãrëbadacarea ara idjida idji ume nĩbabadarãa unubibΛraΛda.

Jesuba Pedro waya edada

¹⁵ Ne copedadacarea Jesuba Simoλ Pedroa iwidiisia:

-Simoλ, Joná warra, ¿bΛa mλra biara quĩrĩã ðaca za ðeaba mλ quĩrĩã panΛ cãyãbara?–†

Pedroba panusia:

-Mãe mλ Boro, bΛa cawa ðΛa mλa ðara quĩrĩã ðΛda.-

Jesuba jarasia:

-Mλ ïã ðeara bio waga ðadua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.-

¹⁶ Jesuba wayacusa Pedroa iwidiisia:

-Simoλ, Joná warra, ¿mλra quĩrĩã ðaca?–

Pedroba panusia:

-Mãe mλ Boro, bΛa cawa ðΛa mλa ðara quĩrĩã ðΛda.-

Jesuba jarasia:

-Mλ ïã ðeara bio waga ðadua oveja zaquerã wagabari quĩrãca.-

¹⁷ Jesuba wayacusa iwidiisia:

-Simoλ, Joná warra, ¿mλra quĩrĩã ðaca?–

† **21:15** ΛcaΛmaarã Jesuba nãwã iwidi ðΛa: “¿bΛa mλra biara quĩrĩã ðaca ne jũma cãyãbara?”

Maḷgḷba ḅarima ũbea iwidibḷḷḷ basía. Pedrora sopua nūmesia, Jesuba ḅarima ũbea abarida iwidida bēṛā. Maḷbe idjia jarasia:

–Mā Boro, bḷa ne jūmada cawa ḅḷa. Bḷa cawa ḅḷa mḷa bḷra quĩrĩā ḅḷda.–

Jesuba jarasia:

–Mā ĩjā ḅeara bio waga ḅadua oveja zaquerā wagabari quĩrāca.

¹⁸ Wārā arada jaraya: cūdraeda bḷduba djiobad-
jia bḷdji wā quĩrĩābḷḷḷmaa wāi carea. Baribḷḷḷ bḷ
drōā ḅedacarea dewararāba bḷ jḷwara jiradapeda
ōgo djiodia. Maḷbe ededia bḷ wā quĩrĩāé ḅḷmaa.–‡

¹⁹ Maḷ jara ḅḷdeba Jesuba cawabisia Pedrora
sāwā beuida, idji beubḷḷḷdeba ēberārāba
cawadamārēā Ācōrēra dji dromada. Māwā
jarapeda Jesuba Pedroa jarasia:

–¡Mā ume nĩbadua!–

Jesu, idjia bio quĩrĩā bḷ ume

²⁰ Pedroba jēda acḷpeda Jesu ume nĩbabari “Je-
suba bio quĩrĩā bḷ” abadara caidu zebḷḷḷda un-
usia. Maḷgḷra Jesu caita chūmasia Egiptodeba
ēdrḷpedada quĩrānebabada cobada cosidade. Idjia
iwidisia: “Dai Boro, ¿caiba bḷra jidabi?”§

²¹ Pedroba maḷgḷ ēberā unupeda Jesua iwidisia:

–Mā Boro, za zebḷḷḷra ¿sāwā bai?–

²² Jesuba panusia:

–Mḷa quĩrĩā ḅḷbḷḷḷ idjira zocai ḅaida aba mḷ
waya zebḷḷḷdaa ¿bḷa maḷda sāwāi? Mḷa quĩrĩā
ḅḷa bḷra mḷ ume nĩbaida.–

‡ 21:18 Maḷgḷba jara ḅḷa Pedro jidaapeda beadidebemada.

§ 21:20 Juaḷ 13:25.

²³ Mãwã jarada carea zocãrã djabarãba crĩchasiđaa Jesuba bio quĩrĩã ðabadara beuẽda. Baribarã Jesuba jaraẽ basía idjira beuẽda. ãtebarã jarasia: “Mãa quĩrĩã ðabarã idjira zocai ðaida aba mã waya zebarãđaa, ¿baa mãda sãwãĩ?”

²⁴ Ara mã Jesu ume nĩ ðadaba mãnebemada jara ða idjaba naã cartade nãwã ðabarã. Dad-jirãba cawa panã idjia jara ðara wãrãda.

Jesuba mã audu ne zocãrã ođã

²⁵ Wadi baraa Jesuba ocuadara. Baribarã jũma mãgãda cartade aba aba ðabãdabara, mãmaarã mã carta ðacuadara naã duđa araẽ bacasia.

Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e